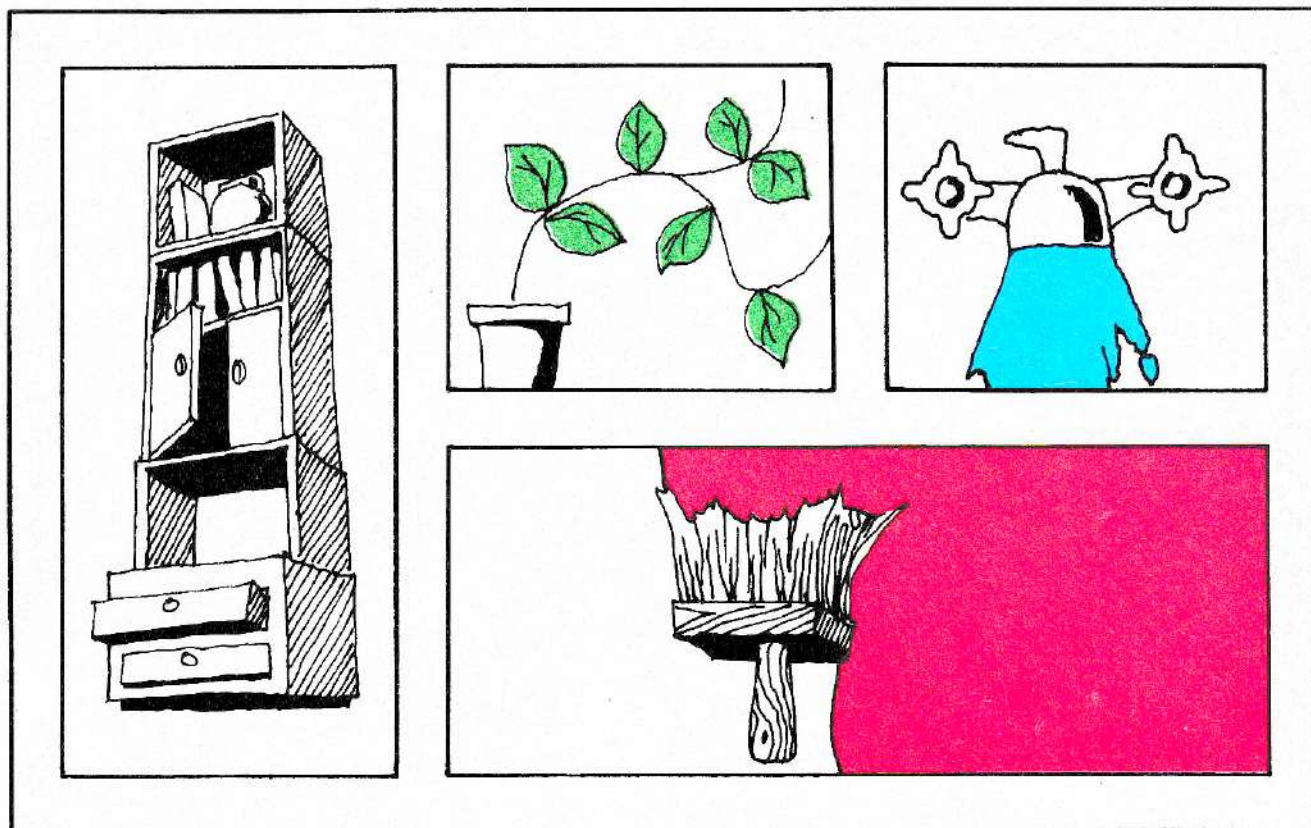

**WIESŁAW
WIECZORKIEWICZ**

**DOM
i mieszkanie**

PIERWSZE WŁASNE MIESZKANIE

WYDAWNICTWO SPÓLDZIELCZE
WARSZAWA 1986

**Wiesław
Wieczorkiewicz**

**PIERWSZE
WŁASNE
MIESZKANIE**

WYDAWNICTWO SPÓŁDZIELCZE
WARSZAWA 1986

Projekt okładki, strony tytułowej i rysunki wykonał
Maciej Wieczorkiewicz

Recenzent
Jan Zbigniew Lenard

Koncepcja serii
i opracowanie redakcyjne
Barbara Dębiec-Kalinowska

Redaktor techniczny
Adam Suchocki

Spis treści

Od wydawcy	5
1. Wprowadzenie	7
2. Ogólne zasady urządzania pomieszczeń, prawa i obowiązki użytkownika mieszkania	9
3. Funkcja pomieszczeń mieszkalnych i ich urządzenie	13
3.1. Przedpokój	13
3.2. Kuchnia	16
3.3. Łazienka i w.c.	24
3.4. Pokój dzienny	27
3.5. Pokój dziecienny i młodzieżowy	34
3.6. Sypialnia, kącik sypialny	39
3.7. Balkon, loggia	41
3.8. Piwnica	42
3.9. Zieleń w mieszkaniu	46
4. Meble w mieszkaniu	48
4.1. Siedziska (fotele, krzesła)	48
4.2. Miejsca do spania (łóżka, tapczany)	53
4.3. Meble stare czy nowe	54
4.4. Naprawa i unowocześnienie starych mebli	55
4.5. Remont mebla o wartości artystycznej	59
5. Naprawy i usprawnienia	61
5.1. Naprawa drobnych uszkodzeń tynku	61
5.2. Mocowanie wieszaków w ścianach	63
5.3. Montaż karniszy okiennych	65
5.4. Uszczelnianie okien i drzwi	65
5.4.1. Uszczelnianie okien	66
5.4.2. Uszczelnianie drzwi	67
5.5. Podłogi, posadzki, konserwacja	68
5.5.1. Malowanie posadzki lakierem	68
5.5.2. Wykładzina dywanowa	69
5.5.3. Konserwacja podłóg i posadzek	70
5.6. Wykładzina w kuchni i łazience (wykładanie ścian glazurą i płytkami z tworzyw sztucznych)	71
5.7. Wykładanie ścian okładzinami drewnianymi	74
5.8. Szklenie okien i drzwi	76

Od wydawcy

5.9. Instalacja elektryczna, zasady użytkowania, montaż niektórych urządzeń	78
5.9.1. Montaż oświetlenia (żyrandola, kinkietu)	80
5.9.2. Naprawa drobnych uszkodzeń w instalacji elektrycznej	81
5.10. Inne drobne uszkodzenia	82
5.10.1. Instalacja gazowa	83
5.10.2. Awaria niektórych urządzeń w instalacji sanitarnej	83
5.10.3. Spłuczka klozetowa	85
6. Ściana – kompozycja przestrzenna w pomieszczeniu	88
6.1. Kolor w mieszkaniu	88
6.2. Malowanie farbą klejową i emulsyjną	91
6.2.1. Przygotowanie podłoża pod malowanie	93
6.2.2. Przygotowanie farby klejowej do malowania	94
6.2.3. Malowanie farbą klejową	95
6.2.4. Malowanie farbą emulsyjną	95
6.3. Malowanie olejne lamperii	96
6.4. Tapetowanie ścian	97
6.5. Ściana i jej kompozycja	101

Mieszkanie, dom – to miejsce, w którym skupia się życie rodzinne, a jednocześnie przestrzeń do zagospodarowania. Aby z tej przestrzeni uczynić mieszkanie funkcjonalne i estetyczne, potrzebna jest wiedza na ten temat i umiejętności praktyczne. Niestety, nie wszyscy mamy „złote ręce” i talent do majsterkowania.

Seria „Dom i mieszkanie” wychodzi naprzeciw pragnieniom uczynienia z własnego mieszkania domu, w którym są warunki do wypoczynku, spożywania posiłków, pracy pozasłużbowej czy przyjmowania gości. Naprzeciw pragnieniom posiadania mieszkania, które się lubi i w którym człowiek czuje się „u siebie”.

Rady i wskazówki zawarte w poszczególnych tomikach mają pomóc, a gdy trzeba – nawet nauczyć wykonywania różnego rodzaju sprzętów, urządzeń i napraw ułatwiających codzienne życie i upiększających wygląd mieszkania.

Seria zaprezentuje cykl poradników zawierających wskazówki i rady, jak urządzić mieszkanie, aby było wygodne i ładne. Część porad została przygotowana z myślą o młodych małżeństwach, które stoją przed problemem urządzenia pierwszego samodzielnego mieszkania. Z części wskazówek będą mogli skorzystać wieloletni użytkownicy mieszkań, które wymagają już remontu i modernizacji. Wiele inspirujących rad znajdują w tomikach serii ci, którzy pragną dostosować umeblowanie i wyposażenie wnętrz mieszkalnych do zmieniającej się sytuacji rodzinnej, warunków materialnych, a czasem po prostu mody. Pomyśleliśmy również o ludziach, którzy dojrżeli do decyzji budowy domu, lecz nie wiedzą, jak się do tego przedsięwzięcia zabrać.

W serii „Dom i mieszkanie” ukażą się w pierwszej kolejności następujące poradniki:

Pierwsze własne mieszkanie

Mieszkanie po latach użytkowania

Buduję własny dom

Mieszkanie urządzone na ludowo

Mieszkanie w stylu retro

Mieszkanie z fantazją

Muzeum w domu

Program serii przewiduje także poradniki poświęcone ekspozycji i pielęgnacji kwiatów w mieszkaniu i na balkonie oraz wykorzystaniu do wyposażenia mieszkań rozmaitych materiałów (drewna, tkaniny, szkła, aluminium itd.).

1. Wprowadzenie

Za kilka tygodni dostaniemy klucze do własnego mieszkania. Wiadomość ta jest ważnym momentem w życiu każdej rodziny, szczególnie gdy jest to pierwsze samodzielne mieszkanie. Od tego dnia, po zapoznaniu się z rozkładem mieszkania, uściślamy nasze poglądy na urządzenie i umeblowanie poszczególnych pomieszczeń, podejmujemy wstępne decyzje, jakie dodatkowe urządzenia zainstalujemy, aby usprawnić jego funkcjonalność i użytkowość. Oczywiście, nasze marzenia co do przyszłego kształtu mieszkania rodzą się znacznie wcześniej, lecz przydział mieszkania jest tym faktem, który zmusza nas do podjęcia decyzji.

Większość naszych marzeń i przewidywań napotyka trudności wynikające z niedostatku zaopatrzenia rynku, korygujące nasze zamiary. Tym bardziej że często wyobrażenia nasze opieramy na rozwiązaniach poznanych u znajomych czy przyjaciół i nie zdajemy sobie sprawy, że to, co pozornie jest „ładne” czy „nowoczesne”, często bywa nieużyteczne. Nasze wrażenia i gusty kształtują się na podstawie niecodziennych i często udziwnionych form mebli i urządzeń, których jedyną, często wątpliwą, zaletą jest tzw. nowoczesność. Istotą nowoczesności to wygoda, sprawność użytkowa przedmiotów i możliwość racjonalnego z nich korzy-

stania, a więc w warunkach konkretnego mieszkania takie dostosowanie sprzętów i urządzeń, by umożliwiły najlepsze zaspokojenie codziennych potrzeb.

Sprowadzanie pojęcia „nowoczesności” tylko do wrażeń estetycznych jest dużym uproszczeniem, które w późniejszym okresie użytkowania mieszkania będzie miało negatywny wpływ na nasze codzienne życie. Nierzadko nie zdajemy sobie sprawy, że „piękny” zestaw zagranicznych mebli u przyjaciół w dużym pokoju nie zmieści się w naszym M-3 czy M-4.

Bywa i tak, że wzorce, na których opieramy wyobrażenia o naszym przyszłym mieszkaniu, dotyczą wnętrza, które wyposażane było latami i stopniowo dostosowywane do zmiennych sytuacji rodzinnych. Z biegiem lat bowiem zmieniają się upodobania i gusty, zmienia się status rodziny, a więc zmieniają się potrzeby osób użytkujących mieszkanie. Wreszcie mieszkanie ulega stałym, choć często skromnym przemianom, nie jest statycznie zamkniętym wnętrzem. Ciągłe coś do niego przybywa, a czasami drobne zmiany (niekoniecznie wymiana mebli) czynią je „nowym”, trochę innym, mimo iż ściany są te same, a drzwi i okna pozostają na swoim starym miejscu. Zmiana tapety, pomalowanie na inny kolor drzwi czy ściany, zmiana zawieszenia obrazu

czy kupno nowego, przesunięcie w inne miejsce stołu – oto niewielkie, często niekosztowne zmiany, które nasze „znane” mieszkanie czynią korzystnie odmienionym.

Mieszkanie jest miejscem snu, wypoczynku, pracy, ale i miejscem, w którym kształtuje się osobowość jego użytkowników, gdzie następują procesy integracyjne w rodzinie. Od właściwie zagospodarowanego, estetycznie wykończonego i prawidłowo wyposażonego mieszkania będzie zależeć, czy wszystkie te podstawowe funkcje mieszkania będą mogły być realizowane bez zakłóceń, czy w poszczególnych pomieszczeniach wszyscy członkowie rodziny będą czuli się dobrze, czy mieszkanie stanie się naprawdę „naszym wspólnym domem”.

Celowi temu ma służyć niniejsze opracowanie. Będą tu podane nie-

które zasady wyposażenia pomieszczeń w podstawowe urządzenia techniczne, wymagania użytkowe i techniczne stawiane urządzeniom instalowanym w pokojach, kuchni czy łazience, przykłady funkcjonalnych rozwiązań wewnątrz mieszkalnych. Będą też podane sposoby i zasady wykonania koniecznych prac adaptacyjnych w pierwszych dniach użytkowania nowego mieszkania. Nie będzie jednak prezentowany wzór uniwersalnego i „najlepszego” zagospodarowania wnętrza, wykluczający indywidualne upodobania czytelnika i jego inicjatywę. Propozycji w poradniku umieszczono wiele. Od czytelnika zależeć będzie, jakie uzna za właściwe do wykorzystania w swoim mieszkaniu, na które się zdecyduje. Jeżeli opracowanie okaże się pomocne w urządzeniu mieszkania, spełni swoją rolę.

2. Ogólne zasady urządzania pomieszczeń, prawa i obowiązki użytkownika mieszkania

Budowane mieszkania mają ograniczoną powierzchnię, a liczba pomieszczeń i ich powierzchnia zależy od wielkości rodziny, której mieszkanie jest przydzielane (por. tabela). I tak dla rodziny trzyosobowej jest przydzielane mieszkanie M-3 o powierzchni od 44 do 48 m², a dla rodziny czteroosobowej – o powierzchni od 56 do 61 m². Różnice

w granicach powierzchni mieszkań wynikają z technologii, w jakiej budynek jest wykonany, bądź z przyjętych w projekcie rozwiązań funkcjonalnych. Mimo ograniczenia powierzchni można mieć, poprzez racjonalne umeblowanie – sprawne i funkcjonalne mieszkanie, spełniające podstawowe warunki użytkowe. Można to uzyskać stosu-

LICZBA MIESZKAŃCÓW	KATEGORIA MIESZKANIA	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA w m ²	MOŻLIWE ZWIĘKSZENIE POWIERZCHNI ZE WZGLĘDU NA TECHNOLOGIĘ w m ²
	M 1	25 — 28	—
	M 2	30 — 35	36
	M 3	44 — 48	52
	M 4	56 — 61	63
	M 5	65 — 70	73
	M 6	75 — 85	—

jąc kilka podstawowych zasad:

- Przed wprowadzeniem się do mieszkania należy zapoznać się z jego rozkładem (planem) i po naradzie z całą rodziną ustalić, kto z jej członków będzie użytkownikiem poszczególnych pomieszczeń.
- W przypadku zbyt małej liczby pomieszczeń w stosunku do liczby domowników (użytkowników) należy przemyśleć – niezależnie od organizowania na noc miejsc sypialnych – wydzielenie miejsc (kącików) spełniających określone funkcje, np. kącików do pracy, do nauki, do majsterkowania, do spożywania posiłków. Jest to zasada „przemienego w czasie wykorzystania” tego samego miejsca w jednym pomieszczeniu. Wydzielenie w mieszkaniu składającym się z dwóch lub trzech pokoi odrębnych kącików (z odpowiednim wyposażeniem w meble i urządzenia) wynika z potrzeby skupienia się mieszkańców przy nauce lub pracy wykonywanej przez kilku członków rodziny jednocześnie, w tym samym mieszkaniu czy pokoju. Przy zasadzie przemienności użytkowania bardzo ważną rolę odgrywa właściwe rozmieszczenie sztucznego oświetlenia w postaci skupionych snopów skierowanych na punkt (miejsce) pracy.
- Należy zachować możliwie samodzielne warunki życia i rozwoju w mieszkaniu dla różnych pokoleń. Uzyskujemy to poprzez wydzielenie pomieszczeń tzw. pokoleniowych, np.: dzieci powyżej 5 lat powinny mieć osobny pokój do zabawy, nauki i spania. Naturalnie te trzy funkcje może spełniać jeden pokój dziecięcy nawet dla dwojga czy trojga małych dzieci o jednej płci. Przeznaczając na te cele po-

mieszczenia, stworzymy lepsze warunki do rozwijania u dzieci i młodzieży samodzielności oraz inicjatywy. Własny pokój samodzielnie urządzony, przekazany młodemu pod opiekę i użytkowanie, wyrabia obowiązkowość, stwarza bodźce do lepszej nauki i ułatwia koncentrację.

- Przy zagospodarowywaniu pomieszczeń (pokoi, kuchni, łazienki) niezmiernie istotne jest właściwe dobranie i rozmieszczenie mebli, sprzętu oraz oświetlenia, jak również dobranie odpowiednich pod względem kolorystycznym kotar, firanek, by harmonizowały z wnętrzem i tworzyły funkcjonalny zestaw użytkowy. Dlatego też w małym powierzchniowo mieszkaniu należy zrezygnować z pojedynczych wolno stojących mebli na rzecz wielofunkcyjnych regałów, składanych z zestawów segmentów tak rozmieszczonych, by zajmowały najmniejszą powierzchnię.

- Większość mebli i urządzeń, które możemy nabyć w powszechnej (często po długim wyczekiwaniu) sprzedaży, będzie wymagała dodatkowych uzupełnień i przeróbek wykonanych we własnym zakresie po to, by dopasować je do naszego wnętrza i naszych potrzeb. Dlatego też kupując meble do nowego mieszkania, należy dokładnie zmierzyć ściany pomieszczenia, zastanowić się, jak je rozmieścić i odpowiednio do tych zamierzeń przewidzieć, jakie dodatkowe przeróbki lub uzupełnienia będziemy musieli wykonać, by meble standardowe zaspokoili nasze potrzeby i wymagania.

Pamiętajmy o ważnej zasadzie: każde pomieszczenie w naszym mieszkaniu wymaga wyposażenia

dostosowanego do jego funkcji użytkowej.

Po otrzymaniu przydziału mieszkania i zapoznaniu się z jego rozkładem, jak też przewidywanym wyposażeniem wewnątrz, chcemy często dokonać pewnych przeróbek, uzupełnień czy dodatkowych prac wyposażeniowych. Rodzi się wtedy pytanie, jakie przeróbki i w jakim zakresie możemy sami wykonać lub za zgodą administracji.

Użytkownik mieszkania może z własnych środków wykonać ponadnormatywne wyposażenie mieszkania lub dodatkowe prace wykończeniowe, w wyniku których wzrośnie wartość użytkowa mieszkania. Są to następujące czynności i prace:

- wykonanie typowych mebli wbudowanych lub dostawianych, obudowy zlewozmywaka, szafy bieliźniarno-ubraniowej, szafki podokiennej, szafki na sprzęt gospodarczy, szafki kredensowej wiszącej, pawlacza itp.;
- wykonanie zmywalnych trwałych okładzin ściennych (glazura, wykładzina z tworzyw sztucznych, boazeria, wykładzina drewnopodobna);
- obudowa węzłów i urządzeń sanitarnych (pionów wodnokanalizacyjnych, wanien, innych przewodów, obudowa grzejników);
- instalowanie dodatkowego wyposażenia w łazienkach, np. dodatkowych umywalki oraz osobnej armatury do wanien i umywalk;
- instalowanie czteropalnikowych kuchenek z piekarnikiem (gazowych czy elektrycznych) zamiast istniejących kuchenek dwupalnikowych (istnieje obowiązek zdania starych urządzeń i powiadomienia administracji o dokonanej zmianie);
- stosowanie w łazienkach i w.c.

zamiast lastrico innych materiałów podłogowych, np. terakoty.

Jeżeli ponadnormatywne wyposażenie wiąże się ze zmianami w układzie funkcjonalnym lokalu lub ze zmianami konstrukcyjnymi, użytkownik musi uzyskać na nie zgodę zarządu spółdzielni lub administracji budynków.

Użytkownik mieszkania jest obowiązany uzyskać zezwolenie administracji, spółdzielni lub władz budowlanych przed rozpoczęciem następujących robót:

- wszelka zmiana przeznaczenia i wielkości pomieszczeń przez rozebranie lub dodatkowe wykonanie stałych ścianek działowych;
- zamurowanie istniejących lub wykonanie nowych otworów okiennych lub drzwiowych;
- usuwanie urządzeń (kuchenek, grzejników lub podgrzewaczy łazienkowych) w mieszkaniach i zmiana wszelkich instalacji;
- malowanie balustrad balkonowych, loggi, stolarki okiennej od strony ulicy (zewnątrznej) na inny kolor aniżeli był dotychczas stosowany; dotyczy to również skrzynek na kwiaty zamontowanych od strony ulicy czy podwórza;
- przebudowa pomieszczeń na strychach i poddaszu, garaży czy piwnic – z wyjątkiem wykonania w piwnicach trwałej podłogi czy lepszego (trwalszego) zamknięcia.

Przejmując lokal mieszkalny warto też zwrócić uwagę na obowiązki, jakie spadają na użytkownika mieszkania. Do podstawowych obowiązków użytkownika mieszkania należy:

- okresowe odnawianie mieszkania (co najmniej raz na 4 lata), z tym że do zakresu renowacji zali-

cza się odnawianie ścian i sufity, stolarki okiennej i drzwiowej wewnątrz mieszkania oraz konserwację i malowanie urządzeń ogrzewczych (grzejników) i innych urządzeń sanitarnych, jeżeli wymagają zabezpieczenia przed korozją poprzez malowanie;

- naprawa urządzeń techniczno-sanitarnych w mieszkaniu łącznie z wymianą tych urządzeń, jeżeli ulegną zepsuciu lub awarii w wy-

niku długotrwałego użytkowania (zużycia) lub niewłaściwego użytkowania.

Użytkownik lokalu może zlecić spółdzielni lub administracji wykonanie prac, które należą do jego obowiązków, pod warunkiem pokrycia kosztu ich wykonania. Wszelkie uszkodzenia wewnątrz lokalu oraz poza nim powstałe z winy użytkownika są usuwane na jego koszt.

3. Funkcja pomieszczeń mieszkalnych i ich urządzenie

Użytkowo-funkcjonalne zagospodarowanie poszczególnych pomieszczeń polega na zastosowaniu się do następujących podstawowych warunków:

- stosowne do rodzaju pomieszczenia wykończenie podłóg i płaszczyzn ścian (np. inne w łazience niż w pokoju mieszkalnym),
- dobranie mebli i urządzeń pozwalających na sprawne z nich korzystanie przy jednoczesnym ekonomicznym pod względem powierzchniowym ich rozmieszczeniu,
- rozmieszczenie punktów świetlnych dostosowanych do wykonywania różnych prac (gotowanie, majsterkowanie, nauka, wypoczynek),
- zharmonizowanie pod względem kolorystycznym i fakturalnym wszystkich elementów wyposażenia wnętrza, szczególnie: dywanu, kocy czy firanek (m.in. w nawiązaniu do kolorystyki ścian).

Wszystkie te warunki są równorzędne i w praktycznej działalności powinny być uwzględnione.

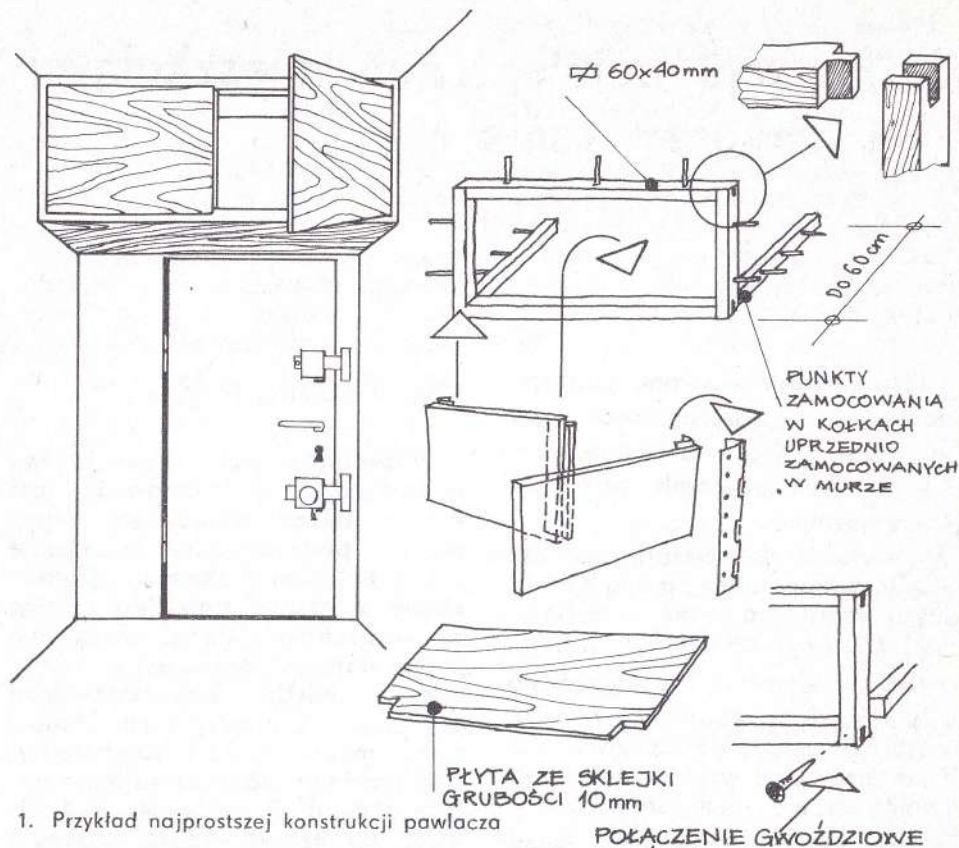
W dalszej części tego rozdziału będą omówione szczegółowe wymagania techniczno-użytkowe w stosunku do różnorodnych pomieszczeń w zespole mieszkania.

3.1. Przedpokój

Przedpokój pełni kilka funkcji w mieszkaniu, a mianowicie: jest przedsiódkiem izolacyjnym chroniącym pomieszczenie mieszkalne przed hałasem i zbyt dużymi stratami ciepła w okresie zimy, jest szatnią na wierzchnie okrycie, łącznikiem zapewniającym bezkolizyjną komunikację między pomieszczeniami oraz izolację między nimi. Dodatkowo można w nim zamontować tzw. pawlaczkę, która nie zajmuje powierzchni podłogi, a jest schowkiem na rzeczy rzadko używane (rys. 1).

Przedpokój powinien mieć następujące podstawowe wyposażenie: wieszak na okrycia, ruszt na obuwie, lustro z towarzyszącym oświetleniem.

Wykończenie przedpokoju powinno być następujące: ściany nie nasiąkliwe, podłoga (szczególnie w miejscu składania używanego codziennie obuwia) łatwo zmywalna. Ściany – ze względu na kontakt z mokrymi od deszczu czy śniegu okryciami, parasolami, pelerynami, kapeluszami – powinny być zabezpieczone przed zawilgoceniem i nadmiernym zabrudzeniem. Należy zapewnić łatwość ich zmywania.

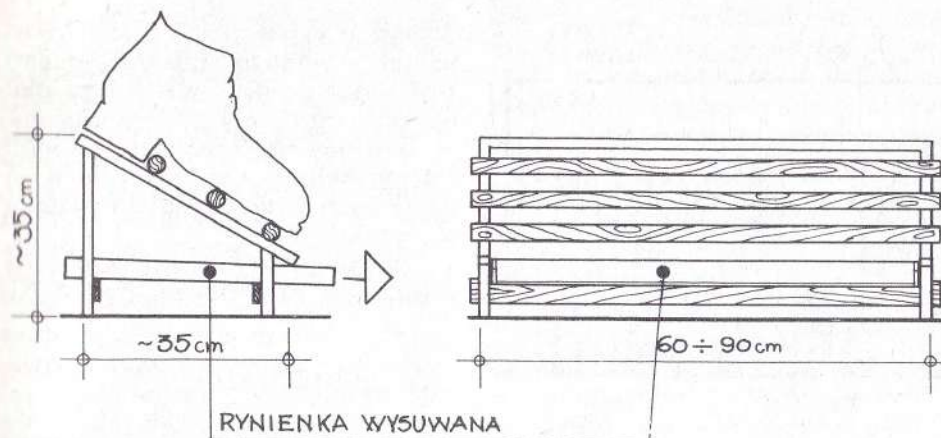
1. Przykład najprostszej konstrukcji pawlaca

Można to uzyskać – w zależności od środków, jakimi dysponujemy – w rozmaity sposób: poprzez malowanie ścian farbą emulsyjną czy olejną, oklejenie ścian tapetami wodoodpornymi i łatwo zmywalnymi, obłożenie ścian płytami drewnopodobnymi o różnorodnej fakturze zewnętrznej lub dekoracyjną, ale kosztowną boazerią drewnianą. W wąskich przedpokojach w wyniku okładania ścian płytami drewnopodobnymi czy boazerią możemy zwięzić o kilka centymetrów jego szerokość na skutek grubości wykładziny czy nierówności ścian. Dlatego decyzję, jaką wykładzinę za-

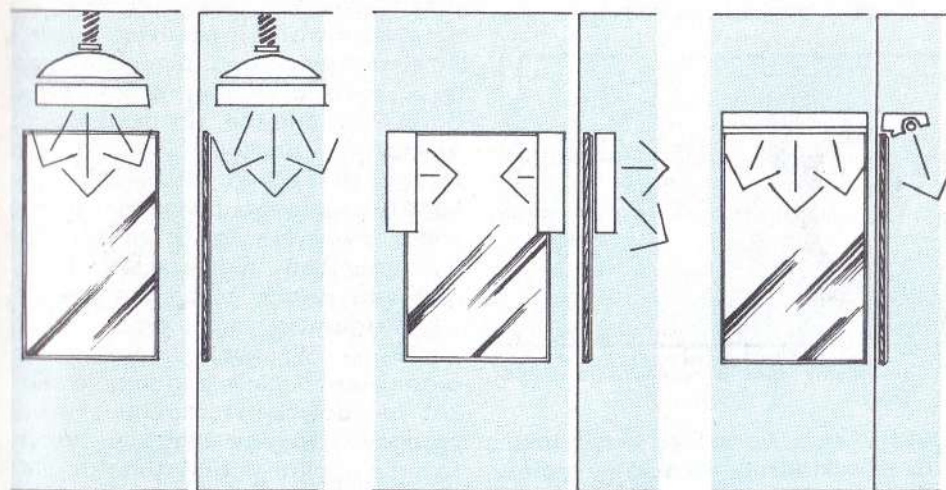
stosujemy, powinniśmy podjąć dopiero po wprowadzeniu się do mieszkania.

Podłogę w miejscu, gdzie będziemy ustawiali obuwie, należy równocześnie zabezpieczyć przed zawilgoceniem, z drugiej zaś strony zapewnić jej łatwą konserwację. Najlepiej wykonać specjalny ruszt na obuwie zabezpieczony od spodu rynienką blaszaną lub z tworzywa sztucznego (rys. 2).

Oświetlenie przedpokoju powinno być sprzężone z lustrem zawieszonym na ścianie. Może to być zwieszająca się przed lustrem lampa zamontowana na stałe przy lu-

2. Ruszt na obuwie z rynienką

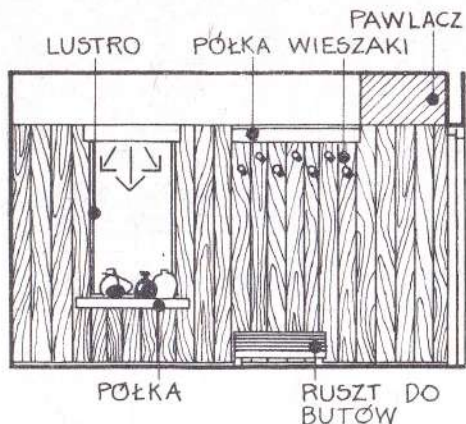

3. Sposoby oświetlania lustra w przedpokoju

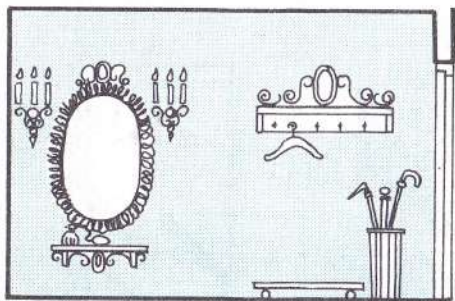
strze, boczne kinkiety czy świetlówki zamocowane w górnej części lustra. Snop światła świetlówek powinien być tak skierowany, by nie oślepił stojącego przed lustrem, lecz dobrze go oświetlał światłem rozproszonym w takim stopniu, by można było korzystać z lustra zawieszzonego na ścianie (rys. 3).

Wieszak na okrycia powinien

być sprzężony z półką na kapelusze, a jego forma (czy materiał z jakiego jest wykonany) harmonizować z innymi urządzeniami w przedpokoju. W wypadku wykończenia ścian boazerią jest pożądane takie wykonanie wieszaka, by był on jednocześnie elementem zabudowy ściany. Podobnie w konstrukcję wykładziny drewnianej

4. Rozmieszczenie urządzeń w przedpokoju przy ścianach wyłożonych boazerią z wmontowanym lustrem

5. Tradycyjny sposób rozwiązania przedpokoju

wmontowuje się lustro. Przed montażem wykładziny na ścianie należy zaplanować montowanie poszczególnych urządzeń i wcześniej wykonać wszelkie instalacje elektryczne.

Można również urządzić przedpokój adaptując do nowego wnętrza stare meble, które dostaliśmy w spadku lub przenosimy ze starego mieszkania. Możemy więc ustawić w przedpokoju niewielkie komódki, które będą nam służyć jako pojemniki na obuwie, pod warunkiem że je dostosujemy do

wymagań estetycznych i powierzchniowych wnętrza (np. przytniemy zbyt wysokie nóżki, wymienimy blat na nowy itp.) czy odrestaurujemy.

Sposoby przywrócenia świeżości starym meblom i dostosowania ich do nowych wymagań będą podane w rozdziale 4.

Na zakończenie dwa przykłady urządzenia przedpokoju (rys. 4, 5).

3.2. Kuchnia

We współczesnym mieszkaniu mała powierzchniowo kuchnia jest przeznaczona przede wszystkim do przygotowywania posiłków. Jeżeli powierzchnia kuchni przekracza 8 m², można w niej organizować bufet lub miejsce do spożywania niektórych posiłków. W dużych kuchniach (12–16 m²) wydzielenie kąca jadalnego powinno być zasadą. Eliminuje to w innych pomieszczeniach niepotrzebny bałagan oraz skraca codzienną uciążliwą krzątanie przy przenoszeniu posiłków. W kuchni nie wolno organizować miejsc do spania. Zakaz ten dotyczy szczególnie kuchni opalanych węglem i gazem. Wypożyczenie kuchni w funkcjonalne meble i wykończenie zewnętrzne jej stałych elementów musi być ze względów technologicznych i funkcjonalnych logicznie przemyślane.

W kuchni odbywa się gotowanie posiłków, skutkiem którego są opary i wilgoć, a sam proces przygotowywania potraw jest bardzo pracochłonny. Wymaga to zorganizowania szczególnych, wszechstronnie przemyślanych warunków, by codzienny wysiłek gospodyni był jak najmniej uciążliwy. Dlatego szcze-

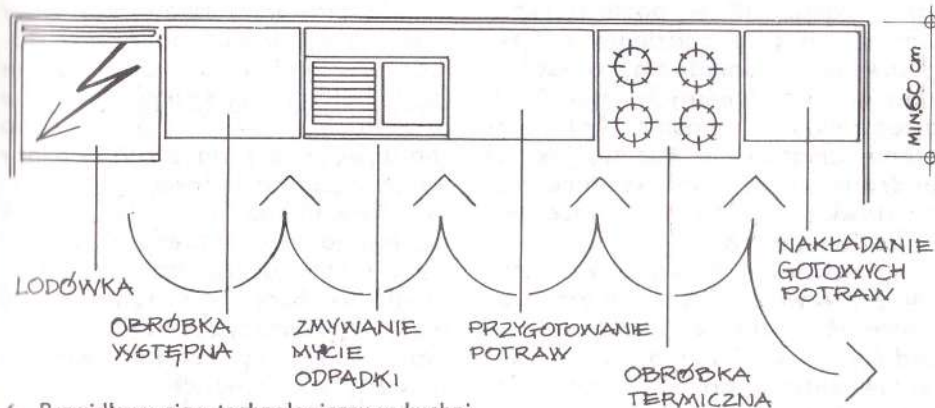
gólnie w małych powierzchniowo kuchniach urządzenia kuchenne należy ustawić w logiczny ciąg technologiczny, gwarantujący najmniejszą kolizyjność przy przygotowywaniu posiłków.

Ściany pomieszczenia powinny być nienasiąkliwe i dające się często i łatwo zmywać, a więc powinny być powleczone na przykład farbą emulsyjną czy tapetą wodoodporną. Przy stanowiskach (miejscach) pracy związanych z przygotowaniem potraw i ich gotowaniem ścianę należy zabezpieczyć nie tylko przed wilgocią i zabrudzeniem, ale także przed uszkodzeniami mechanicznymi, najlepiej poprzez wyłożenie tej części ściany glazurą, płytami wodoodpornymi (np. laminatami czy płytkami z tworzyw sztucznych).

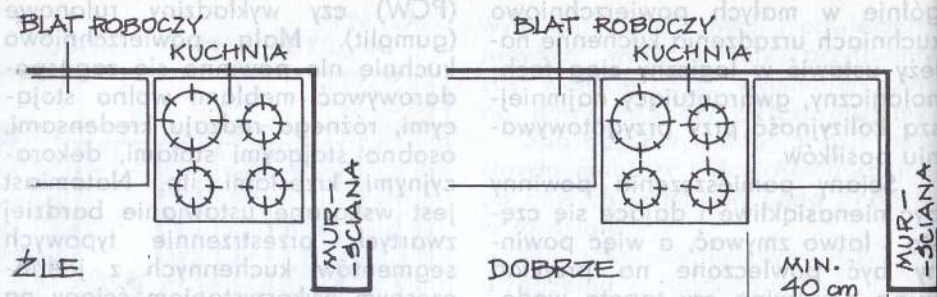
Również podłoga powinna być nienasiąkliwa i łatwo zmywalna, szczególnie w części pomieszczenia kuchennego przylegającej do urządzeń służących do przygotowania posiłków. Mogą to być drogie płytki ceramiczne (terakotowe) lub tańsze płytki z tworzyw sztucznych

(PCW) czy wykładziny rulonowe (gumolit). Małą powierzchniowo kuchnię nie powinno się zagospodarowywać meblami wolno stojącymi, różnego rodzaju kredensami, osobno stojącymi stołami, dekoracyjnymi krzesłami itp. Natomiast jest wskazane ustawianie bardziej zwartych przestrzennie typowych segmentów kuchennych z jednoczesnym wykorzystaniem ściany na zawieszenie segmentów uzupełniających. Pozwolą one na rozmieszczenie wszelkiego sprzętu kuchennego, jak i podstawowych zapasów żywności.

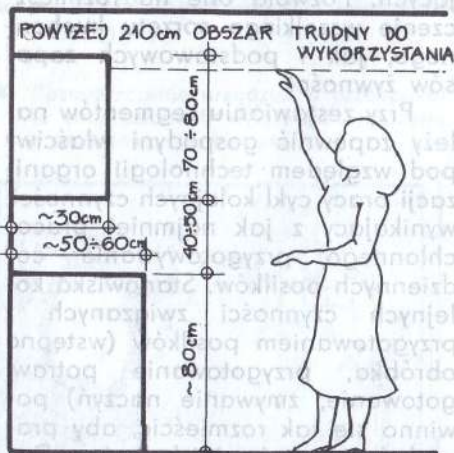
Przy zestawianiu segmentów należy zapewnić gospodyni właściwy pod względem technologii organizacji pracy cykl kolejnych czynności, wynikający z jak najmniej pracochłonnego przygotowywania codziennych posiłków. Stanowiska kolejnych czynności związanych z przygotowaniem posiłków (wstępna obróbka, przygotowanie potraw, gotowanie, zmywanie naczyń) powinno się tak rozmieścić, aby praca była jak najmniej kolizyjna. Dobrą organizacją stanowisk pracy

6. Prawidłowy ciąg technologiczny w kuchni

7. Zasady sytuowania kuchni przy ścianie

8. Podstawowe wymiary użytkowe w kuchni

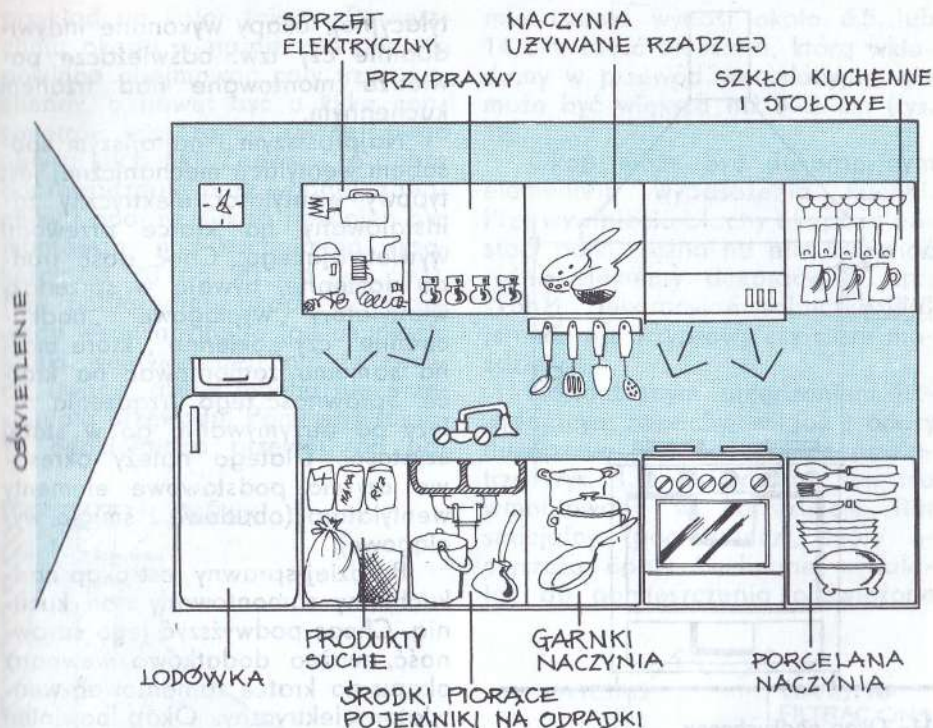
eliminujemy wielokilometrowe dęptanie gospodyni w pomieszczeniu kuchennym przy codziennym przygotowywaniu śniadania, obiadu i kolacji. Na kolejnych rysunkach przedstawiono właśnie rozmieszczenie urządzeń w kuchni, jak też podstawowe wymagania techniczne stawiane niektórym urządzeniom w kuchni (rys. 6, 7, 8).

Oczywiście w większych powierzchniowo kuchniach można zastosować meble wolno stojące. Zasadą jednak powinno być zachowanie właściwego ciągu technologicznego pracy przy przygotowywa-

niu posiłków. Dla sprawnego przygotowania posiłków ważne jest rozmieszczenie sprzętu i produktów w szafkach i segmentach w taki sposób, by w trakcie poszczególnych czynności były „pod ręką”. Mechaniczny i elektryczny sprzęt gospodarczy musi mieć swoje stałe miejsce przechowywania.

Na rys. 9 pokazano ustawienie mebli w jednym ciągu z zastosowaniem wiszących segmentów kuchennych i przykładowe rozmieszczenie sprzętu kuchennego i surowców.

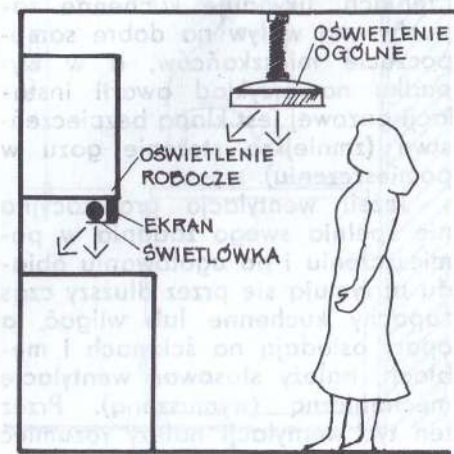
Kolejnym czynnikiem warunkującym sprawną pracę jest właściwe oświetlenie stanowisk pracy światłem dziennym i sztucznym. Kuchnia gazowa, węglowa czy elektryczna oraz inne stanowiska pracy muszą być tak ustawione, aby stojąca przy niej osoba miała boczne (najlepiej z lewej strony) naturalne oświetlenie. Okno nie powinno znajdować się poza plecami osoby wykonującej czynności gospodarcze. Oświetlenie sztuczne – obok możliwego tzw. oświetlenia górnego (oświetlającego całe pomieszczenie kuchenne) – powinno być tak rozmieszczone przy stanowiskach pracy, by dobrze oświetlało powierzchnię roboczą (np. blat kuchni czy deskę do przygotowy-

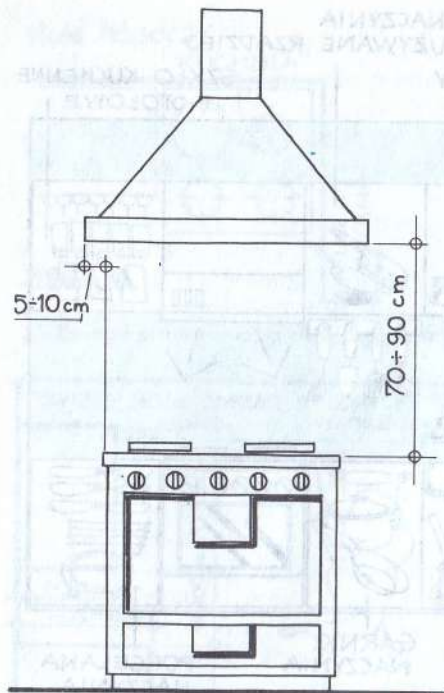
9. Rozmieszczenie sprzętu w kuchni na ścianie technologicznej

wania potraw) i nie porażało wzroku (nie powodowało oślnienia). Jeżeli snop światła znajduje się na wprost wzroku ludzkiego, musi być przysłonięty ekranem (rys. 10).

Każda kuchnia powinna mieć wentylację. Na ścianie pod sufitem jest zamontowana kratka wentylacyjna, która spełnia rolę wy ciągu wilgotnego powietrza pełnego zapachów kuchennych. Wymiana powietrza powinna być ciągła. Oznacza to, że nie można kratki tej zaklejać papierem, tekturą czy folią z tworzyw sztucznych. Powinna też być okresowo czyszczona z osadu (kurzu i tłuszczu). Sprawną wentylacja kuchni jest niezmiernie

10. Oświetlenie miejsca pracy w kuchni

11. Okap nadkuchenny

ważna, ponieważ chroni przed nadmierną wilgotnością w pomieszczeniach, likwiduje kuchenne zapachy, ma wpływ na dobre samopoczucie mieszkańców, a w wypadku na przykład awarii instalacji gazowej jest kłopotem bezpieczeństwa (zmniejsza stężenie gazu w pomieszczeniu).

Jeżeli wentylacja grawitacyjna nie spełnia swego zadania w pomieszczeniu i po ugotowaniu obiadu utrzymują się przez dłuższy czas zapachy kuchenne lub wilgoć, a opary osiadają na ścianach i meblach, należy stosować wentylację mechaniczną (wymuszoną). Przez ten typ wentylacji należy rozumieć różnego rodzaju wentylatory elektryczne instalowane na kratce wen-

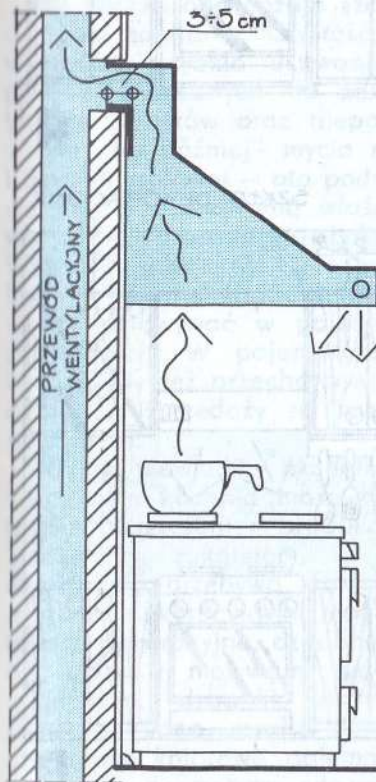
tylacyjnej, okapy wykonane indywidualnie czy tzw. odświeżacze powietrza montowane nad trzonem kuchennym.

Najprostszym i najtańszym sposobem wentylacji mechanicznej jest typowy wentylator elektryczny zainstalowany na kratce przewodu wywietrzającego. Choć dość trudno dostępne, bywają w sprzedaży wentylatory wyciągowe „nadkuchenne” czy „okienne”, które można samemu zamontować na kratce. Sprawność tego urządzenia zależy od utrzymywania go w stałej czystości. Dlatego należy okresowo czyścić podstawowe elementy wentylatora (obudowę i śmigło wyciągowe).

Bardziej sprawny jest okap nadkuchenny zamontowany nad kuchnią. Chcąc podwyższyć jego sprawność, można dodatkowo wewnątrz okapu na kratce zamontować wentylator elektryczny. Okap powinien obejmować całą powierzchnię trzonu kuchennego. Opary powinny być odprowadzane do przewodu wentylacyjnego (po usunięciu kratki). Może się zdarzyć, że wylot przewodu wentylacyjnego nie znajduje się nad trzonem kuchennym. W tym przypadku trzeba okap wydłużyć do kratki dodatkowym przewodem z materiału, z jakiego jest on wykonany, oraz dodatkowo wmontować wentylator.

Oto kilka zasad wykonania okapu. Okap powinien być zrobiony z materiałów nie ulegających szybkiemu zniszczeniu w wyniku działania pary wodnej. Najlepsza jest blacha cynkowa lub ocynkowana (może też być użyta droga blacha miedziana), którą można na zewnątrz pomalować farbą olejną, na

przykład na kolor ściany. Powierzchnia okapu w najniższym miejscu powinna obejmować cały trzon kuchenny, a nawet być o kilka centymetrów większa od zewnętrznego obrysu kucharki. Zapewni to dobre odprowadzanie pary wodnej, zapachów i oparów. Okap powinien być montowany nad kuchnią na wysokości od 70 do 90 cm (rys. 11). Przy podłączaniu okapu do przewodu wentylacyjnego (po usunięciu kratki wentylacyjnej) należy zwrócić uwagę, ażeby blacha nie przesłaniała przewodu. Ponieważ ścianka oddzielająca przewód od po-

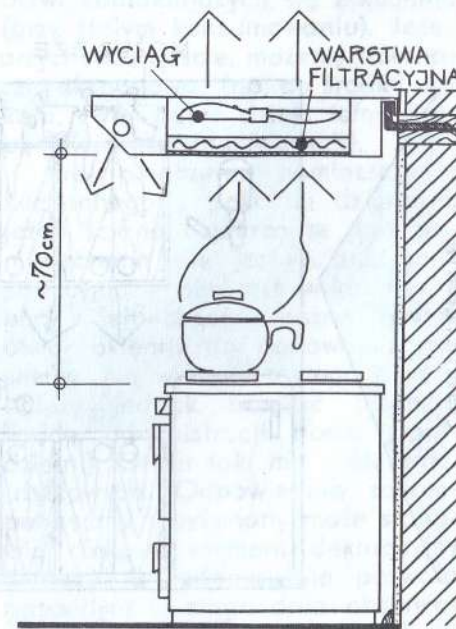

12. Zasada przymocowywania blach okapu do przewodu

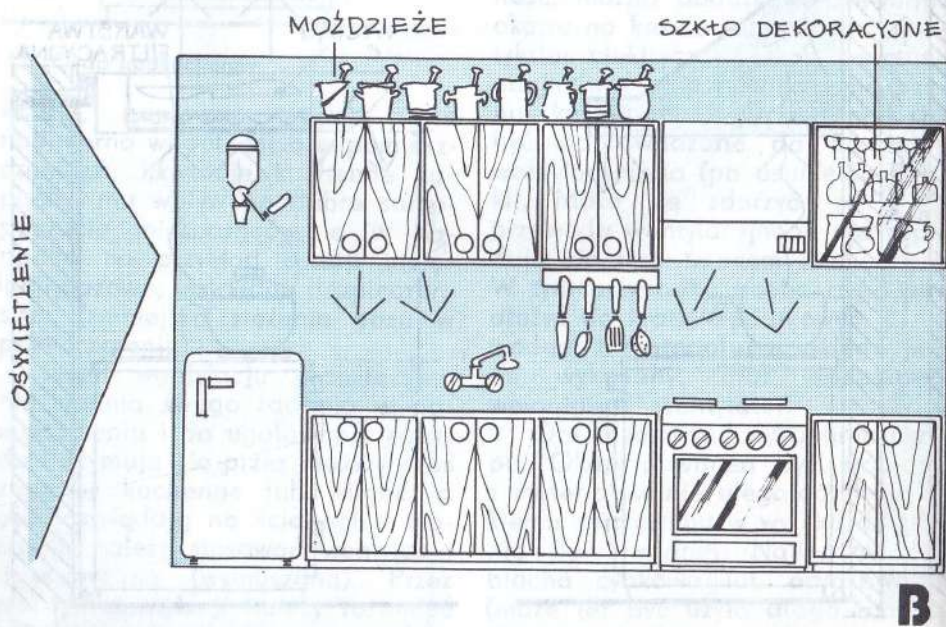
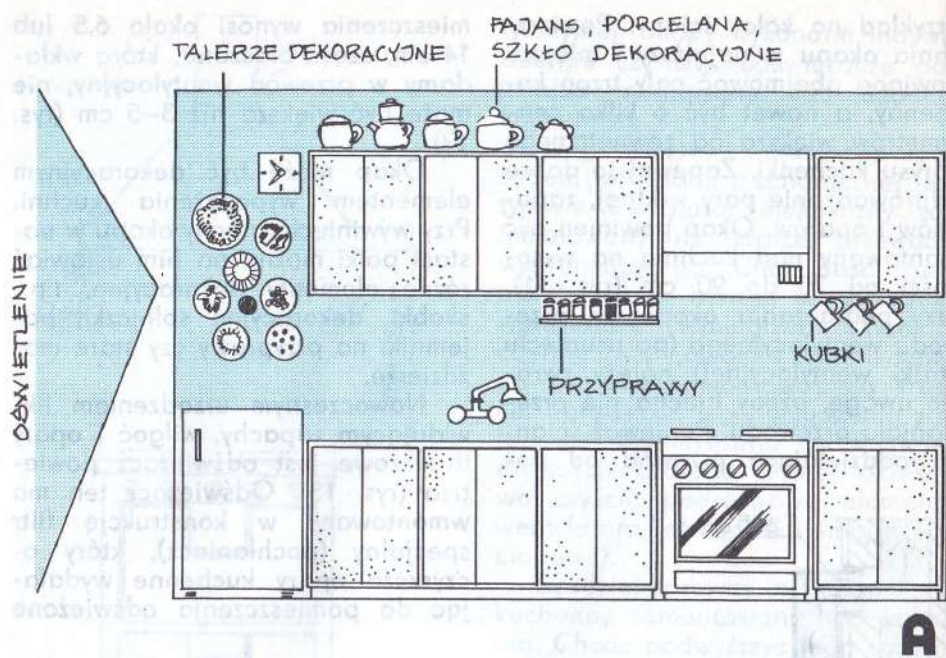
mieszczenia wynosi około 6,5 lub 14 cm, część blaszana, którą wkładamy w przewód wentylacyjny, nie może być większa niż 3-5 cm (rys. 12).

Okap może być dekoracyjnym elementem wyposażenia kuchni. Przy wywnięciu blachy okapu w postaci półki można na nim ustawiać różne elementy dekoracyjne, np.: skobki, dekoracyjne solniczki, pojemniki na przyprawy czy stare moździerze.

Nowoczesnym urządzeniem likwidującym zapachy, wilgoć i opary tłuszczowe jest odświeżacz powietrza (rys. 13). Odświeżacz ten ma wmontowany w konstrukcję filtr specjalny (pochłaniacz), który oczyszcza opary kuchenne wydalając do pomieszczenia odświeżone

13. Odświeżacz nadkuchenny

14. Zagospodarowanie ściany kuchennej: A – przy ekspozycji porcelanowych talerzy i kubków, B – przy ekspozycji szkła i moździerz

powietrze. Nadkuchenny odświeżacz zawieszają się na ścianie na wysokości ok. 70–80 cm nad kuchnią i podłącza przewodem do gniazdka wtykowego. Urządzenie to nie wymaga specjalnej konserwacji, natomiast należy utrzymywać je w stałej czystości. Większych zabiegów wymaga wkład filtrujący, który składa się z wkładki z węgla aktywnego i włókna syntetycznego. Po rocznym użytkowaniu należy wymienić wkład węglowy, a co pół roku wymyć syntetyczne włókno w roztworze mydlanym. Po trzyletnim użytkowaniu włókno należy wymienić na nowe.

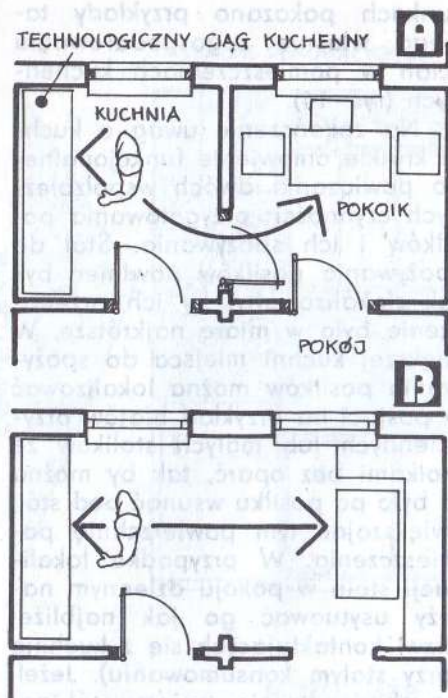
W kuchni obowiązuje szczególny rygor sanitarny. Czystość, stałe wietrzenie, szybkie usuwanie odpadków wrzucanych do zamkniętych pojemników oraz niepozostawianie „na później” mycia naczyń i zastawy stołowej – oto podstawowe zasady zachowania właściwych warunków sanitarno-użytkowych. Wszystkie produkty, które wydzielają intensywne zapachy, powinno się przechowywać w pojemnikach zamkniętych. W pojemnikach takich należy też przechowywać pieczywo (w sprzedaży są specjalne pojemniki).

Dzięki niewielkim akcentom dekoracyjnym kuchnia może być nie tylko pomieszczeniem produkcyjnym, lecz miłym zakątkiem, w którym chętnie się przebywa. Takimi elementami dekoracyjnymi mogą być: talerze dekoracyjne, ozdobne deski drewniane z motywami ludowymi, moździerz, dzbanki, różnorodne szkło kuchenne, rondle miedziane czy nawet kolorowe pojemniki na przyprawy do potraw odpowiednio wyeksponowane. Na kolejnych ry-

sunkach pokazano przykłady takiego właśnie zagospodarowania ścian w pomieszczeniach kuchennych (rys. 14).

Na zakończenie uwag o kuchni krótkie omówienie funkcjonalnego powiązania dwóch współzależnych czynności: przygotowania posiłków i ich spożywania. Stół do spożywania posiłków powinien być tak zlokalizowany, by ich przeniesienie było w miarę najkrótsze. W większej kuchni miejsca do spożywania posiłków można lokalizować w postaci na przykład blatów przyściennych lub małych stolików ze stołkami bez oparć, tak by można je było po posiłku wsunąć pod stół, zwiększając tym powierzchnię pomieszczenia. W przypadku lokalizacji stołu w pokoju dziennym należy usytuować go jak najbliżej drzwi kontaktujących się z kuchnią (przy stałym konsumowaniu). Jeżeli przychodzą goście, możemy stół inaczej eksponować (np. po środku pokoju, zwiększając dzięki temu liczbę miejsc konsumpcyjnych).

Przy połączeniu pomieszczenia kuchennego z pokojem dziennym, jeżeli ściana dzieląca te dwa pomieszczenia nie jest ścianą konstrukcyjną i nie jest wykonana z płyty żelbetowej, można wybić otwór okienny do podawania posiłków. Na wykucie takiego otworu należy jednak uzyskać pisemną zgodę administracji domu (spółdzielni). Otwór taki ma wiele zalet użytkowych. Odpowiednio zkomponowany i wykonany może stanowić ciekawy element dekoracyjny wnętrza, a jednocześnie pozwala gospodyni w ciągu dnia obserwować i kontrolować na przykład, co robią małe dzieci będące w poko-

15. Przebudowa kuchni i wnętrza mieszkalnej w jedno funkcjonalne pomieszczenie: A – przed przebudową, B – po przebudowie

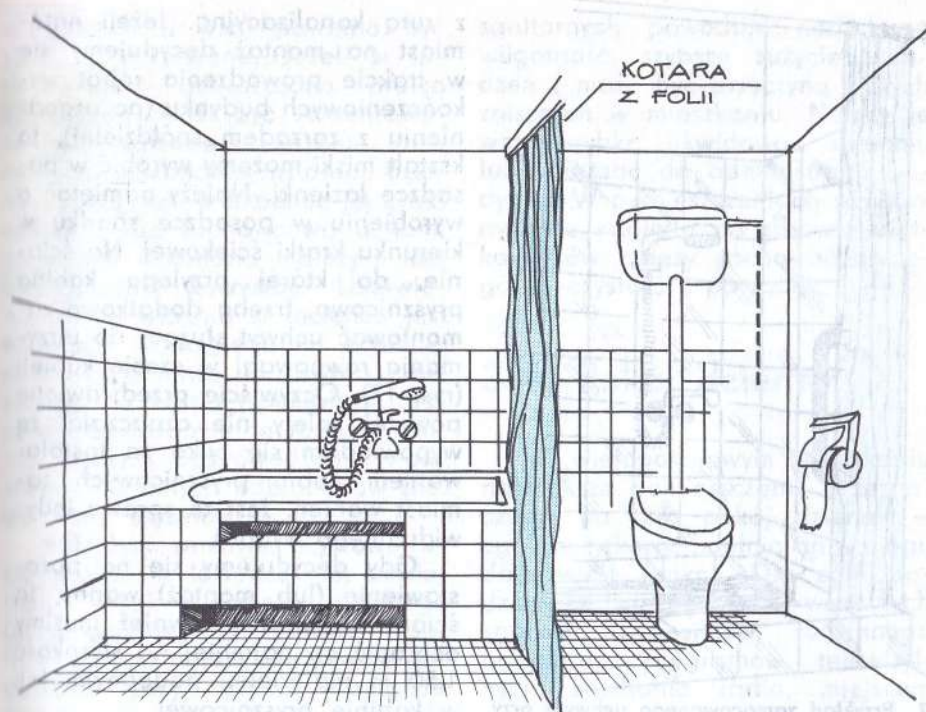
ju pod jej opieką. Taka przebudowa zależy od funkcjonalnego układu mieszkania i od konstrukcji ściany.

Na przykład w budynkach realizowanych w dzielnicy mieszkaniowej Ursynów w Warszawie w niektórych typach mieszkań M-5 kuchnia jest zlokalizowana w taki sposób, że przylega do niedużego powierzchniowo pokoju i jest oddzielona od niego niekonstrukcyjną ścianką łatwą do likwidacji. Po jej usunięciu połączone pomieszczenie kuchni i pokoju tworzy bardzo funkcjonalny zestaw kuchenne-jadalny (rys. 15). Odpowiednio zagospodarowany może być ciekawym

i funkcjonalnym wnętrzem. Można w nim nie tylko spożywać codzienne posiłki, ale też przyjmować gości. Oczywiście takie rozwiązanie funkcjonalne jest sprzeczne z tradycyjnymi, utartymi poglądami o konieczności izolacji pomieszczeń kuchennych od innych pokoi w mieszkaniu, bo kuchnia to pomieszczenie podrzędne, niedostępne dla gości z zewnątrz. Pogląd starodawny i zgoła niesłuszny. Sprawę nadmiernej wilgotności i zapachów możemy rozwiązać poprzez skuteczną wentylację, a połączenie takie ma wiele zalet użytkowych: 1) kuchnia poprzez ciekawe i estetyczne zagospodarowanie może być pomieszczeniem będącym dumą gospodyni, 2) jest możliwa stała obserwacja dzieci bawiących się pod nadzorem gospodyni, 3) mniej uciążliwe jest podawanie codziennych posiłków dla całej rodziny. Kiedy chcemy izolować się od części produkcyjnej kuchni, w miejscach ścianki możemy zamontować ruchomą kotarę, która oddziela część jadalną.

3.3. Łazienka i w.c.

W mieszkaniach przeznaczonych dla czterech mieszkańców (M-4) i więcej urządzenia sanitarne (łazienka i w.c.) powinny być wydzielone w osobnych pomieszczeniach. W wypadku jednak, kiedy urządzenia te znajdują się w jednym wspólnym pomieszczeniu, w celu stworzenia lepszych warunków do korzystania z urządzeń sanitarnych przez kilku użytkowników jednocześnie, można podzielić je kotarą z nieprzezroczystej folii plastikowej (rys. 16). Zarówno łazienki ze-

16. Podział łazienki za pomocą kotary

spolone z ubikacją, jak i wydzielone, mają na ogół bardzo małą powierzchnię, a przecież obok miejsca zabiegów higienicznych służą one dość często jako pralnia i suszarnia. Każdy więc metr kwadratowy powinien być ekonomicznie wykorzystany. Powszechnie utarł się pogląd, że podstawowym wyposażeniem łazienki jest wanna (obok umywalki).

Dużą wannę, obłożoną błyszczącymi kafelkami, używamy do zabiegów higienicznych czy do płukania bielizny i drobnych przepierek. Jest to więc urządzenie wygodne, funkcjonalne, ale zajmujące dużą powierzchnię. W powszechnym mniemaniu wanna stanowi wyższy standard wyposażenia ani-

żeli na przykład kabina prysznicowa z wbudowaną miską czy kratką ściekową wmontowaną w podłogę. Pogląd w samym założeniu błędny. Prysznic zamontowany zamiast wanny ma wiele zalet użytkowych i higienicznych. Kabina prysznicowa zajmuje znacznie mniej powierzchni i jest możliwe dodatkowe wygospodarowanie miejsca na przykład na pralkę automatyczną. Prysznic jest w użytkowaniu higieniczny, ponieważ miska prysznicowa nie ma dużych płaszczyzn, które powinny być utrzymywane w stałej czystości. Jest „sprawniejszy” przy dokonywaniu zabiegów higienicznych, a same zabiegi przebiegają znacznie szybciej (ważne dla licznych osobowo

Zarówno dzieci, jak i dziadkowie powinni mieć własne wydzielone sypialnie, ponieważ te grupy wiekowe mają specjalne wymagania, wynikające z wieku oraz odmiennych od innych członków rodziny – obowiązków (np. częsty wypoczynek u ludzi starszych, wcześniejszy sen i izolacja sprzyjające koncentracji dzieci przy nauce).

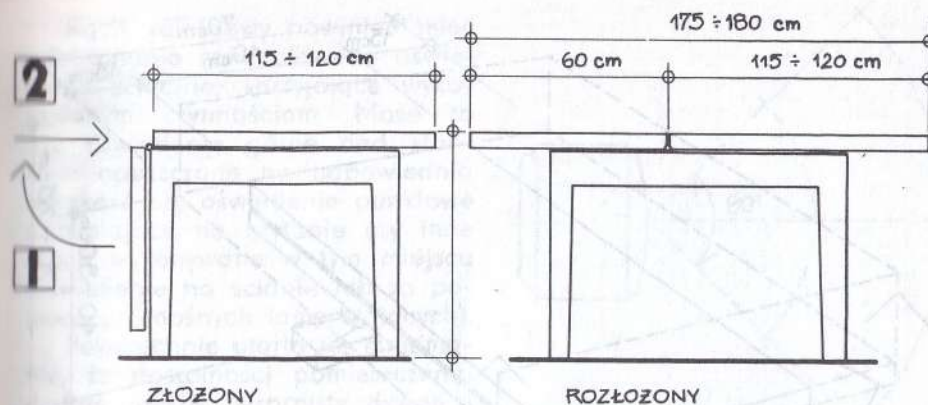
Z uwagi na wielofunkcyjność ogólnoużytkowego pokoju konieczna jest szczególna dbałość o jego urządzenie, wyposażenie i estetykę. Meble powinny być w nim wygodne, ale nie zajmujące zbyt dużej powierzchni podłogi, powinny pozwolić na przechowywanie różnych rzeczy, ale jednocześnie pokazywać w sposób widoczny i uporządkowany te przedmioty, które są dekoracyjne. Jest to však pomieszczenie, które wobec odwiedzających osób postronnych świadczy o kulturze, poziomie życia, naszych zainteresowaniach i o stosunku do piękna i harmonii. Przy urządzeniu pokoju dziennego należy przestrzegać następujących zasad:

- grupowanie poszczególnych zespołów mebli w sposób zapewniający maksymalną przestronność pomieszczenia,
- grupowanie mebli według przewidywanych czynności lub funkcji i odpowiednie do tego rozmieszczenie sztucznego oświetlenia,
- zgrupowane meble powinny w miarę możliwości mieć jednolitą fakturę materiału i kolorystykę,
- kotary, dywany lub wykładzina podłogowa powinny mieć wspólny motyw kolorystyczny z obiciami mebli i kolorem ścian w pomieszczeniu.

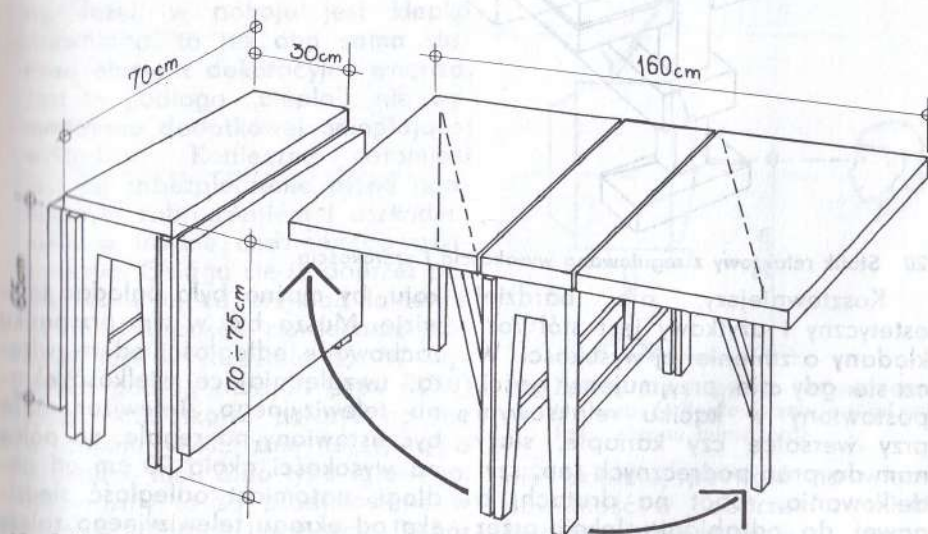
Na ostateczny efekt estetyczny wnętrza składają się wszystkie elementy wyposażenia, które tworzą wartość użytkową i estetyczną w taki sposób, że czujemy się w nim dobrze, bo jest to „nasz” pokój.

Wielofunkcyjny regał jest bardzo ważną częścią wyposażenia, ponieważ może zastąpić kredens, bibliotekę, szafkę na bieliznę czy obrusy, barek, stojak pod radio lub telewizor, jak również półki na ekspozycję dekoracyjnych elementów wyposażenia wnętrza. W regale można zamontować radio (odpowiednio dobrane gabarytem i kolorem), magnetofon, adapter czy telewizor. W części oszklonej (ekspozycyjnej) można umieścić szkło dekoracyjne, porcelanę, zbiory hobbystyczne (np. kufle, moździerze). W części zamkniętej regału należy rozłokować zastawę do przyjmowania gości oraz bieliznę stołową (obrusy), w części otwartej można gromadzić książki lub eksponować inne dekoracyjne sprzęty uzupełniające kompozycję pokoju. W pobliżu regału (bądź w jego konstrukcji) powinien być zainstalowany punkt świetlny z łatwym dostępem do wyłącznika.

Stół. Małe powierzchniowo pokoje doprowadziły do tego, że zniknął dawniej tak modny tradycyjny okrągły stół na środku pokoju z obowiązkowo nad nim centralnie zawieszonym żyrandolem. Stół okrągły postawiony centralnie (o średnicy około 1 do 1,20 m), z krzesłami ustawionymi wokół zajmuje powierzchnię większą niż 4 m² (podobnie stół prostokątny). W pokoju o powierzchni 18 m² często stanowi to więcej niż 25% powierzchni i cały pokój staje się przez to nie-

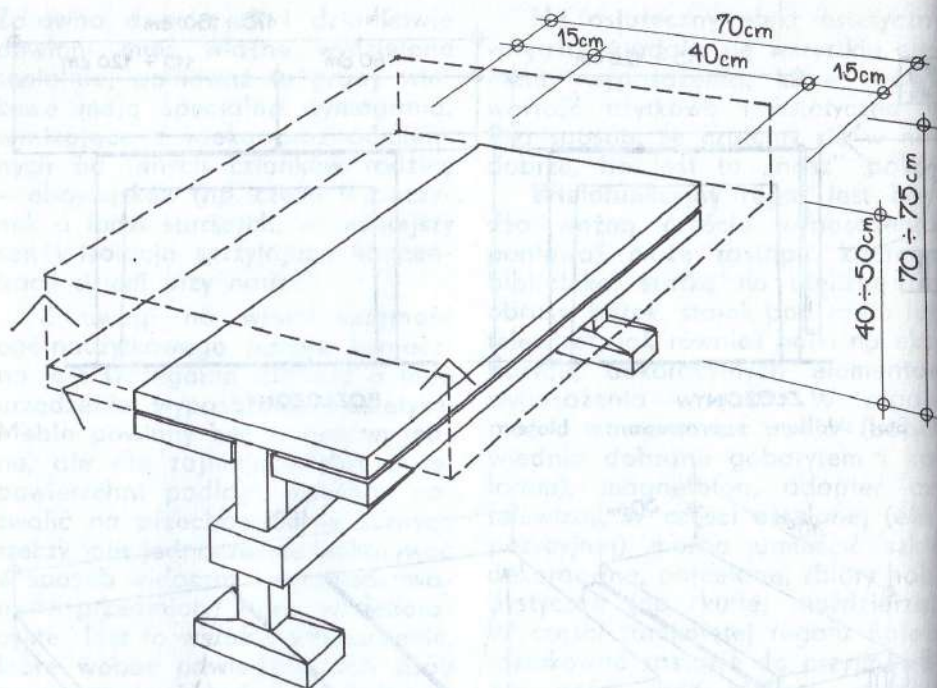
18. Stół składany z przesuwającym blatem

19. Stół rozkładany – łamany ustawiany, niefunkcyjny

Jeżeli więc decydujemy się na stały stół w pokoju, to najwłaściwszy jest stół prostokątny, przystawiony węższym bokiem do ściany. W sprzedaży (choć dość rzadko) bywają stoły łamane, składane lub tzw. uniwersalne stoły o zmiennej wysokości. Pierwszy może być ustawiony przy ścianie lub regale, z tym że zajmuje on o połowę mniej

powierzchni niż stół o stałej konstrukcji. Rozstawiony pozwala na przyjmowanie większej liczby gości (rys. 18). Drugi rodzaj stołu ma tę zaletę, że zajmuje mało miejsca, ponieważ można go schować na przykład za kotarę przy oknie albo używać jako tzw. stojak na kwiaty (po złożeniu) (rys. 19). Złożony zajmuje mało miejsca, rozłożony doskonale pełni swoją funkcję stołu.

20 Stolik relaksowy z regulowaną wysokością i szerokością

Kosztowniejszy, ale bardziej estetyczny i użytkowy jest stół rozkładany o zmiennej wysokości. W czasie gdy nie przyjmujemy gości, postawiony w kącie relaksowym przy wersalce czy kanapie, służy nam do prac podręcznych (np. szydełkowania, robót na drutach, a nawet do odrabiania lekcji przez dzieci i młodzież w czasie przedobiednia), a wieczorem przy oglądaniu telewizji można na nim spożywać posiłki. Przy większych uroczystościach ustawiony po środku pokoju, odpowiednio rozstawiony przy podniesionym blacie (za pomocą zamontowanych tam mechanizmów), jest normalnym stołem biesiadnym (rys. 20).

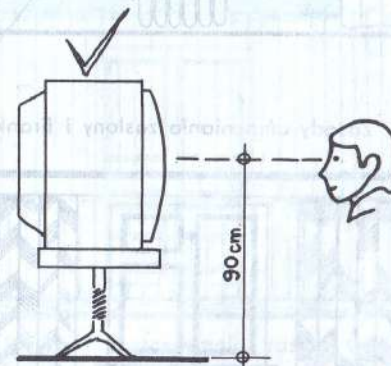
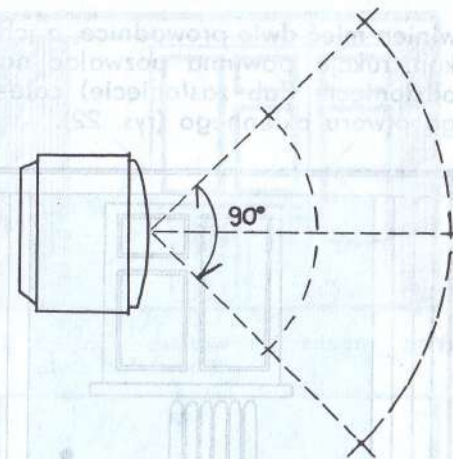
Kącik relaksowy powinien być zlokalizowany w takim miejscu po-

koju, by można było oglądać telewizję. Muszą być w tym przypadku zachowane odległości od telewizora, uwzględniające wielkość ekranu telewizyjnego. Telewizor może być ustawiony na regale, na półce na wysokości około 90 cm od podłogi, natomiast odległość siedzącego od ekranu telewizyjnego zależy od wielkości ekranu i powinna wynosić (rys. 21):

Wielkość ekranu w cm	Odległość oglądania w m
17	1,70–4,50
19	1,80–4,60
21	2,15–5,20
24	2,50–5,90

Kącik relaksowy powinien mieć odpowiednio zainstalowane oświetlenie sztuczne, sprzyjające wykonywanym czynnościom. Może to być oświetlenie górne nad stolikiem opuszczone na odpowiednią wysokość czy oświetlenie punktowe pozwalające na czytanie czy inne prace wykonywane w tym miejscu (oświetlenie na ścianie lub za pomocą przenośnych lamp stojących).

Powszechnie utarło się mniemanie, że dostojności pomieszczeniu dodaje piękny, wzorzysty dywan i kolorowe wzorzyste okienne zasłony. Jeżeli w pokoju jest klepka drewniana, to już ona sama stanowi element dekoracyjny wnętrza. Jest to podłoga „ciepła”, nie wymagająca dodatkowej ocieplającej wykładziny. Konieczne natomiast jest jej zabezpieczenie przed nadmiernym zabrudzeniem i uszkodzeniem w trakcie codziennego użytkowania. Osiąga się to poprzez powleczenie jej na przykład lakierem Chemosil (sposób powlekania podany jest w rozdziale 5). W wypadku podłóg zimnych (typu PCW) można dodatkowo położyć na niej w pokoju wykładzinę tekstylną o strukturze filcu albo typu igłowego. Wykładziny te są produkowane w różnych kolorach i wzorach. Dobór ich koloru i faktury oraz wzoru powinien być zharmonizowany z kolorem i fakturą zasłon okiennych. Chodzi o zachowanie gradacji kolorystycznej tych dwóch tak ważnych płaszczyzn rzutuujących na całość kompozycji wnętrza. Osobiście opowiadam się za stosowaniem tkanin i wykładzin gładkich, bez wzorów i kolorystycznych udrzeń. Gładkie bezwzorzyste tło wykładziny podłogi i zasłony na ścia-

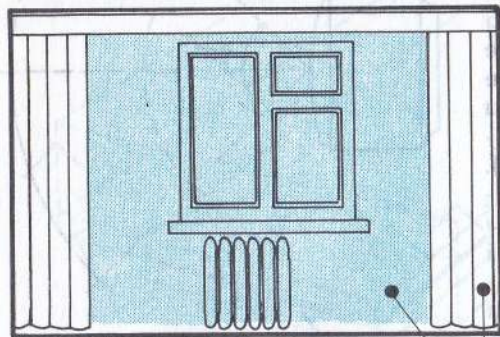

21. Zasady prawidłowego korzystania z telewizora (odległość zależna od wielkości ekranu telewizora)

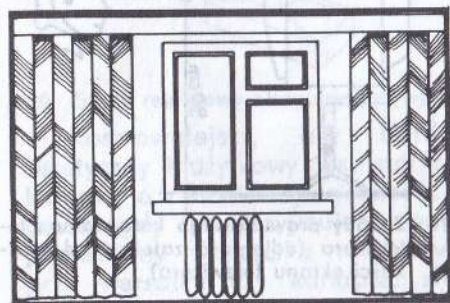
nie okiennej pozwala na większą dowolność w doborze innych elementów dekoracyjnych.

Jednolite tło ścian w pokoju jest neutralne w stosunku do otaczających przedmiotów, nie wprowadza dysysonansu i dysharmonii. Jeżeli jeszcze dobierzemy stosowne, ciepłe i jasne kolory tkanin, to w pomieszczeniu będziemy wypoczywali psychicznie i po prostu będziemy się dobrze czuli. Ze względu na dwie różne funkcje przysłon okiennych (firanek i kotar), karnisz montowany na ścianie okiennej po-

winien mieć dwie prowadnice, a ich konstrukcja powinna pozwalać na odślonięcie (lub zastonięcie) całego otworu okiennego (rys. 22).

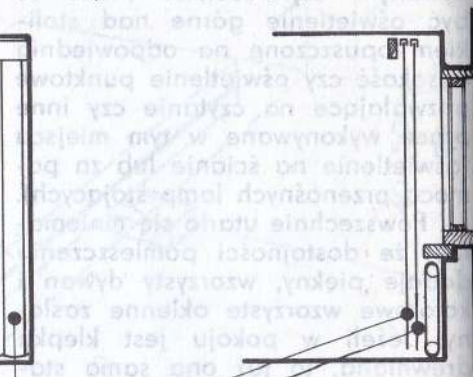

22. Zasady umacniania zasłony i firanki

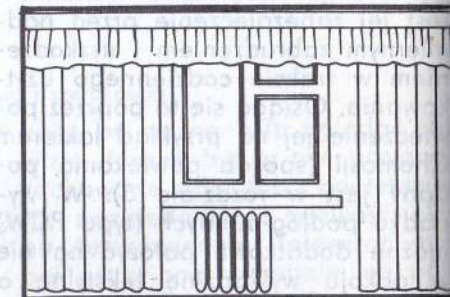

23. Zasłona bez fryzu

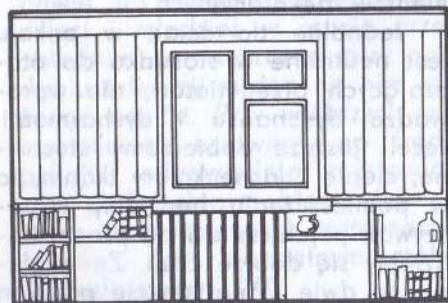
Kotara jako przysłona jest szczególnie użyteczna w mieszkaniach o nadmiernym nasłonecznieniu, położonych od strony południowej i

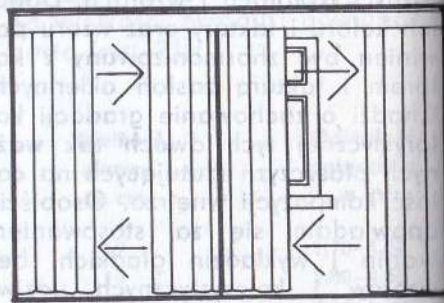
ZASŁONA
FIRANKA

24. Zasłona z fryzem

25. Zasłona częściowa z wbudowanym na dole regalem

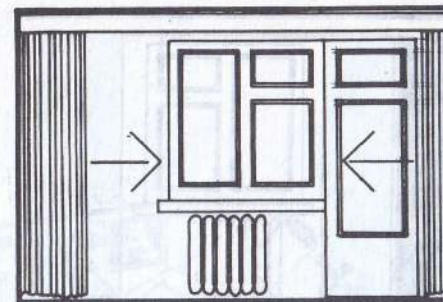
26. Przykład dzielenia zasłony przy długiej ścianie

zachodniej. Wieczorem kotara zawieszona na całej długości ściany stwarza nastrój przytulności i intymności. Z materiału, z którego jest wykonana kotara okienna, można uszyć narzuty na tapczan, wersalkę, krzesła czy fotele. Dzięki temu uzyskuje się ciekawą, jednolitą pod względem plastycznym i kolorystycznym kompozycję wnętrza. Przykłady różnych zastosowań kotary na ścianie okiennej pokazano na rysunkach 23, 24, 25. Przy większej ścianie dobrze kotarę podzielić na kilka segmentów, tak by można było w różny sposób pewne fragmenty ściany zakrywać, inne eksponować. W pochmurne dni powinny się rozsuwać firanki, bo mimo że są ażurowe, zatrzymują w zależności od faktury tkaniny 10–20% światła wpadającego z zewnątrz. Zasady montowania karniszy do ścian lub sufitów omówiono w rozdziale 5.3.

Komponując zasłony i firanki w pomieszczeniu, należy uwzględnić następujące zasady, które mają wpływ na zagospodarowanie pomieszczenia:

- * Ściana, na której jest wiele okien, wymaga jednolitego wspólnego dla całej ściany zagospodarowania zasłonami i firankami i nierozdzielania firanek na każde okno indywidualnie. Zasłony natomiast powinny rozsuwać się do zewnętrznych bocznych ścian. Jeżeli zamierzeniem naszym będzie podwyższenie pomieszczenia, firanki można rozsuwać na boki i do środka (podzielić należy zasłony na cztery niezależne elementy) (rys. 26).

- * Zespalone okno i drzwi balkonowe również należy dekorować jednolitą tkaniną, o jednakowej

27. Sposób zastosowania zasłony przy oknie balkonowym

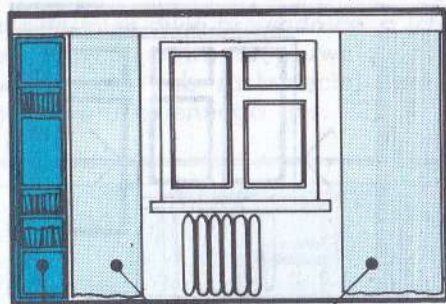

28. Przykład zastosowania zasłon w wysokim pomieszczeniu

długości, bez różnicowania zasłony okiennej i drzwiowej. W tym przypadku opowiadam się za zasłoną od sufitu do podłogi, zakrywającą całą powierzchnię ściany (rys. 27).

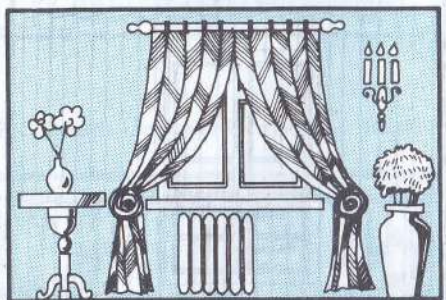
- W wypadku wysokich okien, gdy chcemy uzyskać optyczne wrażenie, że pomieszczenie jest niższe, możemy zastosować firanki i zasłony krótsze (rys. 28).

- Gdy do ściany okiennej przysunięty jest regał lub szafa, który optycznie zwęża ścianę, odpowiednio zakomponowana zasłona może wywołać wrażenie szerszego wnętrza (rys. 29).

REGAŁ ZASŁONA

29. Przykłady zastosowania zasłon w wypadku regału dotykającego do ściany okiennej

30. Zasłona nawiązująca do tradycji XIX-wiecznych

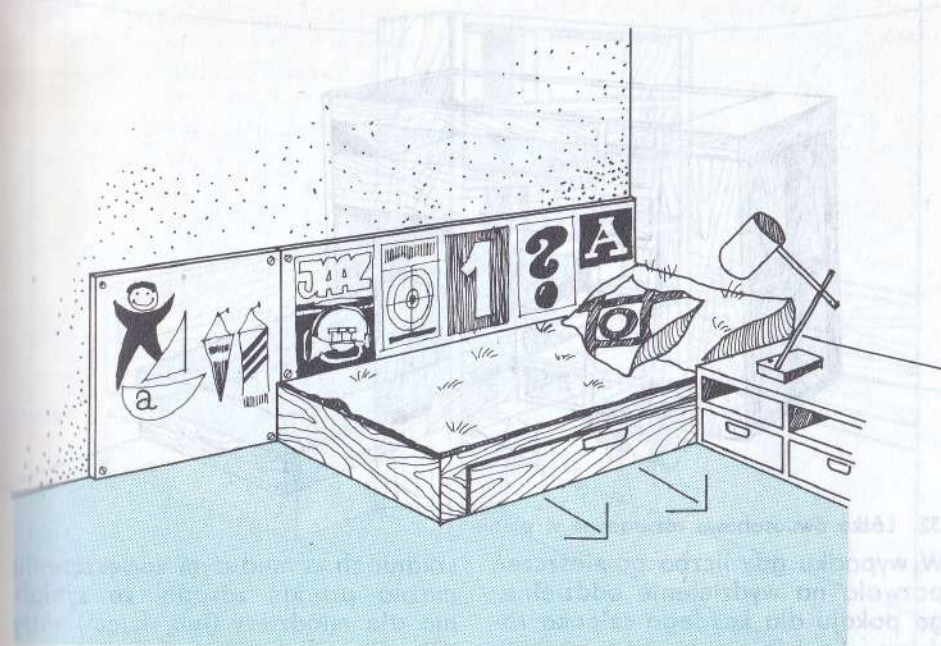
W ostatnich latach modne jest odtwarzanie wnętrzą naszych dziadków z zastosowaniem starych mebli, które wracają do łask. Po renowacji mogą one stanowić szczególnie ozdobę naszego wnętrza. W takich wypadkach należy dostosować do wyposażenia wnętrza firanki i karnisze, a więc sposób ich zawieszenia. Na rys. 30 pokazano przykład zamontowania firanek nawiązujący do XIX-wiecznych wnętrzą. Jest to być może ładne, a na pewno „inne”. Ponieważ jest to konstrukcja statyczna (nie rozsuwana), czy jest użyteczna?

3.5. Pokój dziecienny i młodzieżowy

Najczęstszym modelem jest rodzina trzy-, czterosobowa i mieszkanie M-3 lub M-4. Na tej niewielkiej powierzchni i przy niewielkiej liczbie wydzielonych pomieszczeń trzeba wszystkim zapewnić dobre warunki życia, a dzieciom i młodzieży warunki prawidłowego rozwoju.

Dzieci do lat pięciu mogą sypiać z rodzicami w jednym pokoju. Powyżej tego wieku i dla różnych płci trzeba przyjąć zasadę wydzielania pokoi lub co najmniej wyizolowania (za pomocą odpowiednich mebli) części przeznaczony dla młodych członków rodziny.

Wydzielając pokój lub jego część, umożliwiamy młodemu członkowi naszej rodzinnej społeczności większą samodzielność i inicjatywę. Własny pokój stwarza lepsze warunki do nauki i ułatwia dzieciom koncentrację. Rodzice powinni wyposażyć to pomieszczenie w podstawowe meble, pozostawiając sposób wystroju wnętrza, dekorację ścian i mebli inicjatywie i decyzji dzieci. Dziecięce rysunki, wycinanki, laleczki czy inne przedmioty wykonane z kasztanów, młodzieżowe plakaty, modele samolotów czy okrętów mogą stanowić ciekawe uzupełnienie tego wnętrza. Wrażliwość młodego pokolenia na piękno, młode spojrzenie na otaczające je przedmioty mogą być odmienne od utartych kanonów i przyzwyczajęń. Tych inicjatyw nie wolno hamować, lecz subtelnie – przez przyjacielskie doradzanie – rozwijać

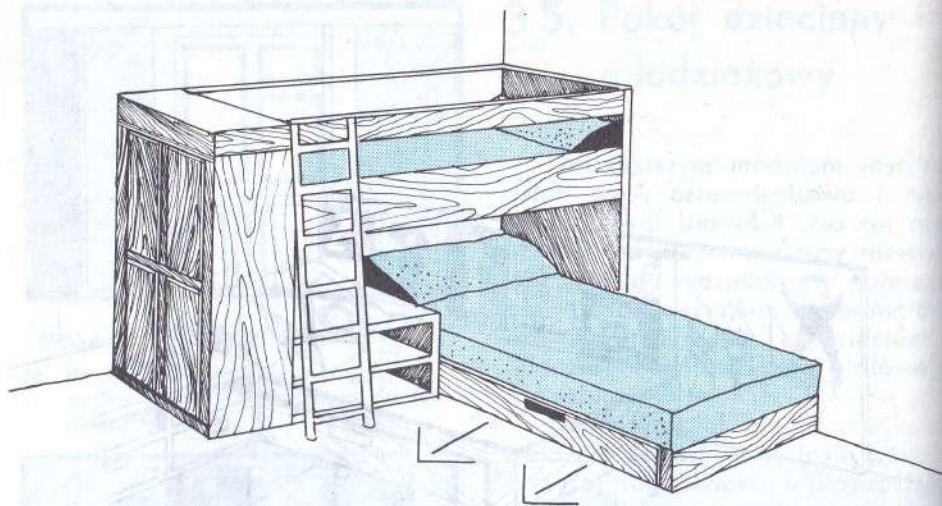
31. Przykład umocowania płyt do zawieszania dekoracji na ścianie

W toku użytkowania pomieszczenia należy zwracać uwagę na czystość i porządek, aby tego rodzaju nawyki wpajać od najmłodszych lat.

Meble czy urządzenia wnętrza w pokoju dzieciennym i młodzieżowym powinny być kolorowe, a nie szare i smutne lub wykonane na tzw. wysoki połysk. Blaty stołów do nauki powinny być wykonane z materiału odpornego na uderzenia i uszkodzenia lub inne zabrudzenia, a więc łatwo zmywalne (np. wykonane z płyt laminowanych). Podłoga w pokojach nie może być śliska i zimna. Jeżeli jest wykonana z płytek PCW, dobrze byłoby pokryć ją wykładziną igłową czy dywanową (typu filcowego), która

ociepli wnętrze, stworzy przytulny nastrój i będzie nieuciążliwa w eksploatacji. Wszelkiego rodzaju drogie dywany są niewskazane, ponieważ są narażone na szybkie zniszczenie. Ściany powinny być malowane farbą emulsyjną, ponieważ łatwo można z nich usunąć zabrudzenia.

Dla młodszych dzieci wskazane jest zamontowanie na ścianie zwykłej deski lub płyty pilśniowej miękkiej czy sklejkowej, do której można przyczepiać różne wycinanki, rysunki, plakaty itp. Deskę taką (rys. 31) montujemy do czterech kołków drewnianych zamocowanych w murze (patrz rozdział 5.2.), przykręcając je drewnoskrętami do drewna.

32. Łóżko dwuosobowe rozwiązane w pionie

W wypadku gdy liczba pomieszczeń pozwala na wydzielenie oddzielnego pokoju dla każdego członka rodziny, sposób zagospodarowania pokoju dla dziecka czy młodego członka rodu nie przedstawia specjalnych trudności. W pokoju takim musi znaleźć się miejsce do spania, do odrabiania lekcji (czy zabawy) oraz schowek na ubrania (np. nieduża szafa wbudowana w regał), regał na książki i sprzęt młodzieżowy, a szczególnie zestaw radiowy czy magnetofon z głośnikami. Sposób zagospodarowania komplikuje się, gdy trzeba łączyć w jednym pomieszczeniu dwóch użytkowników. Na rys. 32 pokazany został przykład zagospodarowania pomieszczenia dla dwojga młodszych dzieci. Spanie zostało rozwiązane na dwóch poziomach. Na rys. 33 pokazany został przykład podzielenia większego pokoju na dwa kąciki sypialne za pomocą regału.

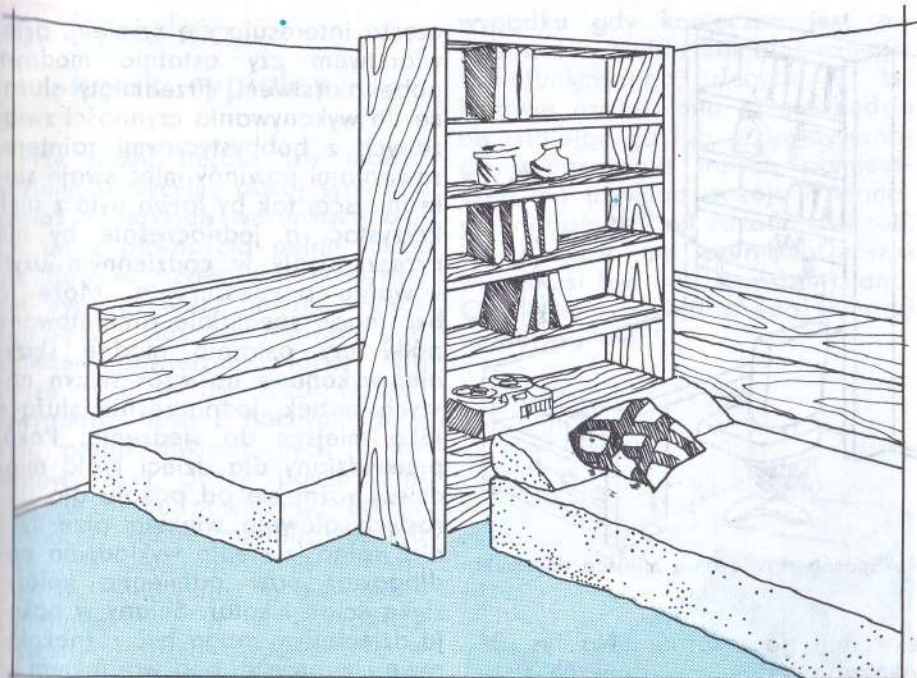
Miejsca do nauki mogą być połączone w dwa stanowiska lub być zaprojektowane oddzielnie. W mie-

szkaniach o niedużym zagęszczeniu można przyjąć zasadę, że sypialnia dla młodzieży (lub dzieci) służy tylko do snu i wypoczynku lub czytania (ciche miejsce wypoczynku), a nauka odbywa się w ogólnoużytkowym pokoju dziennym w wydzielonym indywidualnym kąciku do nauki. Szczególnie ważne jest właściwe zagospodarowanie kącika do nauki czy pracy.

Meble, a szczególnie wysokość krzesła i stołu, należy przystosować do wzrostu młodego człowieka. Wysokość blatu stołu (biurka) od podłogi powinna wynosić w zależności od wzrostu ucznia:

Wzrost w cm	Wysokość blatu - w cm
105-115	47
115-135	51-55
135-155	55-64
155 i więcej	64-75

Nie oznacza to, że w miarę wzrostu należy zmieniać meble, kupować nowe wyposażenie. W sprze-

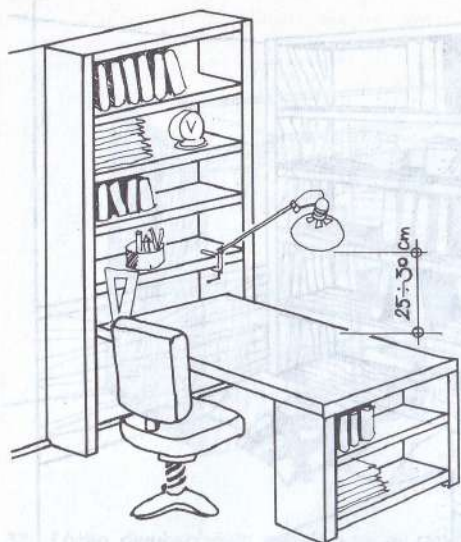
33. Przykład poziomego rozwiązania spania dla dwóch osób

daży bywają krzesła o regulowanej wysokości siedziska albo wzajemne zależności wysokości można regulować za pomocą podkładek pod nóżki stołu i krzesłek.

Stanowisko do nauki lub pracy powinno być dobrze oświetlone światłem dziennym. Stół (stanowisko pracy) powinien być tak usytuowany, by źródło światła było z lewej strony. Możliwe jest takie usytuowanie stołu, by siedzący miał źródło światła na wprost przed sobą (twarzą do okna). Stanowisko do nauki czy pracy należy wtedy odsunąć około 0,5 m od okna, a w słoneczne dni chronić wzrok od bezpośredniego rażenia na przykład za pomocą zasłony. Nigdy natomiast nie wolno sytuować miejsc pracy (nauki) tak, ażeby siedzący

zasłaniał sobą bezpośrednie źródło światła (tyłem do okna). Odległość biurka, stołu, deski kreślarskiej (dotyczy to również takiego stanowiska pracy jak maszyna do szycia) od okna nie może przekraczać sumy dwóch wysokości okna (jeżeli np. wysokość okna wynosi 1,40 m, odległość nie może przekraczać 2,80 m).

Po zapadnięciu zmroku należy zapewnić właściwe oświetlenie miejsca nauki (pracy) światłem sztucznym. Oświetlenie (światłem skupionym) powinno dobrze oświetlać miejsce czynności i nie oślepiać siedzącego. Tych wymagań nie spełnia oświetlenie górne – sufitowe w postaci żyrandola. Jest ono zbyt rozproszone, co sprawia, że uczący musi wysilać wzrok i w kon-

34. Sposób rozwiązania miejsca do nauki

sekwencji go osłabiać. Na rys. 34 pokazano jeden z właściwych sposobów oświetlenia stanowiska do nauki (pracy). Źródło światła powinno znajdować się na wysokości ok. 25–30 cm nad blatem stołu.

W pobliżu miejsca nauki powinny znajdować się półki – regały, na których należy zgromadzić w zasięgu ręki wszystkie przybory i przedmioty potrzebne w czasie nauki. Rozwiązanie takie pozwala uczniom na prawidłową organizację pracy, zapobiega ciąglemu odrywaniu się podczas odrabiania lekcji w celu przyniesienia lub schowania odpowiednich pomocy naukowych i przyborów. Wyrabia wreszcie poczucie odpowiedzialności za powierzone przybory i kształtuje nawyk ładu i porządku.

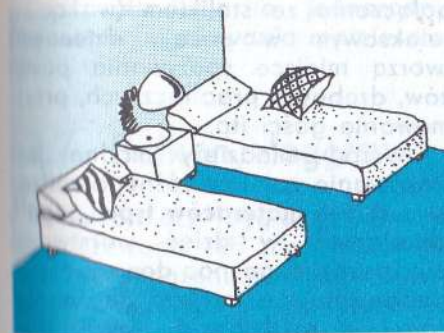
Młodzież w wieku kilkunastu lat ma bardzo różne zainteresowania (zbieractwo, modelarstwo czy majsterkowanie). Dziewczęta

często interesują się szyciem, dziewiarstwem czy ostatnio modnym gobelinarstwem. Przedmioty służące do wykonywania czynności związanych z hobbyściami zainteresowaniami powinny mieć swoje stałe miejsce, tak by łatwo było z nich korzystać, a jednocześnie by nie przeszkadzały w codziennym użytkowaniu pomieszczenia. Może to być regał, specjalnie zamontowane półki czy ostatnio modne skrzynie, wykonane na wzór skrzyń naszych babek, jednocześnie służące jako miejsce do siedzenia. Pokój przewidziany dla dzieci i dla młodzieży różni się od pokoju dla dorosłych głównie większą przestrzenią wolną (z ciepłą wykładziną podłogową) oraz odmienną kolorystyką ścian i kotar. Ściany w pokoju dzieciennym mogą być różnokolorowe i wzorzyste, pod warunkiem że będzie to kolorystyka ciepła: beż, jasny brąz, kotary zaś mogą być we wzory kwiatowe czy zwierzęce. Na ścianach można umieszczać dekoracyjne wycinanki. W pokoju przeznaczonym dla młodzieży, szczególnie uczącej się, kotary powinny być stonowane, ściany o jasnych kolorach (białe, beż, jasnoniebieskie), co sprzyja koncentracji przy czynnościach umysłowych.

Jeszcze jedna ważna zasada. Dziecko rośnie na naszych oczach i pewnego dnia idzie do szkoły. W tym okresie należy zapewnić każdemu dziecku samodzielne miejsce do nauki, co ułatwia wdrożenie do wcale niełatwych nowych obowiązków. Od tego momentu dziecko uzyskuje w pewnym zakresie nowe prawa i obowiązki, które należy uszanować, pozostawiając mu większą samodzielność.

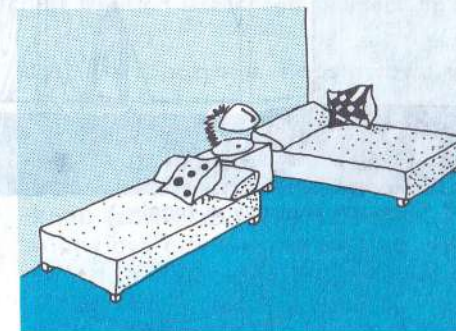
3.6. Sypialnia, kącik sypialny

Przy dużej liczbie izb można wydzielić tradycyjny pokój sypialny, chociaż w naszych warunkach będzie on z pewnością pełnił także inne funkcje użytkowe. Podstawowym wyposażeniem pokoju sypialnego będzie właściwie dobrane pod względem powierzchni łóżko. Nie zawsze musi to być duże (często niewygodne) łóżko z nocnymi stolikami, pełne dekoracyjnych ornamentów. Przy dużej powierzchni mieszkania i odpowiedniej liczbie izb można sobie pozwolić na ten luksus. W powszechnej jednak sytuacji rodzinnej musi to być mebel „kombinowany”, a w przypadku klasycznego łóżka odpowiednio w pokoju umiejscowiony. Na kolejnych rysunkach pokazane zostały przykłady przestrzennego rozmieszczenia zestawów sypialnych (rys. 35, 36). Wybór któregoś z tych wariantów zależy od wielkości pokoju i upodobań mieszkańców. W

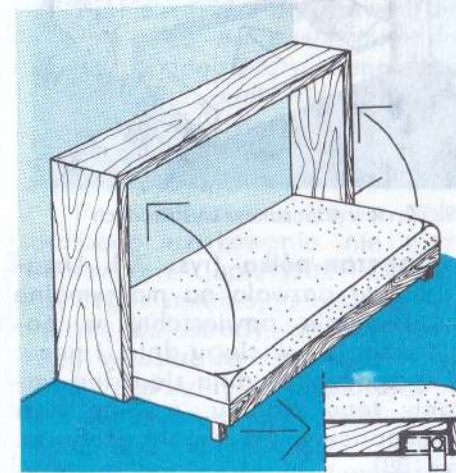

35. Przykład rozwiązania miejsc do spania równoległe

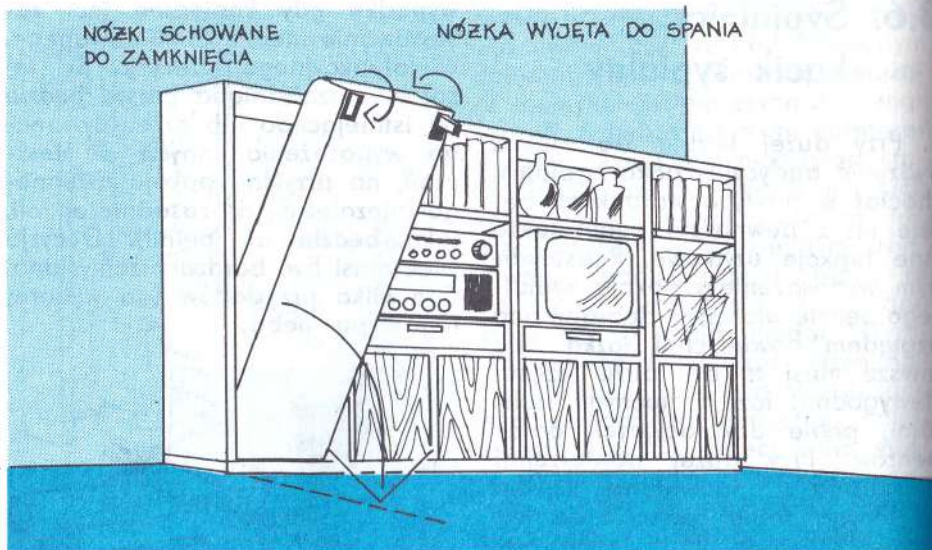
wypadku gdy konieczne jest zastosowanie mebla kombinowanego, wielofunkcyjnego, decyzja w tej sprawie uzależniona często będzie od istniejącego lub przewidywanego wyposażenia innych pomieszczeń, na przykład pokoju dziennego (niezależnie od zasadniczej roli, jaką będzie on pełnił). Decyzja więc musi być bardzo przemyślana. Oto kilka przykładów (do wyboru) tego typu mebli:

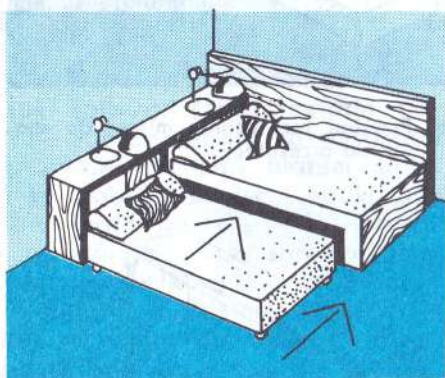
36. Przykład rozwiązania miejsc do spania po przekątnej

37. Składany tapczan jako mebel samodzielny

38. Tapczan chowany w regale

39. Zestaw tapczanów wysuwanych

Tapczan-półka (rys. 37). Urządzenie to pozwala na maksymalne wykorzystanie powierzchni w pomieszczeniu i w ciągu dnia, i nocą. W sprzedaży znajdują się różne warianty tego modelu, a więc łóżka wkomponowane w regały, szafy itp. (rys. 38).

Tapczan warstwowy (rys. 39). Zasada jego użytkowania polega na

wysuwaniu drugiego miejsca do spania spod dziennego tapczanu ustawionego na stałe w pokoju. Mebel ten u nas nie przyjął się i jest trudny do nabycia. Można wykonać go tylko na zamówienie.

Powszechnie natomiast stosowane są wielofunkcyjne meble łączące siedzisko i miejsce do spania, a więc **wersalka** czy tzw. **amerykanka**. Meble te w ciągu dnia w połączeniu ze stolikiem (w kąciek relaksowym w pokoju dziennym) tworzą miejsce spożywania posiłków, drobnych prac ręcznych, przyjmowania gości itp.

Wśród młodzieży modne jest stosowanie zamiast różnego rodzaju mebli – **materaców typu „joga”**, układanych w dzień warstwowo (siedzisko), a na noc dowolnie rozkładanych jako miejsce do spania. Podobne zastosowanie mają (będące w sprzedaży) odpowiednie przysposobione jako siedziska i jako

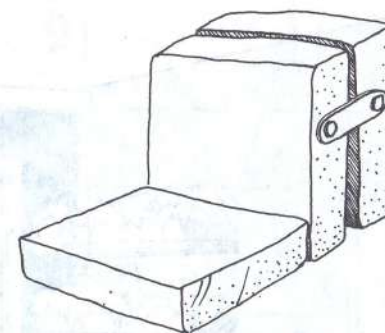
łóżka – sypialne piankowe materace segmentowe, obszyte tkaniną i łączone specjalnymi pasami (rys. 40).

Ściany w sypialni powinny być malowane na jasne kolory farbami klejowymi lub wykładane stonowaną, o spokojnych wzorach tapetą. W pomieszczeniach tych okna powinny być zasuwane na noc kotarą. Izoluje ona od nocnych szumów i światła zewnętrznego, wytworząc w pomieszczeniu intymny nastrój. Przy każdym łóżku powinny być zamontowane punkty świetlne (stałe lub lampki nocne) z samodzielnym wyłącznikiem (nie wyklucza to dodatkowego górnego oświetlenia).

Ostatnio są bardzo modne, choć trudno dostępne i bardzo drogie, **meblowe zestawy sypialne**, na które składają się: łóżka, nocne stoliki, szafa, stolik do makijażu z lustrem, malowane na jednolite jasne kolory (białe, jasnobeżowe itp.). Na tle ciemniejszych ścian, z dobraną kolorystycznie kotarą, tworzą harmonijny, kompleksowo zagospodarowany pokój. Takie zestawy wymagają jednak odpowiedniej powierzchni pokoju i jednoznacznie przesądzają o jednorodnym sposobie użytkowania pomieszczenia.

3.7. Balkon, loggia

Balkon czy loggia dzięki zsynchronizowaniu ich zagospodarowania z wyposażeniem pokoju pozwalają na użytkowe powiększenie jego powierzchni (rys. 41). Jednocześnie jest to miejsce skromnego, przymieszalnego mini-ogródka, rekre-

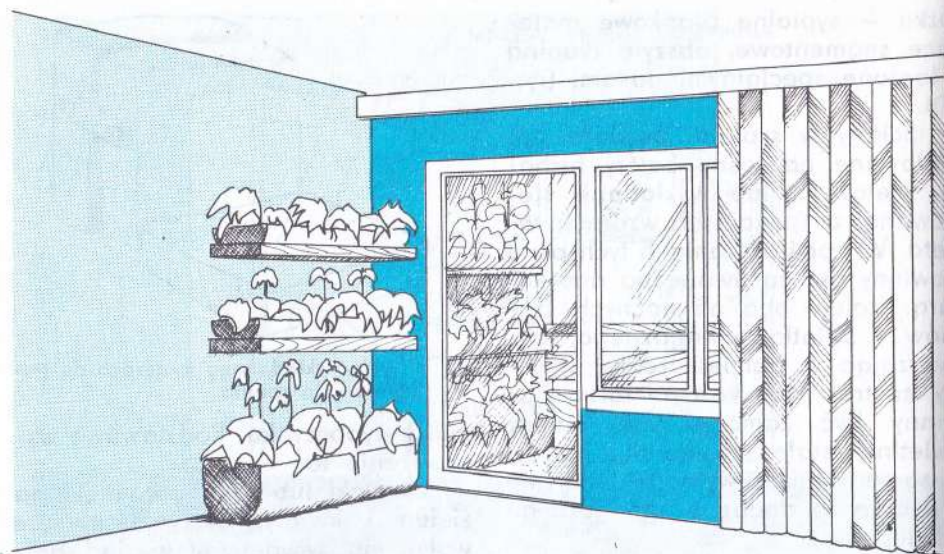
40. Przykład składanego materaca do siedzenia i do spania

acji i wypoczynku. Podstawowe wyposażenie to:

Skrzynki lub inne pojemniki na zieleń i kwiaty. Skrzynki mające wpływ na zewnętrzny wygląd balkonu (zawieszane na zewnątrz) powinny być montowane według wskazań administratora budynku. Należy dobrać takie kwiaty, żeby kwitły przez długi okres. Mogą to być bratki, petunie, begonie lub kwitnące powoje, groszki i pospolita fasola.

Lekkie meble ogrodowe (jeżeli się mieszczą na powierzchni balkonu lub loggi) czy **campingowe**. Są to najczęściej: składany stolik i składane krzesła, wykonane z rurek metalowych obciągniętych płótnem, leżaki itp.

Po zamieszkaniu czy w trakcie dalszego użytkowania nie można samowolnie „upiększać” balkonów czy loggi zmieniając zastanę kolorystykę balustrady, malując wnękę loggi w jaskrawe kolorystycznie geometryczne wzory czy wyplatając różnokolorowymi pasami metalowe bariery lub zamieniając istniejące skrzynki na odmiennie urządzenia. Nie wolno też gromadzić na balkonach różnego rodzaju sprzętu

41. Sposób powiązania zieleni w pomieszczeniu i na balkonie

czy niepotrzebnych rzeczy (nie mieszczących się w mieszkaniu). Wszystko to wpływa na wygląd zewnętrzny budynku, powodując jego oszpeccenie. Jeżeli chcemy się izolować na balkonie czy loggi, możemy stosować rozstawny parawan, który nie jest trwałym elementem wyposażenia zewnętrznego.

3.8. Piwnica

W większości wypadków użytkownicy mieszkań w budynku wielorodzinnym traktują piwnicę jako magazyn rzeczy niepotrzebnych. Sprzyja temu niepełne wykończenie piwnicy, brak oświetlenia światłem sztucznym (oświetla się tylko korytarze), jak też prowizoryczne zamknięcia (przeważnie zakładane są drzwi z drewnianych listew). A przecież niewielkim nakładem pracy osobistej i przy dość skromnych

środkach można piwnicę lokatorską wykorzystać jako pomieszczenie w pełni użytkowe. Można z niej uczynić magazyn przetworów i surowców (warzyw), odpowiednio zagospodarowany magazyn rzeczy mało używanych czy wobec własnych zainteresowań hobbyistycznych – pomieszczenie do majsterkowania lub warsztat przydomowy. Do najważniejszych prac, jakie trzeba wykonać, chcąc przystosować piwnicę do wymienionych przykładów potrzeb, należy doprowadzenie oświetlenia (za zgodą administracji), wzmocnienie i zaizolowanie podłogi oraz zamontowanie nowych drzwi, zapewniających bezpieczeństwo przechowywanych w niej rzeczy i sprzętu.

Jeżeli piwnica ma posadzkę betonową, konieczne jest wykonanie warstwy ocieplającej w postaci podłogi z desek, płyty pilśniowej czy wykładziny z tworzyw sztucznych

Obok ocieplenia wykładzina będzie przeciwdziałała nadmiernemu zapyleniu. Jeżeli natomiast jest to podłoże naturalne (ziemia), należy najpierw położyć warstwę odsączającą (żwir ok. 5 cm, na nim warstwy betonu 8 cm i 3 cm gładzi cementowej). Można też wyłożyć podłoże warstwą cegły pełnej na zaprawie betonowej. Na tak przygotowane podłoże układamy warstwę ocieplającą.

W piwnicach indywidualnych montowane są drzwi z listew drewnianych zamykane na skobel. Chcąc zapewnić lepszą ochronę mienia znajdującego się w piwnicy, trzeba wymienić drzwi na pełne (tzw. płytinowe) lub na drzwi zbite z dwóch warstw desek (z wykorzystaniem konstrukcji drzwi istniejących), albo też drzwi obić z obydwóch stron twardymi płytami pilśniowymi. Konieczne jest zamocowanie dodatkowego zamka.

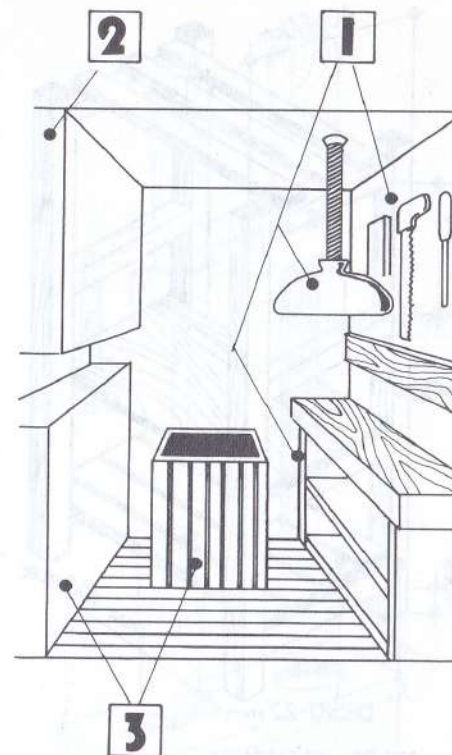
Pomieszczenie piwniczne należy podzielić na trzy odrębne części (kąciki), ze względu na różne ich przeznaczenie:

- * część żywnościową, łącznie ze skrzynią na ziemniaki, regałami na warzywa i przetwory;

- * część magazynową (na rzeczy rzadko używane) – półki lub pojemniki;

- * część warsztatową z regałami na narzędzia, z niewielkim warsztatem pracy do majsterkowania (rys. 42).

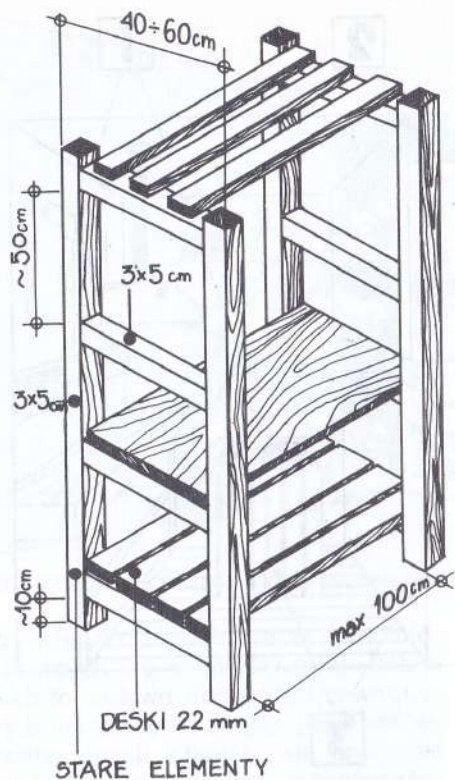
W części przeznaczonej do przechowywania żywności umieszczamy regał wykonany ze starych desek, listewek (np. starych szafek) lub innych nieużytecznych mebli. Gdy nie mamy starych mebli, możemy zbudować regał o konstrukcji szkieletowej (rys. 43). Podstawową kon-

42. Rozmieszczenie urządzeń w piwnicy: 1 – część do majsterkowania, 2 – część magazynowa, 3 – część do przechowywania produktów

strukcją regału jest drabinka z drewnianych łat o wymiarach 4×4 lub 3×5 cm. Maksymalny rozstaw drabinek powinien wynosić do 1 m. Przy więcej niż dwu drabinkach należy od strony pleców regału wykonać dodatkowe wzmocnienie skośne. Regał ma służyć do przechowywania słoików, konserw, butelek z sokami itp.

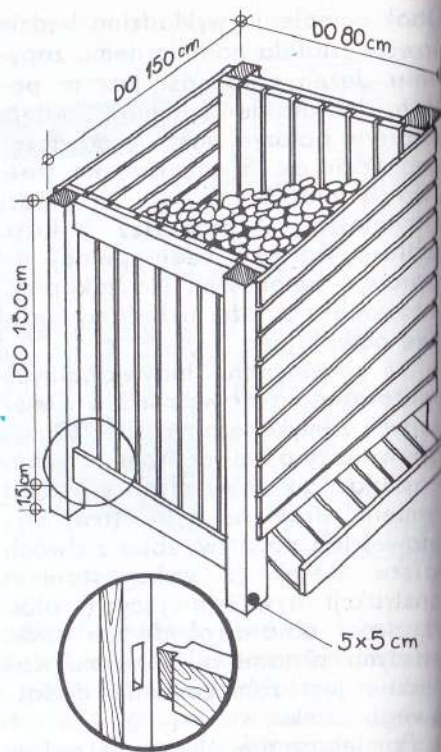
Skrzynia (pojemnik) na ziemniaki składa się z listew świerkowych lub sosnowych o wymiarach 5×2,5 cm lub 5×3 cm, słupki powinny być wykonane z kantówki 5×5 cm. Istot-

43. Przykład rozwiązania technicznego regalu w piwnicy

ną cechą konstrukcji jest ukośne dno, którego przedłużenie na zewnątrz ścianki pozwala na pobieranie ziemniaków od dołu. Dno skrzyni powinno się znajdować na wysokości 15–20 cm od posadzki, a listwy powinny mieć między sobą otwory (szpary) o szerokości około 3 cm, pozwalające na przewietrzanie ziemniaków (rys. 44).

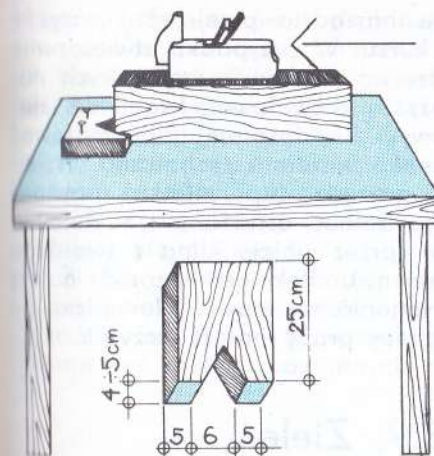
W piwnicy – jak wspomnieliśmy – można urządzić mały **podręczny warsztat**, który będzie służyć do wykonywania drobnych napraw różnych urządzeń w mieszkaniu, jak też umożliwiać realizowanie naszych hobbyistycznych zainteresowań

44. Przykład skrzyni na ziemniaki

(majsterkowanie). Kącik majsterkowicza powinien być wyposażony w stół roboczy oraz w magazyn narzędzi i sprzętu.

Stół roboczy można urządzić bardzo prosto. Na dwóch krzyżakach lub podporach z desek o grubości 5 cm montujemy blat drewniany, na którym mocujemy stałe imadło lub inne trwałe wyposażenie (np. do prac stolarskich przybijamy kawałek drewna ze specjalnym wycięciem – rys. 45). Pod blatem stołu przybijamy deskę, na której w pojemnikach będziemy przechowywali posortowane gwoździe sprężynki, uszczelki i podobne dro-

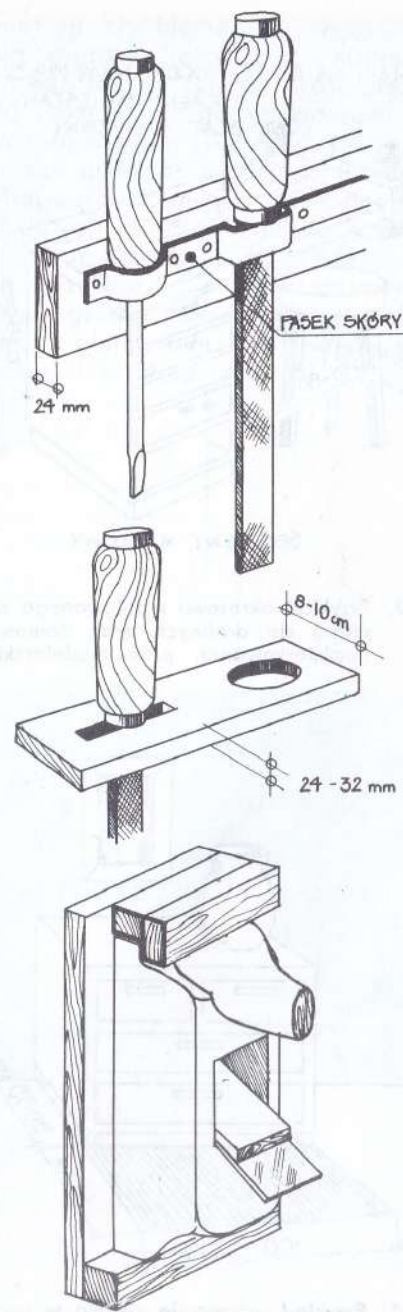

45. Urządzenie do prostych prac stolarskich

biazgi. Nad stołem roboczym przybijamy do ściany deskę (na wysokości około 50 cm od blatu), do której wbijamy gwoździe, specjalne wieszaki, uchwyty na narzędzia (rys. 46). Oczywiście wyposażenie stołu roboczego można bardziej rozbudować, dodając szuflady oraz specjalne urządzenia w zależności od rodzaju majsterkowania (rys. 47) i finansowych możliwości czy naszych zdolności. Nad stołem (blatem roboczym) należy zamontować oświetlenie sztuczne na ruchomym wysięgniku, który pozwoli na dobre oświetlenie blatu roboczego.

Piwnica więc po odpowiednim zagospodarowaniu może powiększyć mieszkanie i służyć naszym hobbyistycznym zainteresowaniom.

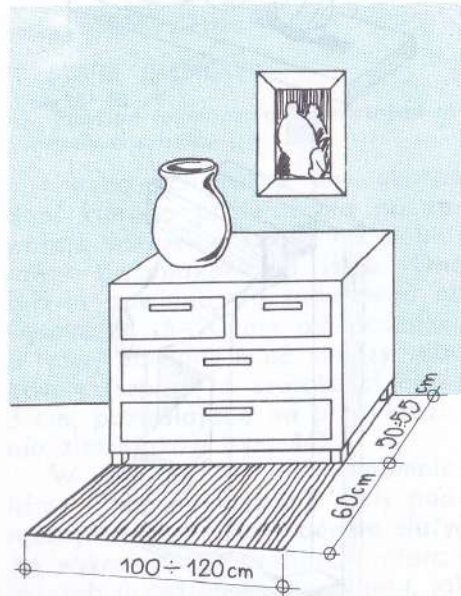
Na zakończenie tego podrozdziału warto zwrócić uwagę na konieczność utrzymania stałej czystości w pomieszczeniu i zasady konserwacji sprzętu i narzędzi. Dwa razy do roku (na wiosnę i na jesień) należy półki i regały wymyć letnią wodą z proszkiem, a wszyst-

46. Sposoby przechowywania narzędzi

47. Przykład okresowo montowanego warsztatu do drobnych prac domowych (majsterkowania, prac modelarskich)

48. Przykład ustawienia siwaka w pomieszczeniu

kie narzędzia przejrzeć i oczyścić z kurzu. W przypadku stwierdzenia rdzy na częściach metalowych należy ją zlikwidować (wacikiem stalowym lub fosolem) i posmarować cienko wazeliną techniczną. Trzonki narzędzi (np. młotka) powinny być dobrze osadzone i zaklinowane (przez wbicie klina z twardego drewna). Pęknięte trzonki należy wymienić na nowe. Narzędzia po każdej pracy należy oczyścić.

3.9. Zieleń w mieszkaniu

Zieleń i kwiaty upiększają mieszkanie. Naturalnie kwiaty żywe cięte w wazonie lub doniczce. Natomiast kwiaty wykonane z tworzyw sztucznych czy kolorowej bibuły są dekoracją bardzo wrażliwą. Cięte kwiaty eksponujemy w wazonach lub ikebanach. Najmodniejsze i poszukiwane są pacziwe „siwaki” lub o pięknych kształtach ludowe gliniane, wypalane „baniaki”. Żywy kwiat w małym ludowym wazonie może być ozdobą stołu nawet w czasie skromnego przyjęcia. Duży siwak z naręczem polnych kwiatów ustawiony przed lustrem w przedpokoju czy na podłodze w miejscu eksponowanym w pokoju upiększa wnętrze, dodaje mu świeżości i uroku.

Kwiaty doniczkowe powinny być tak ustawiane w mieszkaniu, ażeby

- miały dobre oświetlenie światłem dziennym (słonecznym);
- nie były przeszkodą w poruszaniu się po mieszkaniu; dlatego też nie jest wskazane rozstawianie de-

koracyjnych słupków i drabinek z doniczkami po całym mieszkaniu;

- nie były przeszkodą w otwieraniu okien i wietrzeniu pomieszczeń;

Z tych względów powinno się ograniczać ustawianie doniczek na parapiecie okna, tym bardziej że większe kwiaty zabierają światło przenikające do pokoju.

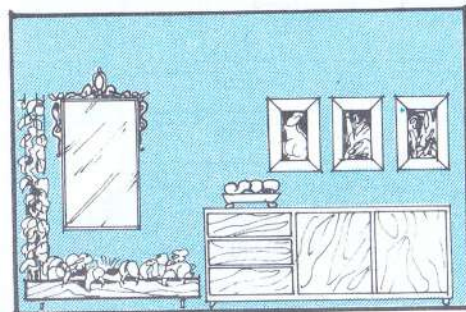
Zieleń należy ustawiać na w miarę jednolitym tle, znaczy to, że jako tła należy unikać wzorzystych tkanin czy zasłon oraz innych de-

koracyjnych elementów wyposażenia wnętrza. Zieleń pnącą najlepiej umieszczać na ścianie prostopadłej do okna, a po zamontowaniu wsporników i półek na tej ścianie można ustawiać kwiaty doniczkowe. Mini-ogródki można komponować w dużych glinianych miskach ustawianych na stojakach wykonanych na przykład z prętów stalowych. Mini-ogródki mogą stać się ciekawym elementem kompozycyjnym ściany i wnętrza (rys. 48).

4. Meble w mieszkaniu

Meble w mieszkaniu pełnią kilka funkcji: są dekoracją wnętrza, służą konkretnemu użytkownikowi, a w małym powierzchniowo mieszkaniu muszą dodatkowo zajmować jak najmniejszą powierzchnię pomieszczenia. Każdy mebel czy urządzenie w mieszkaniu obok powierzchni, którą samo zajmuje, wymaga tzw. dodatkowej powierzchni towarzyszącej. Klasycznym rozwiązaniem na przykład będzie segment regałowu (zwany także pomocnikiem) ustawiony w pokoju przy jednej ze ścian (rys. 49). Mimo że wymiary pomocnika segmentu są nieduże, bezkolizyjne korzystanie z niego (przechowywanie różnego rodzaju rzeczy w wysuwanych szufladach) wymaga dodatkowej wolnej powierzchni – większej niż sam mebel. Dodatkowej powierzchni wymagają prawie wszystkie inne urządzenia i meble zamontowane lub

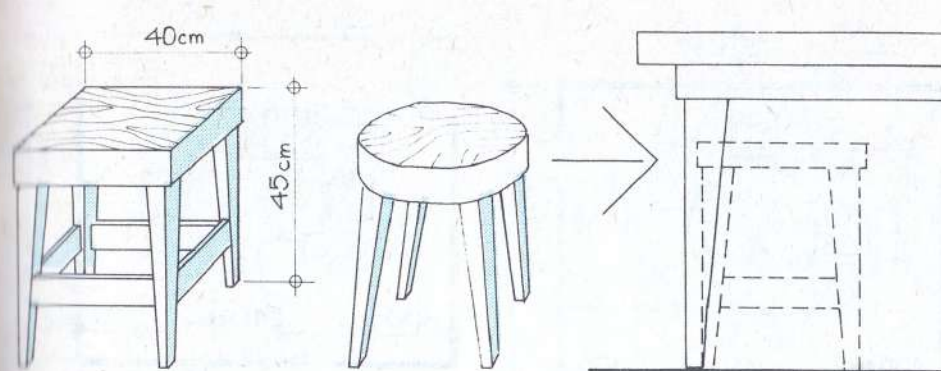
49. Wykorzystanie pustej powierzchni pomieszczenia przy szafce

umiejscowione w pokojach, a szczególnie różnego rodzaju siedziska, takie jak: taborety (stołki), krzesła, fotele zwykle czy leniwce, stoły, stoliki, tapczany czy łóżka. Poznanie wymiarów potrzebnej powierzchni towarzyszącej i zależności wymiarowych między współzależnymi funkcjonalnie urządzeniami pozwoli na właściwe skompletowanie umeblowania.

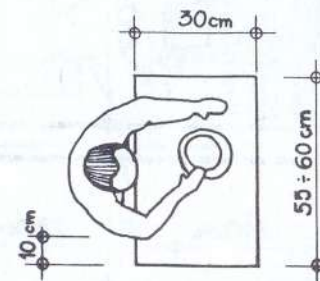
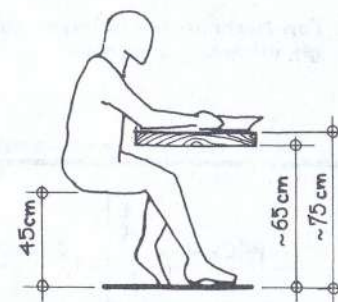
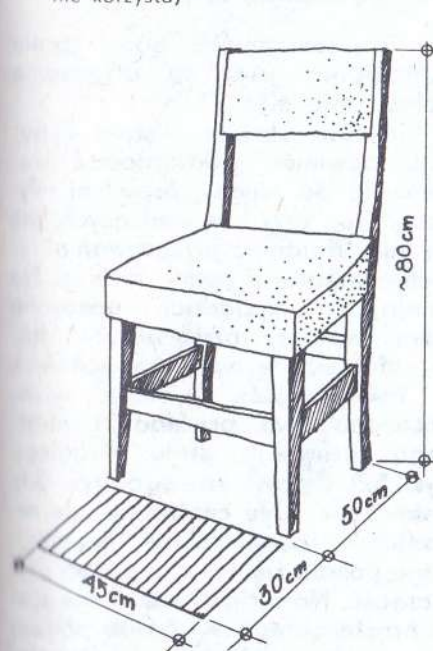
4.1. Siedziska (fotele, krzesła)

Wśród różnego rodzaju siedzisk najprostszy jest taboret, czyli wysoki stołek. Jest to mebel bardzo użytkowy, zajmuje niewiele miejsca, w momencie, kiedy jest nie używany, może być schowany pod blat stołu lub pod inne wyższe urządzenie (rys. 50). Nie jest to jednak mebel dekoracyjny i dlatego używamy go głównie w pomieszczeniach podręcznych (np. kuchniach), a tylko w wypadku rzeczywistej potrzeby jako „rezerwowe” siedzisko w pokoju.

Na kolejnych rysunkach zostały pokazane podstawowe wymiary siedzisk bardziej dekoracyjnych, które mogą być rozmieszczone w pokojach, pełniąc różne funkcje użytkowe (przy pracy, jedzeniu, wy-

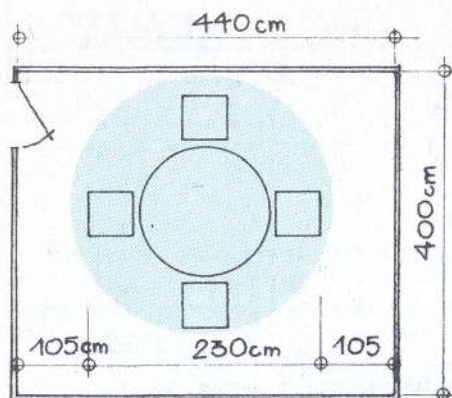
50. Przykład stosowania taboretu kuchennego (chowanego w czasie, gdy się z niego nie korzysta)

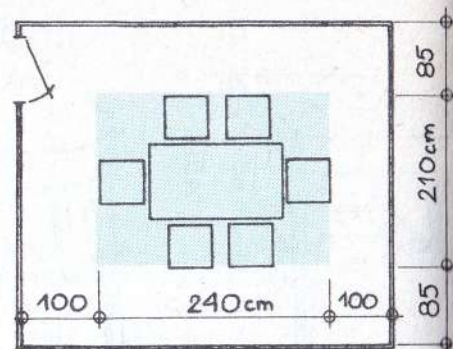
51. Wymagania wymiarowe przy spożywaniu posiłków

poczynku); podano na nich powierzchnię towarzyszącą i współzależności wymiarowe z innymi meblami i urządzeniami w pomieszczeniu. I tak na rys. 51 pokazano typowe krzesło (z podaniem pod-

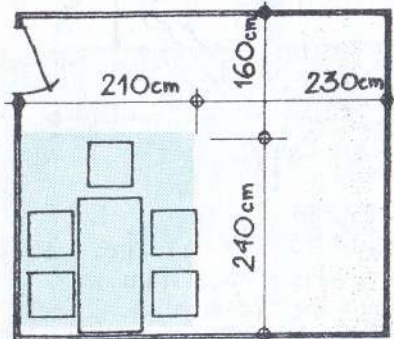
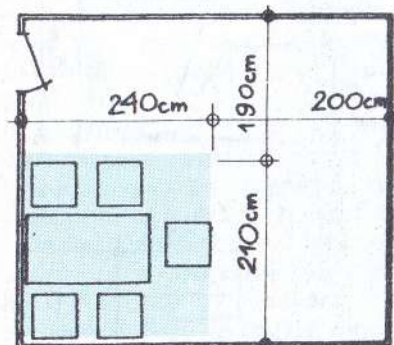
stawowych wymiarów) oraz minimalną powierzchnię stołu potrzebną dla jednej konsumującej osoby. W trakcie spożywania posiłków powierzchnia zajęta przez zestaw mebli (krzeselka ze stołem) jest znacz-

52. Powierzchnia zajęta przez stół okrągły ustawiony centralnie

53. Powierzchnia zajęta przez stół prostokątny ustawiony centralnie

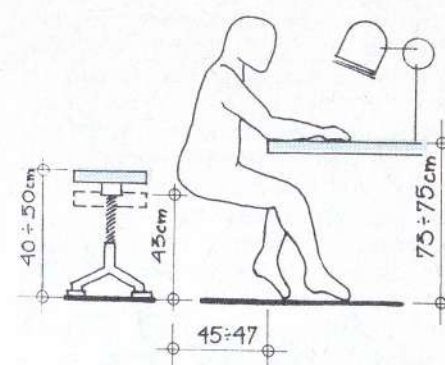
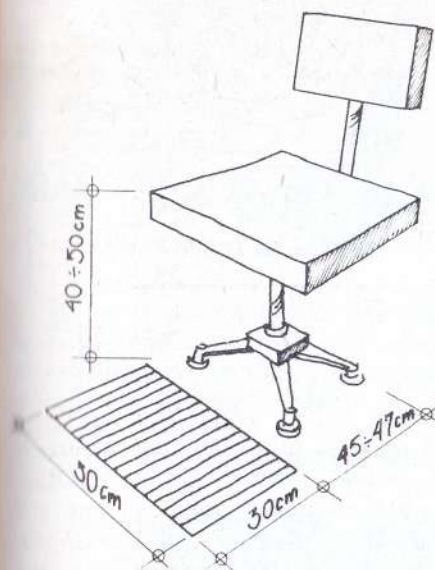

54. Sposoby rozmieszczenia stołów prostokątnych w pomieszczeniu przy ścianie

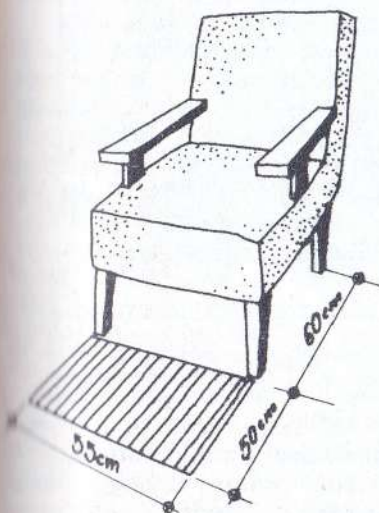
nie większa aniżeli powierzchnia zajmowana przez te urządzenia wolno stojące.

Sposób ustawienia stołu w pokoju powinien gwarantować dostępność do niego gospodyni, wygodę osób przy nim siedzących, jak też nie utrudniać wykonywania innych czynności w pomieszczeniu. Na kolejnych przykładach pokazano różne warianty rozmieszczenia stołu jadalnego w typowych pokojach w budownictwie wielorodzinnym. Pokazano dwa przykłady centralnego ustawienia stołu okrągłego (rys. 52) i prostokątnego (rys. 53). Ustawienie stołu centralnie „dezorganizuje” powierzchnię mieszkalnego pokoju zmniejszając jego użyteczność. Natomiast ustawienie stołu prostokątnego w sposób podany na rysunku 54 jest bardziej racjonalne i użytkowe, pozwala na wykorzystanie pozostałej powierzchni pomieszczenia na inne cele (np. zabawę małych dzieci pod kontrolą rodziców). Oczywiście nie są to jedyne sposoby ustawienia stołu w pomieszczeniu.

W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę, że ten sam mebel ina-

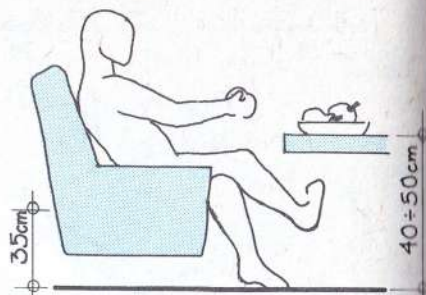
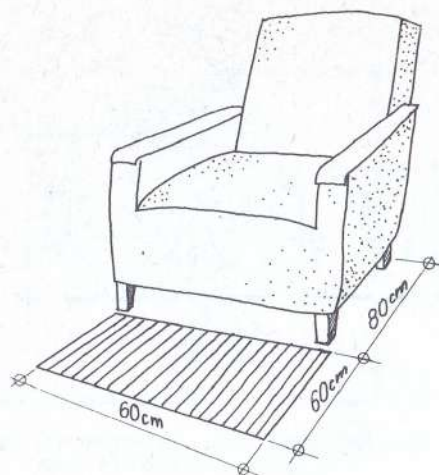
55. Podstawowe wymiary przy stanowisku pracy

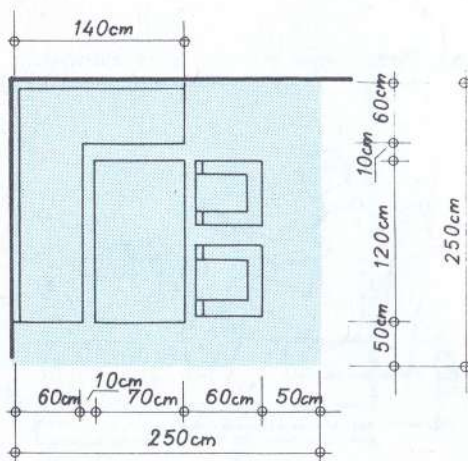
56. Podstawowe wymiary przy wypoczynku w fotelu zwykłym

też ustawiony może być ekonomiczniej wykorzystany w pomieszczeniu, może je przestrzennie organizować. Na rys. 55 pokazano podstawowe zależności powierzchniowo-wymiarowe przy stanowisku do

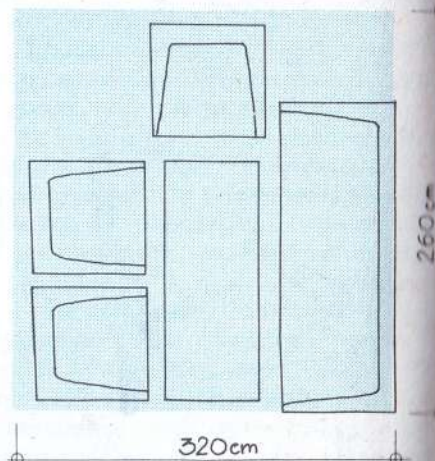
pracy w mieszkaniu, a na rys. 56 i rys. 57 przy dwóch rodzajach foteli: wypoczynkowego i tzw. leniwca, wymagającego większej powierzchni użytkowej, ale znacznie wygodniejszego użytkowo. Siedziska

57. Podstawowe wymiary przy wypoczynku w fotelu leniwcu

58. Powierzchnia zajęta przez zestaw relaksowy

59. Powierzchnia zajęta przez zestaw relaksowy z fotelami typu leniwiec

te wchodzi w zestaw wyposażenia kąpieliska relaksowego, w którym mogą odbywać się następujące zajęcia:

- spotkania towarzyskie, spożywanie skromnych posiłków,
- oglądanie telewizji, słuchanie muzyki,
- czytanie prasy i książek,
- wykonywanie różnego rodzaju

prac hobbystycznych (np. szycie, szydełkowanie, modelowanie).

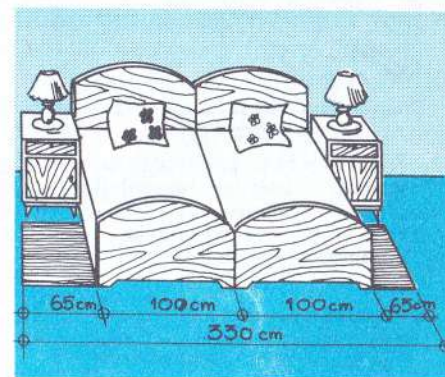
Zlokalizowanie takiego kąpieliska relaksowego i jego umeblowanie może być bardzo różne. Na rys. 58 pokazano przykład kąpieliska w rogu pokoju z zastosowaniem skromniejszych foteli wypoczynkowych, na rys. 59 kąpielisko urządzono przy jednej z ścian z wykorzystaniem foteli typu

„leniwce”. W pierwszym wypadku powierzchnia użytych mebli wynosi ok. 5,8 m², w drugim zaś aż 8,5 m².

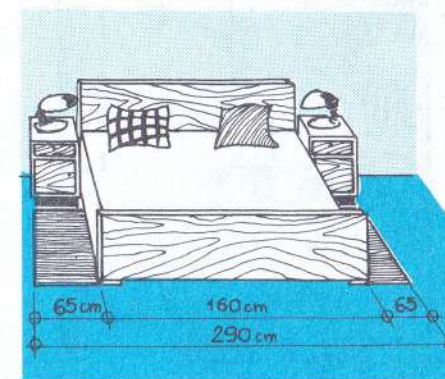
4.2. Miejsca do spania (łóżka, tapczany)

W rozdziale 3.6. omówiono niektóre problemy związane z urządzeniem miejsc do spania oraz zasady stosowania różnego rodzaju łóżek, łóżeczek, tapczanów czy materaców. W tym rozdziale chciałbym wrócić uwagę na sposób rozmieszczenia miejsc do spania w typowym pokoju mieszkalnym. Na kolejnych dwóch rysunkach pokazano rozmieszczenie miejsc sypialnych z towarzyszącymi szafkami. Rys. 60 przedstawia dwa zestawione łóżka sypialne, a rys. 61 ilustruje przykład dwuosobowego łóżka zespolonego. Oczywiście pierwszy przykład jest znacznie wygodniejszy, ale zajmuje prawie o 1 m² więcej powierzchni, mimo że pozornie jest to rozwiązanie podobne pod względem funkcjonalnym. Te dwie propozycje zaliczane są do klasycznych zestawów sypialnianych. Gdyby jednak odejść od tych typowych rozwiązań i zrezygnować z tradycyjnych łóżek na rzecz indywidualnych tapczaników jednoosobowych (których szerokość wynosi 80–90 cm, przy długości 1,90 m), to nawet zachowując ich układ tradycyjny (rys. 36), z zastosowaniem jednej szafki nocnej, bardzo poważnie zmniejszyłoby się powierzchnię pomieszczenia zajęta przez te urządzenia (w stosunku do przykładu na rys. 60 o prawie 2,2 m²), co w warunkach

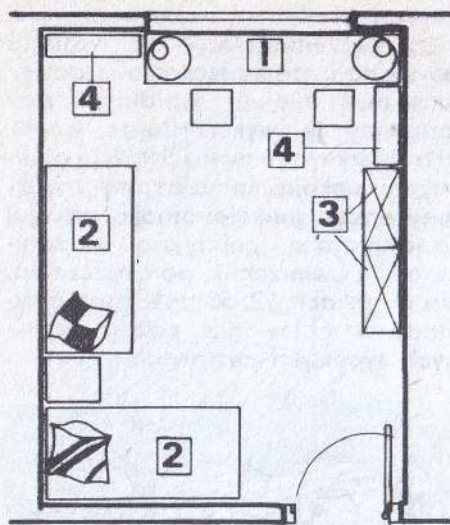
naszych małych mieszkań nie jest bez znaczenia. Jeżeli ze względu na kształt pomieszczenia rozdzielimy dwa miejsca sypialne i rozmieścimy je wykorzystując wnęki, niszę czy inne właściwości przestrzeni pokoju, to uzyskamy znacznie lepszą funkcjonalność pokoju, zapewniającą pełniejsze wykorzystanie powierzchni pomieszczenia. Na rysunkach 62, 63 pokazano przykłady umeblowania pokoi sypialnych typowymi zestawami.

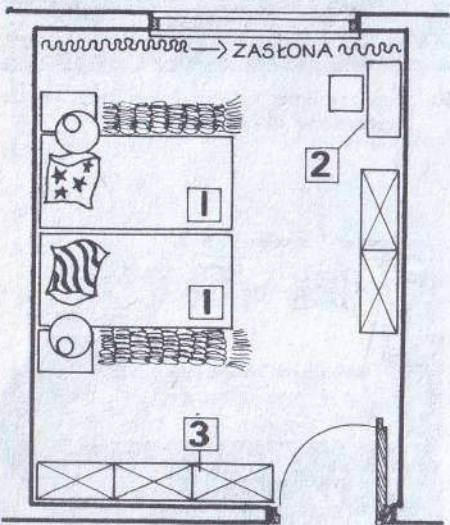
60. Powierzchnia zajęta przez dwa łóżka zestawione równolegle

61. Powierzchnia zajęta przez zestaw do spania składający się z podwójnego łóżka

62. Przykład zagospodarowania pokoju sypialnego (młodzieżowego) dla dwóch osób: 1 – miejsce do pracy lub nauki, 2 – miejsce do spania, 3 – szafy ubraniowe, 4 – regaly

63. Przykład zagospodarowania pomieszczenia sypialnego rodziców: 1 – miejsce do spania, 2 – toaletka, 3 – szafa ubraniowa, bielizniarka

4.3. Meble stare czy nowe

W większości poradników polskich i zagranicznych znajdują się porady, jak stare meble – meble naszych dziadków i rodziców – przerobić na nowoczesny w pełni użytkowy mebel, odpowiadający współczesnym gustom. Niewątpliwie stary mebel przerobiony na współczesny będzie chociaż kształtem odbiegał od typowych mebli współczesnych.

Zanim zabierzemy się do realizacji tego, co kiedyś dużym nakładem pracy wykonał rzemieślnik, a można chyba dziś śmiało powiedzieć, że był to rzemieślnik artysta, zastanówmy się, czy właśnie w starej formie i kształcie mebel ten nie da się przystosować do naszego wnętrza. Wielu użytkowników poszukuje starych mebli lub choćby pojedynczych ich egzemplarzy, aby uczynić z nich ozdobę swojego mieszkania. Piękny, wyrzeźbiony dłutem rzemieślnika fotel, ustawiony na tle nowoczesnie urządzonego wnętrza, może stać się najatrakcyjniejszym miejscem w naszym mieszkaniu. To samo odnosi się do małego stylowego stolika, na którym postawimy ikebanę, czy do tak dawnej modnej serwantki (oszkłone szafeczki o różnych kształtach), w których można eksponować porcelanę, szkło czy (stare lub nowe) bibeloty.

Rzadko stać nas będzie na umeblowanie całego mieszkania czy choćby jednego pokoju kompletem mebli z jednej epoki. Użytkowanie natomiast pojedynczego ciekawego egzemplarza na pewno

jest możliwe. Z zasady stan starego mebla będzie bardzo zły. Wieloletnie użytkowanie czy niewłaściwe przechowywanie wywarło na niego niekorzystny wpływ. Trzeba więc będzie uzupełnić ubytki drewna czy forniru lub choćby tylko przywrócić dawną świetność przez odnowienie (powszechnie dawniej stosowane politurowanie czy współcześniejsze lakierowanie).

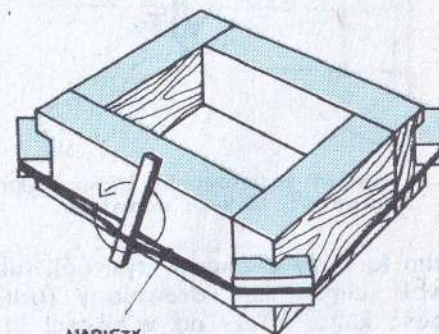
Natomiast stare meble nie mające wartości artystycznych czy zabytkowych, po renowacji i niewielkich zmianach konstrukcyjnych, możemy dostosować do współczesnych potrzeb.

4.4. Naprawa i unowocześnienie starych mebli

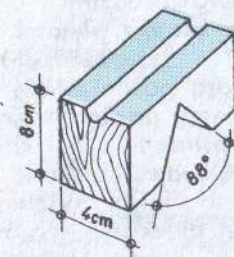
Zużyte częściowo niemodne lub uszkodzone meble nie zawsze muszą być wyrzucone na śmietnik. Przy odrobinie wysiłku możemy je przystosować do naszych potrzeb, ale tylko w takim wypadku, jeżeli drewno, z którego są wykonane, jest w dobrym stanie technicznym, nie zmuszałe, nadające się do dalszego użytkowania. Egzemplarze, w których zagnieździł się grzyb, nie nadają się do dalszego wykorzystania. Przy przeróbce tego typu starych mebli (zdrowych, lecz o wątpliwych wartościach artystycznych) majsterkowiczom zależy najczęściej na usunięciu zbędnych ozdób, uzyskaniu prostych linii i powierzchni, a także o nadanie im nowoczesnego wyglądu poprzez obicie na przykład blatów stołów

plytami z tworzywa sztucznego, pomalowanie ich na kolor innych mebli w tym pomieszczeniu itp. Wreszcie konieczne będzie naprawienie drobnych usterek, takich jak rozluźnione niektóre złącza i połączenia w konstrukcji itp.

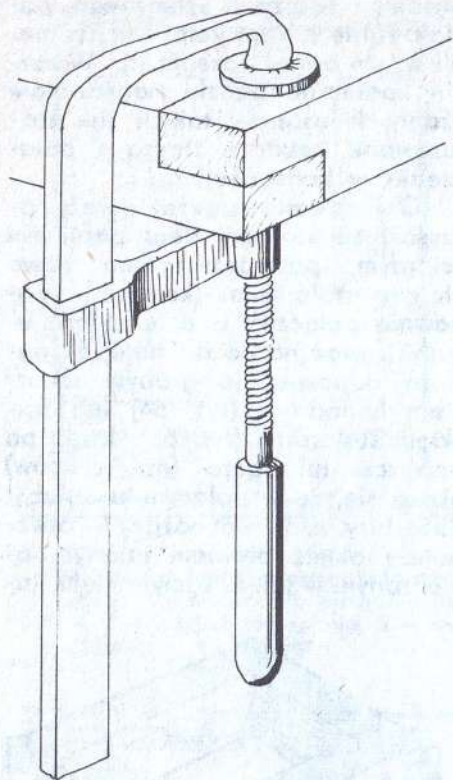
Obluzowane złącza należy oczyścić ze starego kleju papierem ściernym, posmarować na nowo klejem stolarskim (kostnym), ponownie połączyć, a całe złącze ustabilizować na co najmniej 24 godziny odpowiednio grubym sznurkiem konopnym (rys. 64) lub ściśkiem stolarskim (rys. 65). Jeżeli po oczyszczeniu złącza (np. czopów) okaże się, że w połączeniu są zbyt duże luzy, czop wchodzący w otwór należy okleić płótnem lnianym umocowanym w takim samym kleju, ja-

NAPIĘTY SZNUR KONOPNY

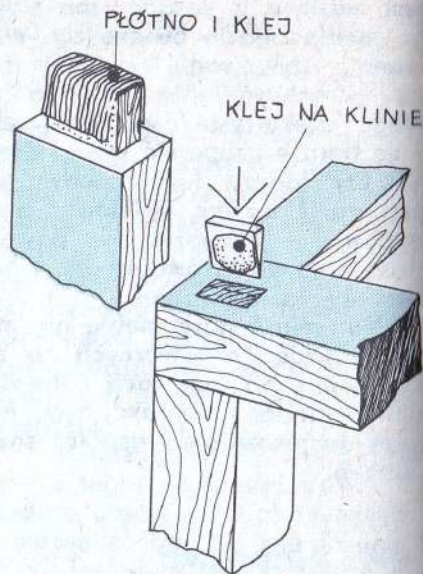
64. Sposób wzmacniania złączy klejowych pod kątem prostym

65. Przykład zastosowania ścisku stolarskiego przy klejeniu elementów

kim łączymy elementy (rys. 66), lub wbić cienki klin drewniany (grubość klina zależy od wielkości luzów). Tak spreparowane złącze pozostawiamy na 24 godziny.

Pokrywanie blatów płytami wodoodpornymi – stołów, stolików, kufrów itp. Starą powierzchnię dokładnie szlifujemy papierem ściernym (nr 80) owiniętym na klocku drewnianym. Obydwie łączone powierzchnie dokładnie czyszcimy z kurzu i pyłu, następnie zarówno blat stołu, jak i płytę Unilam (w powszechnej sprzedaży) lub inną laminowaną smarujemy klejem bu-

66. Sposoby wzmacniania złączy w meblach

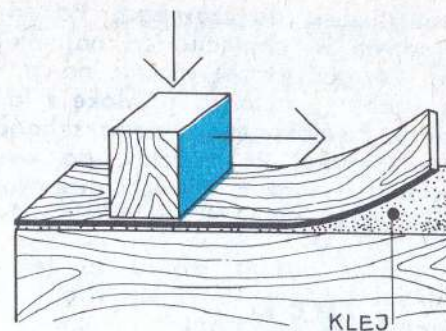
taprenem. Klej równomiernie rozprowadzamy cienką deseczką na obydwóch płaszczyznach. Po ok. 15–20 minutach łączymy obydwa elementy, przyciskając z góry ciężkimi przedmiotami przyklejoną płytę do podłoża (można również na narożach użyć ścisków stolarskich). Po 24 godzinach meble nadają się do użytkowania.

Oklejanie wąskich powierzchni bocznych można wykonać różnymi sposobami: za pomocą forniru (na klej kostny lub Wikol) albo listwy z tworzywa sztucznego (listwy takie są w sprzedaży). Oklejenie czola (boku) płyty fornirem jest dość proste. Czoło płyty (deski) oczyszczamy papierem ściernym, fornir przecinamy na szersze paski niż oklejana płaszczyzna. Następnie pasek forniru przyklejamy do boku płyty (deski) klejem Wikol, smarując

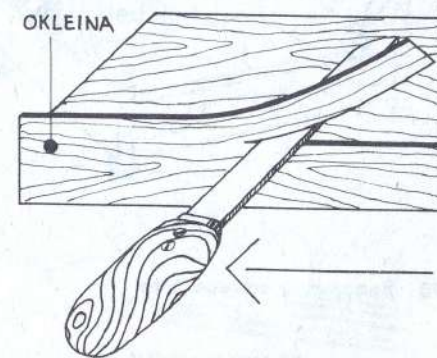
jąc nim obydwie płaszczyzny. Natychmiast po przyłożeniu forniru do czola, należy mocno go docisnąć, przesuwając klockiem drewnianym wzdłuż całej przyklejanej płaszczyzny (rys. 67). Po stwardnieniu kleju wystającą część forniru przycinamy ostrym nożem (rys. 68) i wyrównujemy boki drobnoziarnistym papierem ściernym (nr 120–160). Listwy i tworzywa sztuczne są sprzedawane na metry bieżące (w długości), dlatego przed przystąpieniem do prac należy dokładnie zmierzyć potrzebną długość listwy i kupić na wszelki wypadek 10% więcej. Listwę do czola deski lub płyty przyklejamy butaprenem, mocno ją dociskając (zasada jak przy naklejaniu płyt i tworzywa do blatów).

Renowacja powierzchni mebla wykonanego z drewna może być dwójaka, w zależności od tego czy chodzi o utrzymanie powłoki przezroczystej eksponującej słoje drewna, czy o pomalowanie powłoką kryjącą (farbą) i dostosowanie kolorystyczne do innych mebli w pomieszczeniu.

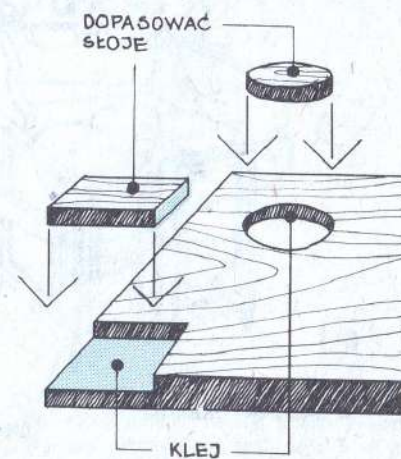
Przygotowanie drewna pod **powłoki przezroczyste** polega na wykonaniu takich czynności, jak: przyklejenie klejem kostnym ewentualnych ubytków drewna (wyklejenie tzw. plomb) (rys. 69), wypełnienie porów drewnianych dostępnym w sprzedaży gruntem stolarskim (wypełniacz porów olejno-żywiczny), wyszlifowanie bardzo drobnym papierem ściernym (nr 180–200) powierzchni oraz dokładne jej oczyszczenie z pyłu po przeszlifowaniu, zabarwienie drewna bejcą na żądany odcień (w sprzedaży są bardzo różne kolory bejcy – od żółtego poprzez czerwony, mahoń, bru-

67. Sposób oklejania płyty fornirem

68. Sposób przycinania okleiny

69. Zasady flekowania ubytków w drewnie

natny, szary do czarnego). Po dokładnym wyschnięciu (co najmniej po 24 godzinach) można na powierzchnię nakładać powłokę z lakieru. Powłoka ta powinna schnąć co najmniej 24 godziny, po wyschnięciu można bardzo drobnym papierem ściernym (nr 200) jesz-

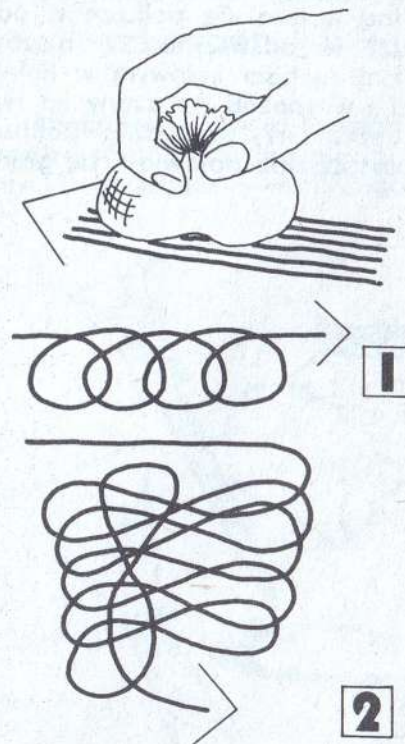
cze raz przeszlirować i ponownie powlec lakierem, powtarzając te czynności aż do uzyskaniażądanego efektu. Do powlekania drewna używamy bezbarwnego lakieru olejno-żywicznego.

Podobnie przygotowujemy podłóża pod powłoki kryjące (malu-

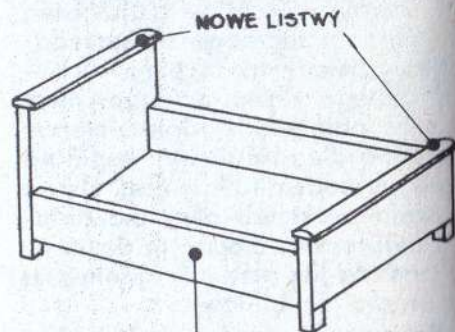
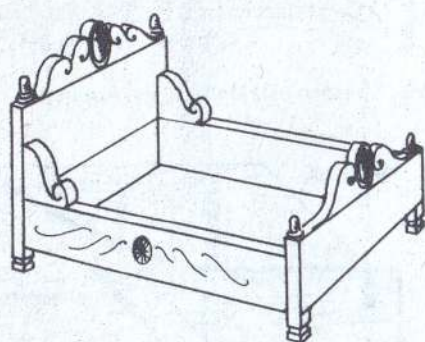
jemy te powłoki farbami i emaliami olejnymi), z tym że nie pokrywamy go wcześniej (przed malowaniem farbą) bejcą, lecz po oczyszczeniu i po przeszlirowaniu podłóża (papier ścierny nr 80–120) ubytki uzupełniamy ogólnie stosowanym kitem szpachlowym olejno-żywicznym. Po wyschnięciu kitu powierzchnię ponownie szlifujemy drobnym papierem ściernym (nr 120–160) aż do uzyskania w miarę gładkiej i równej powierzchni. Uzupełnienie ubytków i szlifowanie możemy powtarzać kilkakrotnie aż do uzyskania gładkiej powierzchni. Na zakończenie, po umyciu całej powierzchni roztworem wodnym salmiaku i jej wyschnięciu, malujemy farbami na żądany kolor. W wypadku gdy poprzednia powłoka jest bardzo zniszczona lub drewno jest w takim stanie, że wymaga malowania jak gdyby od początku, malowanie powinno odbywać się warstwami, tj. po przygotowaniu podłóża pierwsze malowanie powinno być wykonane farbą olejną do gruntowania (ogólnie stosowaną), a po 24 godzinach, po przeszlirowaniu powierzchni bardzo drobnym papierem ściernym (nr 180–200), należy drugi raz malować farbą olejną nawierzchniową. Farba ta wysycha dopiero po 36 godzinach i po tym czasie można na powierzchni malowanej wykonywać różne czynności. Na rys. 70 pokazano przykłady przystosowania starego łóżka do nowego wnętrza, a na rys. 71 – starej szafki – po znacznym uproszczeniu i pomalowaniu – przeznaczonej do wyposażenia kuchni czy pokoju dziecięcego lub młodzieżowego.

4.5. Remont mebla o wartości artystycznej

Przywrócenie blasku zniszczonym „starociom” o wartości artystycznej jest bardzo trudne. W wypadku gdy uległy zniszczeniu niektóre elementy dekoracyjne wykonane z drewna, sami ich nie naprawimy, jeżeli nie jesteśmy wprowadzeni w arkana rzeźbienia w drewnie. Prace te będziemy musieli powierzyć fachowcowi.

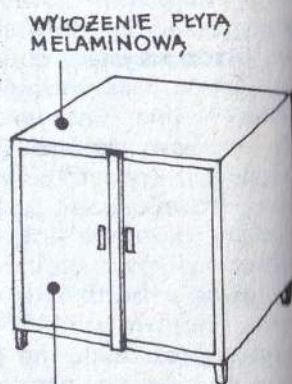
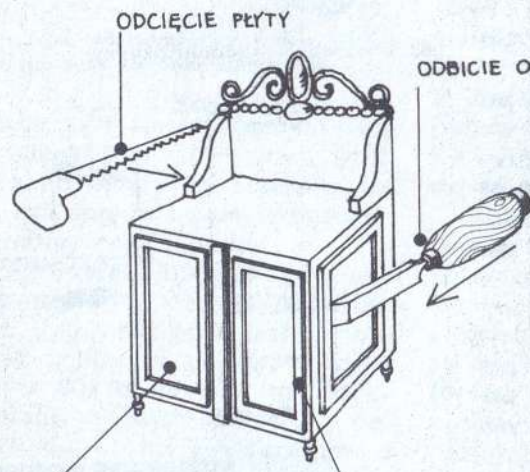

72. Politurowanie – ruchy, jakie wykonuje się przy wcieraniu polитуry: 1 – politurowanie wstępne, 2 – politurowanie końcowe

WYSZPACHLOWAĆ UBYTKI I POMALOWAĆ NA OLEJNO

70. Renowacja starego łóża

WYMIANA DRZWICZEK LISTWY NAKLEJONE

71. Renowacja starej szafki

Nadwątłone złącza reperujemy w taki sam sposób, jak podano w rozdziale 4.4., z tym że prace te należy wykonywać szczególnie ostrożnie (zwłaszcza przy rozłączaniu elementów przewidywanych do renowacji i ponownego zespolenia). Odnowienie zewnętrzne, a więc przywrócenie naturalnego połysku w tego typu meblach polega głównie na odświeżeniu powłoki z politurę. Przed odświeżaniem należy cały mebel dokładnie odkurzyć i oczyścić. Na oczyszczoną powierzchnię nakłada się cieniutką warstwę politurę. Kawalkiem waty zawiniętym w miękką bawełnianą tkaninę wciera się politurę w powierzchnię odświeżaną – niezbyt szybkim ruchem kołowym w kolejności i w sposób pokazany na rys. 72. Jeżeli przy wcieraniu politurę na płaszczyźnie pojawiają się grud-

ki, należy na powierzchnię politurowaną nalać 1–2 krople oliwy, a do politurę dodać nieco spirytusu denaturowanego i starannie wymieszać.

Politurę kupuje się gotową lub przyrządza samemu. Przyrządzenie politurę polega na dosypaniu do 1/4 litra spirytusu denaturowanego 10 dekagramów szelaku jasnego lub ciemnego (zależnie od koloru restaurowanego mebla). Dokładnie wymieszać i postawić na 3–4 dni. W tym czasie trzeba jednak butelkę często potrząsać, ażeby szelak dobrze się rozpuścił. Po rozpuszczeniu się szelaku, przelać gotową politurę do drugiej butelki, zwracając uwagę, aby nie przedostały się grudki nie rozpuszczonego szelaku. Tak przygotowana mikstura jest odpowiednia do użycia.

5. Naprawy i usprawnienia

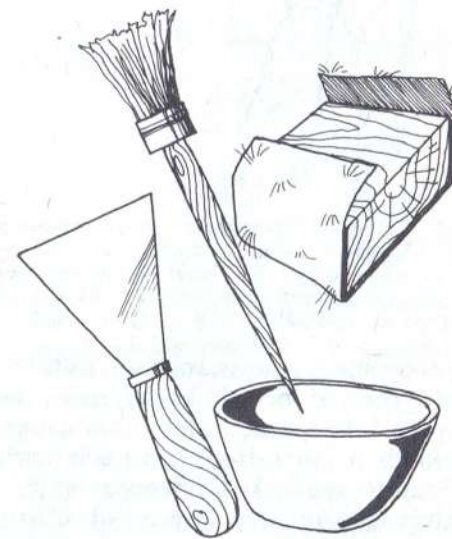
Po otrzymaniu mieszkania stwierdzamy, że ma ono wiele usterek, które powinny zlikwidować ekipy remontowo-budowlane wykonawcy bądź administracji budynku. Jednak czas nagli, chcielibyśmy jak najszybciej zasiedlić nasze mieszkanie, jak najprędzej w nim się zagospodarować. Niektóre drobne usterki możemy zlikwidować sami przy użyciu prostych narzędzi i materiałów dostępnych w powszechnej sprzedaży – stosunkowo niewielkim nakładem pracy. Niezależnie od stwierdzonych usterek budowlanych niektóre prace trzeba wykonać we własnym zakresie, ponieważ konieczne będzie zamontowanie niektórych urządzeń na ścianach (półki, szafki, obrazy). Nie będziemy też czekać z wykonaniem niezbędnych, drobnych, ale koniecznych poprawek w znajdujących się w mieszkaniu urządzeniach technicznych, mających wpływ na ich sprawność użytkową.

Poprawienie układu funkcjonalnego mieszkania czy podniesienie na wyższy poziom standardu wyposażenia wymaga czasu i zgromadzenia odpowiednich materiałów oraz środków finansowych. Prace te będziemy więc wykonywali po wprowadzeniu, sukcesywnie, w czasie dni wolnych od pracy czy długich zimowych wieczorów. Pomocą służyć nam będą porady zawarte w tym rozdziale i w rozdziale 6. W handlu nie zawsze można kupić materiały podane w treści

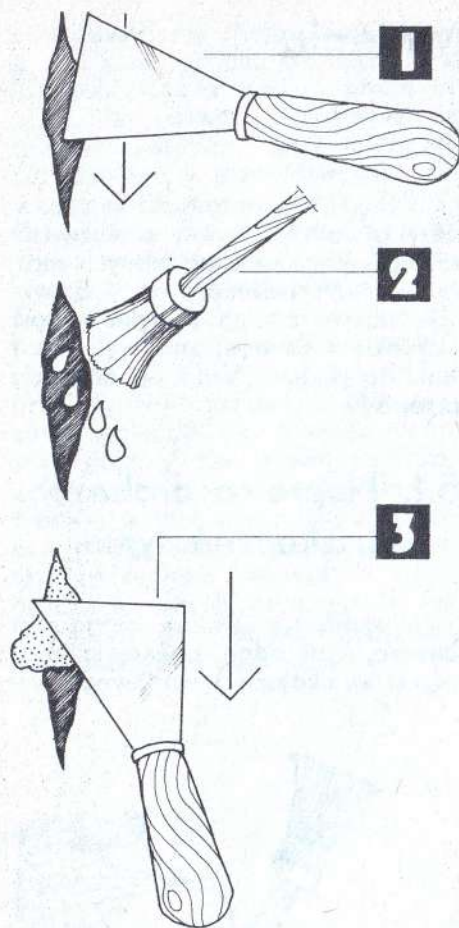
tego rozdziału, natomiast w sprzedaży bywają materiały o nazwach zastępczych, lecz o podobnych właściwościach technicznych. Oczywiście należy z nich korzystać, pod warunkiem że będziemy się stosowali do podanych na opakowaniu przepisów.

5.1. Naprawa drobnych uszkodzeń tynku

Uszkodzenia tynków mogą być bardzo różnorodne: pęknięcia i odpryski wynikające z wadliwego wy-

73. Podstawowe narzędzia do reperacji tynków

74. Kolejność czynności przy reperaturze tynków: 1 – poszerzanie rysy, 2 – nawilżanie rys, 3 – nakładanie zaprawy gipsowej

konawstwa, zarysowania i odłupania (np. w narożnikach) powstałe w trakcie przesuwania mebli czy montażu urządzeń na ścianach. Drobne rysy i uszkodzenia na tynku zaprawia się (reperuje) zaprawą gipsową. Zaprawę gipsową przygotowuje się wsypując suchy gips do naczynia z wodą (nie odwrotnie!)

i dokładnie mieszając aż do uzyskania konsystencji masy plastycznej (mniej więcej w proporcji 1/2 część wody i 1 część suchego gipsu). Zaprawę przygotowujemy w takiej ilości, aby można ją było zużyć w ciągu około pięciu minut. Stwardniała zaprawa gipsowa nie nadaje się do wykorzystania ani do ponownego rozrobienia.

Podstawowe narzędzia do prac naprawczych to: szpachelka murarska, młotek (półkilogramowy), pędzel do czyszczenia naprawianego tynku z pyłu i nawilżania (do czyszczenia z kurzu i pyłu można użyć odkurzacza elektrycznego), miseczka do wyrabiania zaprawy (może być połówka starej piłki gumowej), klocek owinięty drobnoziarnistym papierem ściernym (rys. 73). Kolejność czynności pokazana została na rysunku 74.

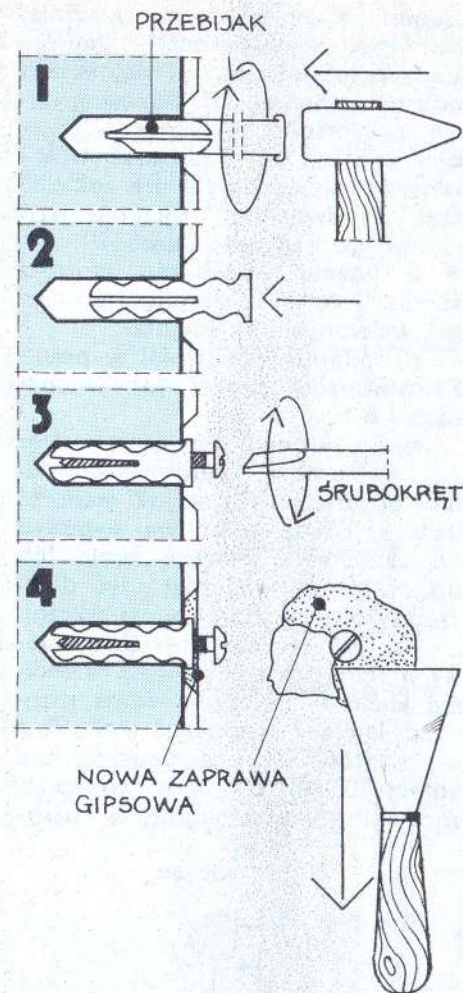
Zachowując kolejność pokazaną na rysunkach, należy stosować się do następujących zasad:

- w celu uzyskania lepszej przyczepności płytkie rysy w tynku należy pogłębiać szpachelką;
- odparzony tynk (odstający od podłoża) należy odbić, opukując go młotkiem (głuchy, tępy głos świadczy, że tynk jest odparzony);
- rysy i odpryski tynku przed wypełnieniem masą gipsową powinny być dobrze nawilgocone;
- zbyt nie wyrzucenie nowej zaprawy gipsowej należy zebrać szpachelką przed wyschnięciem, a wygładzać i szlifować reperowane miejsca w tynku można dopiero po dwóch, trzech godzinach (po wyschnięciu gipsu) za pomocą papieru ściernego o drobnym uziarnieniu (nr 120–140);
- w celu zlikwidowania zbyt nie

nosiakliwości naprawianego gipsem tynku, po przeszlifowaniu i oczyszczeniu z kurzu, należy go zagruntować roztworem mydła z wodą.

5.2. Mocowanie wieszaków w ścianach

Umocowanie wieszaka w ścianie budynku realizowanego metodami przemysłowymi z płyt prefabrykowanych nie jest czynnością prostą. W starym budownictwie wbicie gwoździa czy haka w ścianę wykonaną z drewna lub z cegły ceramicznej jest o wiele prostsze. Podstawowe czynności to: silne wbicie młotkiem gwoździa czy haka, a w wypadku naruszenia wokół naprawy wykonanie drobnej naprawy (patrz rozdział 5.1). Wbicie wieszaka w ścianę żelbetową (konstrukcyjną), wykonaną z betonu lekkiego (siporexu) czy z pustaków gipsowych (ściany działowe) wymaga większych zabiegów. Mocowanie wieszaka w ścianie polega na: wykuciu otworu w ścianie, zamontowaniu w otworze kołka drewnianego lub tzw. kołka rozporowego, zamocowaniu w nich wieszaka, naprawieniu ewentualnych ubytków tynku. Potrzebne podstawowe narzędzia do tej pracy to: przebijak do betonu (można też użyć wiertarki elektrycznej z wiertłem mającym końcówkę z wirydowej stali), młotek ciężki do przebijaka, śrubokręt (w przypadku mocowania wieszaków w kołkach rozporowych oraz zestaw narzędzi do naprawy

75. Mocowanie kołków w murze: 1 – wykucie otworu, 2 – wciśnięcie kapturka, 3 – wkręcenie śruby, 4 – wypełnienie ubytków zaprawą gipsową

tynków. Kolejność czynności pokazano na rys. 75.

Przy mocowaniu kołków w murze należy kierować się następującymi zasadami:

- przy wykuciu otworów w ścianie przebijakiem pierwsze ude-

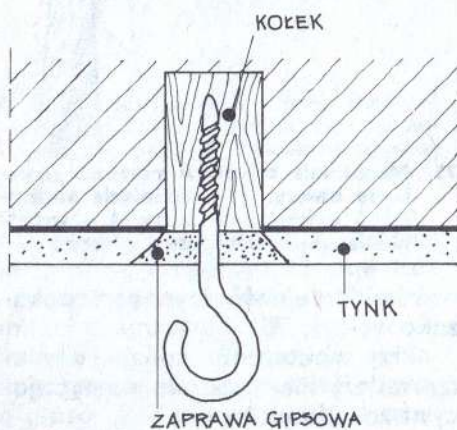
zenie należy wykonać ostrożnie, aby tynk nie odskoczył. Dopiero kiedy przebijką zagłębi się, można uderzać mocniej, aż do osiągnięcia zamierzonej głębokości. Przebijką należy stale obracać wokół własnej osi, ażeby się nie zakleszczył; co dwa-trzy uderzenia wyjmować go i usuwać „urobek”;

• w trakcie wykuvania możemy spotkać się z następującymi nieprzewidywanymi sytuacjami:

a) odpadnięcie tynku w pobliżu otworu (naprawić jak w rozdziale 5.1.);

b) natrafienie na spoinę między elementami prefabrykowanymi lub pustakami (przebijką wchodzi bardzo lekko) – w tym wypadku należy zmienić miejsce kucia lub do osadzenia wieszaka użyć dłuższego kołka rozporowego i wkrętu;

c) trafienie na pręt zbrojeniowy w ścianach żelbetowych w trakcie kucia – należy wówczas przerwać kucie i rozpocząć ponownie w odległości kilku centymetrów pod kątem 30° lub 60°, ponieważ pręty zbrojeniowe przebiegają w zasa-

76. Sposób umocowania haka w suficie

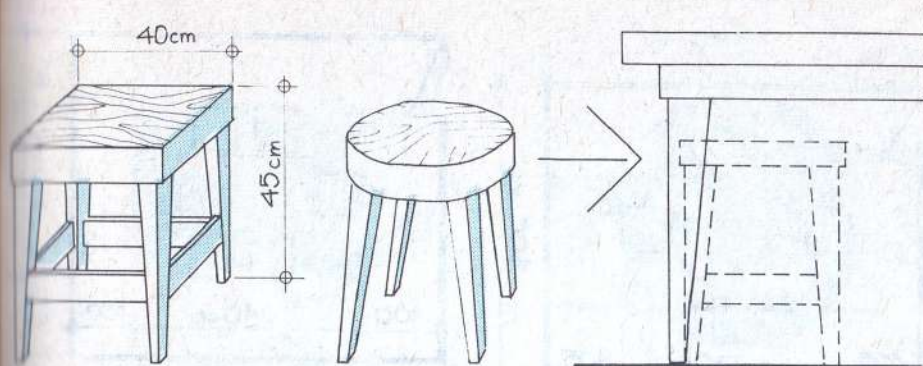
dzie pionowo i poziomo, łącząc się pod kątem prostym; mogą też być pręty pośrednie, pod kątem 45°.

d) natrafienie podczas kucia otworu (bez rozpoznania) na instalację elektryczną, wodociągową, kanalizacyjną czy centralnego ogrzewania. Przed rozpoczęciem pracy należy zorientować się, jaka instalacja może w tym miejscu przebiegać. Przewody elektryczne przebiegają pionowo i poziomo od wyłącznika do puszek i wypustów (także gniazdek wtykowych). Instalacja wodociągowa prowadzona jest poziomo pod tynkiem do odbiorników takich, jak kran, czepalne (umywalka, zlewozmywak) i można poprzez opukanie ściany zorientować się o jej przebiegu. Instalacja centralnego ogrzewania pozioma jest instalowana powierzchniowo: w miejscach gdzie wchodzi w tynk, przeważnie są przewody pionowe. Instalacja kanalizacyjna to głównie rury pionowe, które łatwo odnaleźć, ponieważ od nich odchodzą odpływy (rury) do misek klozetowych, umywalk, zlewozmywaków itp.;

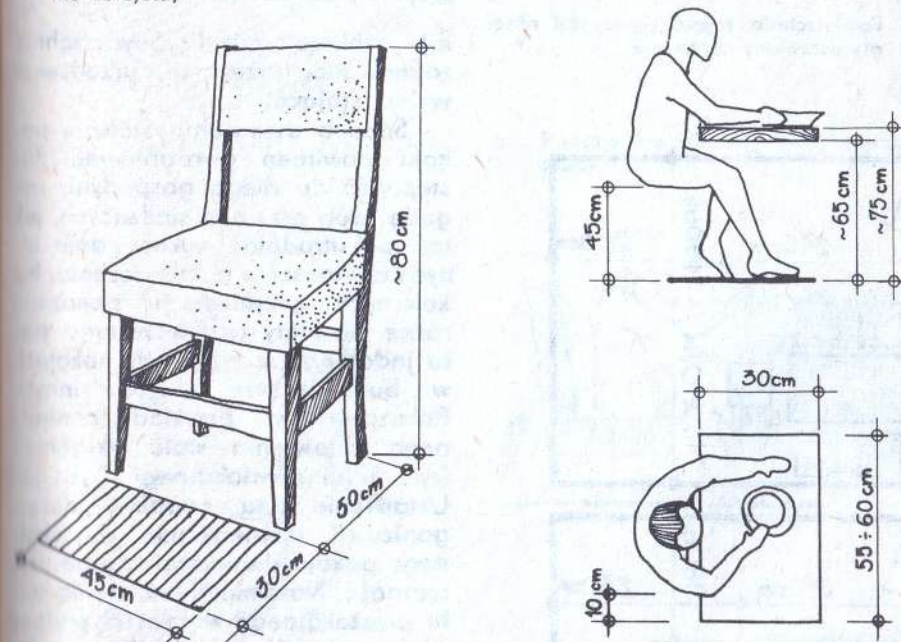
• kołki drewniane (po uprzednim wykuciu otworów) powinny być osadzone w murze na zaprawie gipsowej i być wykonane z miękkiego ale suchego drewna. Na kołki drewniane można użyć na przykład starego trzonka cd szczotki do zamiatania;

• otwór na kołki (drewniane rozporowe) powinien być na tyle głęboki, żeby cały kołek chował się w konstrukcji ściany;

• haki i uchwyty montowane w suficie (stropie) do zawieszania lamp, żyrandoli lub karniszy powinny mieć nagwintowany trzpień, co za-

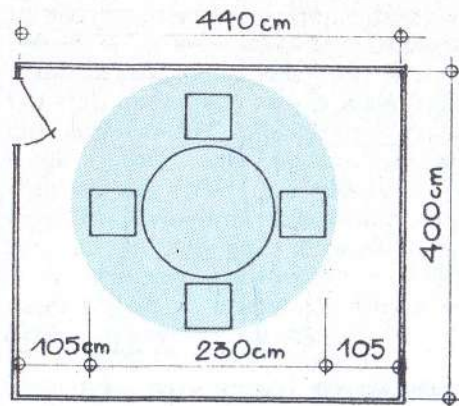
80. Przykład stosowania taboretu kuchennego (chowanego w czasie, gdy się z niego nie korzysta)

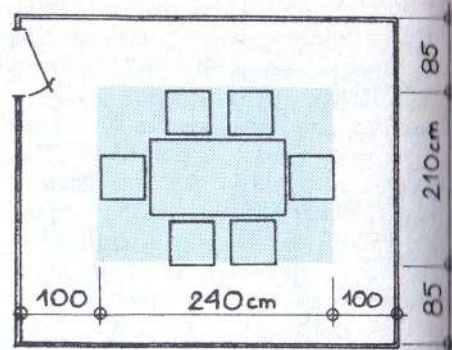
81. Wymagania wymiarowe przy spożywaniu posiłków

podany (z podaniem podłogowym); podano na nich powierzchnię towarzyszącą i współzależności wymiarowe z innymi meblami i urządzeniami w pomieszczeniu. I tak na rys. 51 pokazano typowe krzeselko (z podaniem pod-

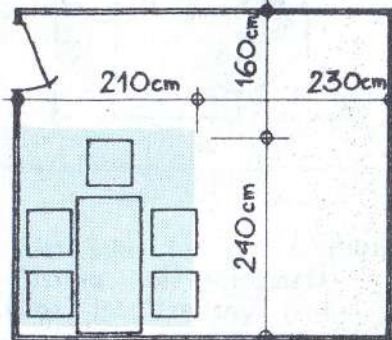
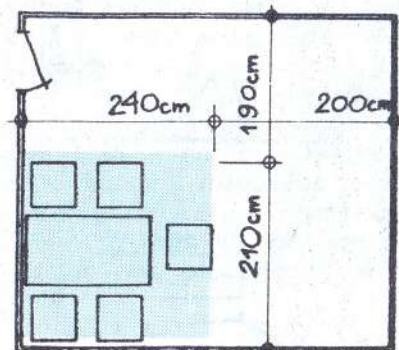
stawowych wymiarów) oraz minimalną powierzchnię stołu potrzebną dla jednej konsumującej osoby. W trakcie spożywania posiłków powierzchnia zajęta przez zestaw mebli (krzeselka ze stołem) jest znacz-

52. Powierzchnia zajęta przez stół okrągły ustawiony centralnie

53. Powierzchnia zajęta przez stół prostokątny ustawiony centralnie

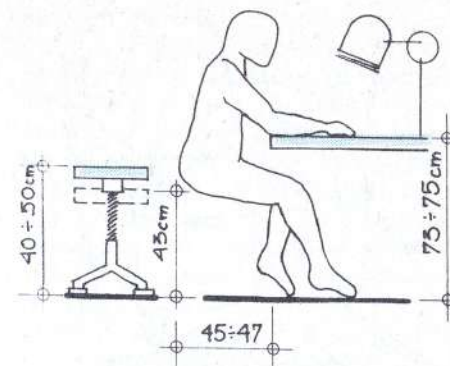
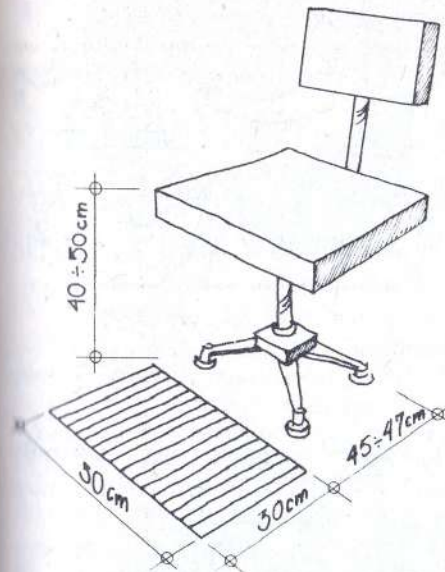

54. Sposoby rozmieszczenia stołów prostokątnych w pomieszczeniu przy ścianie

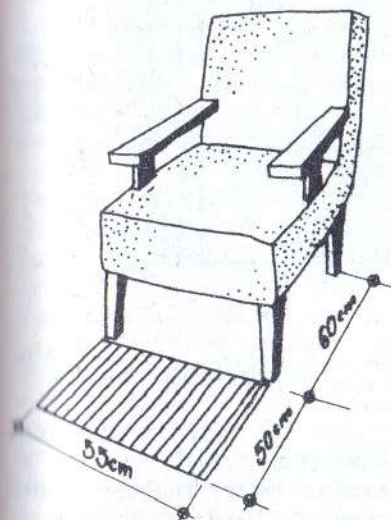
nie większa aniżeli powierzchnia zajmowana przez te urządzenia wolno stojące.

Sposób ustawienia stołu w pokoju powinien gwarantować dostępność do niego gospodyni, wygodę osób przy nim siedzących, jak też nie utrudniać wykonywania innych czynności w pomieszczeniu. Na kolejnych przykładach pokazano różne warianty rozmieszczenia stołu jadalnego w typowych pokojach w budownictwie wielorodzinnym. Pokazano dwa przykłady centralnego ustawienia stołu okrągłego (rys. 52) i prostokątnego (rys. 53). Ustawienie stołu centralnie „dezorganizuje” powierzchnię mieszkalnego pokoju zmniejszając jego użyteczność. Natomiast ustawienie stołu prostokątnego w sposób podany na rysunku 54 jest bardziej racjonalne i użytkowe, pozwala na wykorzystanie pozostałej powierzchni pomieszczenia na inne cele (np. zabawę małych dzieci pod kontrolą rodziców). Oczywiście nie są to jedyne sposoby ustawienia stołu w pomieszczeniu.

W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę, że ten sam mebel ina-

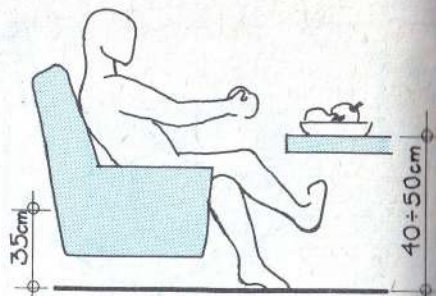
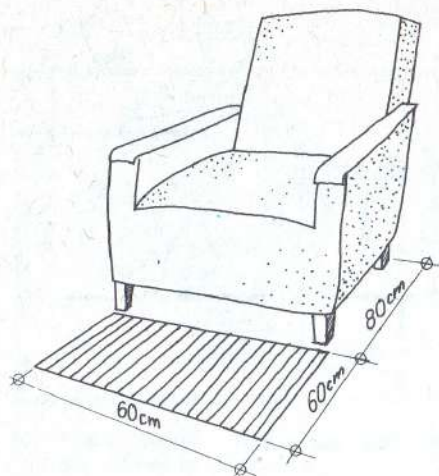
55. Podstawowe wymiary przy stanowisku pracy

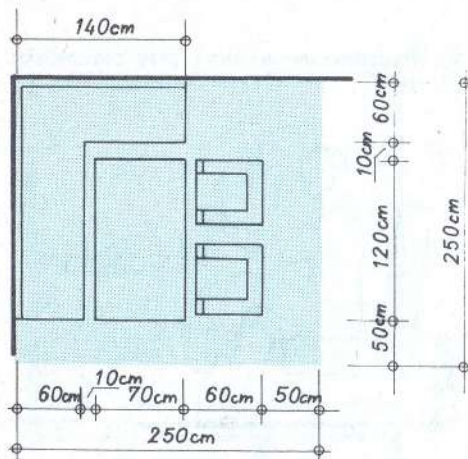
56. Podstawowe wymiary przy wypoczynku w fotelu zwykłym

ziej ustawiony może być ekonomiczniej wykorzystany w pomieszczeniu, może je przestrzennie organizować. Na rys. 55 pokazano podstawowe zależności powierzchniowo-wymiarowe przy stanowisku do

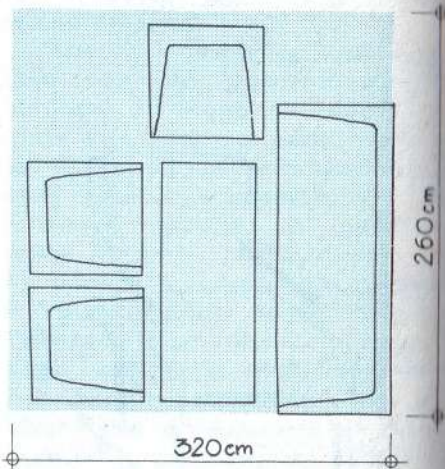
pracy w mieszkaniu, a na rys. 56 i rys. 57 przy dwóch rodzajach foteli: wypoczynkowego i tzw. leniwca, wymagającego większej powierzchni użytkowej, ale znacznie wygodniejszego użytkowo. Siedziska

57. Podstawowe wymiary przy wypoczynku w fotelu leniwcu

58. Powierzchnia zajęta przez zestaw relaksowy

59. Powierzchnia zajęta przez zestaw relaksowy z fotelami typu leniwca

te wchodzi w zestaw wyposażenia kącika relaksowego, w którym mogą odbywać się następujące zajęcia:

- spotkania towarzyskie, spożywanie skromnych posiłków,
- oglądanie telewizji, słuchanie muzyki,
- czytanie prasy i książek,
- wykonywanie różnego rodzaju

prac hobbystycznych (np. szycie, szydełkowanie, modelowanie).

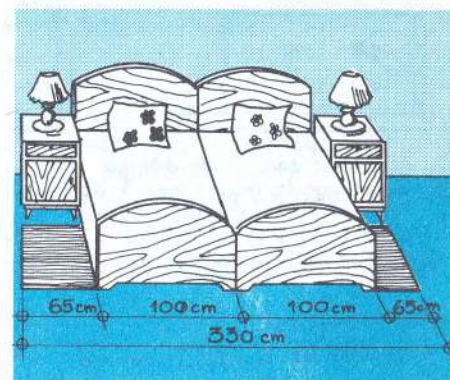
Zlokalizowanie takiego kącika relaksowego i jego umeblowanie może być bardzo różne. Na rys. 58 pokazano przykład kącika w rogu pokoju z zastosowaniem skromniejszych foteli wypoczynkowych, na rys. 59 kącik urządzono przy jednej ze ścian z wykorzystaniem foteli typu

„leniwce”. W pierwszym wypadku powierzchnia użytych mebli wynosi ok. 5,8 m², w drugim zaś aż 8,5 m².

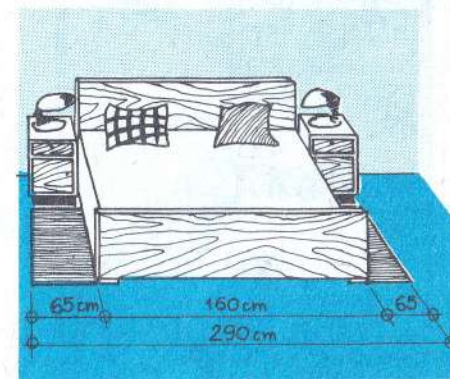
4.2. Miejsca do spania (łóżka, tapczany)

W rozdziale 3.6. omówiono niektóre problemy związane z urządzeniem miejsc do spania oraz zasady stosowania różnego rodzaju łóżek, łóżeczek, tapczanów czy materaców. W tym rozdziale chciałbym zwrócić uwagę na sposób rozmieszczenia miejsc do spania w typowym pokoju mieszkalnym. Na kolejnych dwóch rysunkach pokazano rozmieszczenie miejsc sypialnych z towarzyszącymi szafkami. Rys. 60 przedstawia dwa zestawione łóżka sypialne, a rys. 61 ilustruje przykład dwuosobowego łóżka zespolonego. Oczywiście pierwszy przykład jest znacznie wygodniejszy, ale zajmuje prawie o 1 m² więcej powierzchni, mimo że pozornie jest to rozwiązanie podobne pod względem funkcjonalnym. Te dwie propozycje zaliczane są do klasycznych zestawów sypialnianych. Gdyby jednak odejść od tych typowych rozwiązań i zrezygnować z tradycyjnych łóżek na rzecz indywidualnych tapczaników jednoosobowych (których szerokość wynosi 80–90 cm, przy długości 1,90 m), to nawet zachowując ich układ tradycyjny (rys. 36), z zastosowaniem jednej szafki nocnej, bardzo poważnie zmniejszyłoby się powierzchnię pomieszczenia zajęta przez te urządzenia (w stosunku do przykładu na rys. 60 o prawie 2,2 m²), co w warunkach

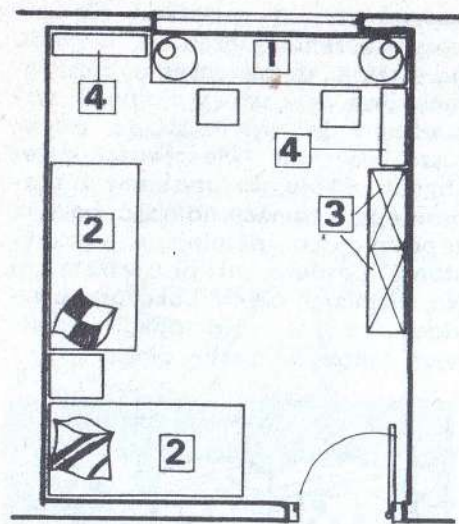
naszych małych mieszkań nie jest bez znaczenia. Jeżeli ze względu na kształt pomieszczenia rozdzielimy dwa miejsca sypialne i rozmieścimy je wykorzystując wnęki, nisze czy inne właściwości przestrzeni pokoju, to uzyskamy znacznie lepszą funkcjonalność pokoju, zapewniającą pełniejsze wykorzystanie powierzchni pomieszczenia. Na rysunkach 62, 63 pokazano przykłady umeblowania pokoi sypialnych typowymi zestawami.

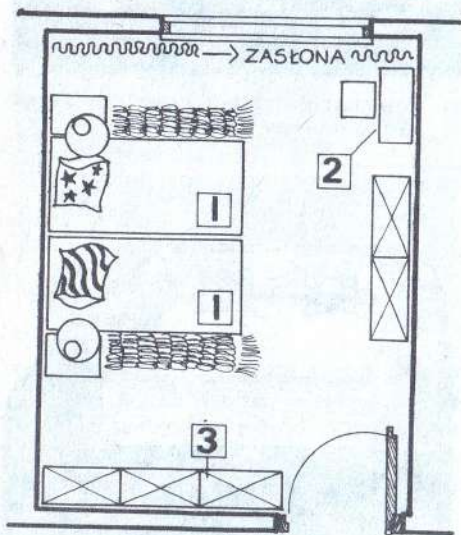
60. Powierzchnia zajęta przez dwa łóżka zestawione równolegle

61. Powierzchnia zajęta przez zestaw do spania składający się z podwójnego łóżka

62. Przykład zagospodarowania pokoju sypialnego (młodzieżowego) dla dwóch osób: 1 – miejsce do pracy lub nauki, 2 – miejsce do spania, 3 – szafa ubraniowa, 4 – regały

63. Przykład zagospodarowania pomieszczenia sypialnego rodziców: 1 – miejsce do spania, 2 – toaletka, 3 – szafa ubraniowa, bielizniarka

4.3. Meble stare czy nowe

W większości poradników polskich i zagranicznych znajdują się porady, jak stare meble – meble naszych dziadków i rodziców – przerobić na nowoczesny w pełni użytkowy mebel, odpowiadający współczesnym gustom. Niewątpliwie stary mebel przerobiony na współczesny będzie chociaż kształtem odbiegał od typowych mebli współczesnych.

Zanim zabierzemy się do niszczenia tego, co kiedyś dużym nakładem pracy wykonał rzemieślnik, a można chyba dziś śmiało powiedzieć, że był to rzemieślnik artysta, zastanówmy się, czy właśnie w starej formie i kształcie mebel ten nie da się przystosować do naszego wnętrza. Wielu użytkowników poszukuje starych mebli lub choćby pojedynczych ich egzemplarzy, aby uczynić z nich ozdobę swojego mieszkania. Piękny, wyrzeźbiony dłutem rzemieślnika fotel, ustawiony na tle nowocześnie urządzonego wnętrza, może stać się najatrakcyjniejszym miejscem w naszym mieszkaniu. To samo odnosi się do małego stylowego stolika, na którym postawimy ikebana, czy do tak dawniej modnej serwantki (oszkłone szafeczki o różnych kształtach), w których można eksponować porcelanę, szkło czy (stare lub nowe) bibeloty.

Rzadko stać nas będzie na umeblowanie całego mieszkania czy choćby jednego pokoju kompletem mebli z jednej epoki. Użytkowanie natomiast pojedynczego ciekawego egzemplarza na pewno

jest możliwe. Z zasady stan starego mebla będzie bardzo zły. Wieloletnie użytkowanie czy niewłaściwe przechowywanie wywarło na niego niekorzystny wpływ. Trzeba więc będzie uzupełnić ubytki drewna czy forniru lub choćby tylko przywrócić dawną świetność przez odnowienie (powszechnie dawniej stosowane politurowanie czy współcześniejsze lakierowanie).

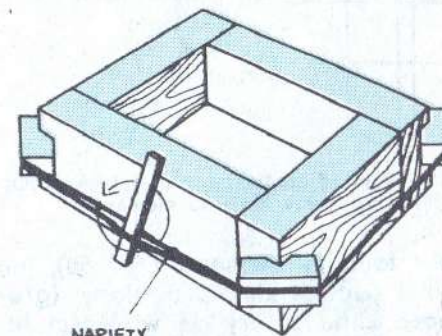
Natomiast stare meble nie mające wartości artystycznych czy zabawkowych, po renowacji i niewielkich zmianach konstrukcyjnych, możemy dostosować do współczesnych potrzeb.

4.4. Naprawa i unowocześnienie starych mebli

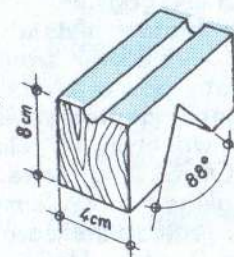
Zużyte częściowo niemodne lub uszkodzone meble nie zawsze muszą być wyrzucone na śmietnik. Przy odrobinie wysiłku możemy je przystosować do naszych potrzeb, ale tylko w takim wypadku, jeżeli drewno, z którego są wykonane, jest w dobrym stanie technicznym, nie zmurszałe, nadające się do dalszego użytkowania. Egzemplarze, w których zagnieździł się grzyb, nie nadają się do dalszego wykorzystania. Przy przeróbce tego typu starych mebli (zdrowych, lecz o wątpliwych wartościach artystycznych) majsterkowiczom zależy najczęściej na usunięciu zbędnych ozdób, uzyskaniu prostych linii i powierzchni, a także o nadanie im nowoczesnego wyglądu poprzez obicie na przykład blatów stołów

plytami z tworzywa sztucznego, pomalowanie ich na kolor innych mebli w tym pomieszczeniu itp. Wreszcie konieczne będzie naprawienie drobnych usterek, takich jak rozluzowane niektóre złącza i połączenia w konstrukcji itp.

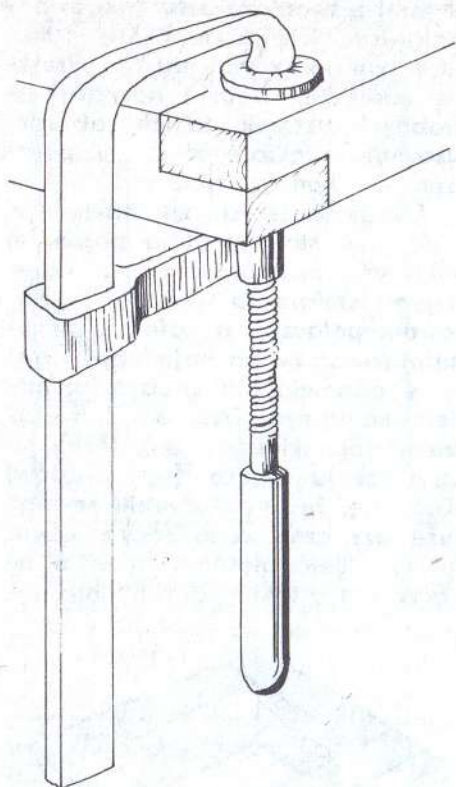
Obluzowane złącza należy oczyścić ze starego kleju papierem ściernym, posmarować na nowo klejem stolarskim (kostnym), ponownie połączyć, a całe złącze ustabilizować na co najmniej 24 godziny odpowiednio grubym sznurkiem konopnym (rys. 64) lub ściśkiem stolarskim (rys. 65). Jeżeli po oczyszczeniu złącza (np. czopów) okaże się, że w połączeniu są zbyt duże luzy, czop wchodzący w otwór należy okleić płótnem lnianym umocowanym w takim samym kleju, ja-

NAPIĘTY SZNUR KONOPNY

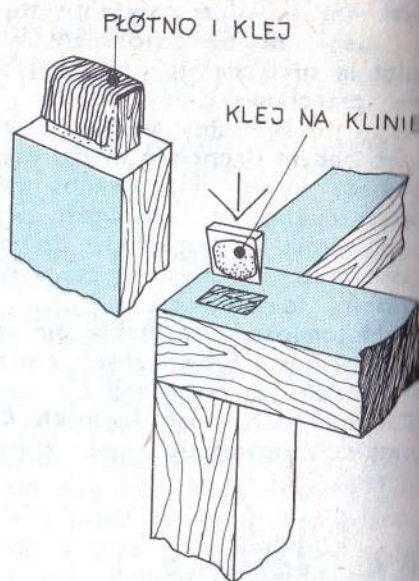
64. Sposób wzmacniania złącz klejowych pod kątem prostym

65. Przykład zastosowania ścisku stolarskiego przy klejeniu elementów

kim łączymy elementy (rys. 66), lub wbić cienki klin drewniany (grubość klina zależy od wielkości luzów). Tak spreparowane złącze pozostawiamy na 24 godziny.

Pokrywanie blatów płytami wodoodpornymi – stołów, stolików, kufrów itp. Starą powierzchnię dokładnie szlifujemy papierem ściernym (nr 80) owiniętym na klocku drewnianym. Obydwie łączone powierzchnie dokładnie czyszcimy z kurzu i pyłu, następnie zarówno blat stołu, jak i płytę Unilam (w powszechnej sprzedaży) lub inną laminowaną smarujemy klejem bu-

66. Sposoby wzmacniania złączy w meblach

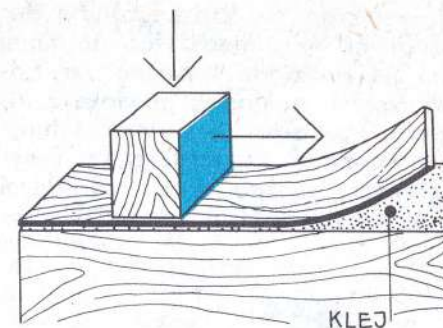
taprenem. Klej równomiernie rozprowadzamy cienką deseczką na obydwóch płaszczyznach. Po ok. 15–20 minutach łączymy obydwa elementy, przyciskając z góry ciężkimi przedmiotami przyklejając płytę do podłoża (można również na narożach użyć ściszków stolarskich). Po 24 godzinach meble nadają się do użytkowania.

Oklejanie wąskich powierzchni bocznych można wykonać różnymi sposobami: za pomocą forniru (na klej kostny lub Wikol) albo listwy z tworzywa sztucznego (listwy takie są w sprzedaży). Oklejanie czola (boku) płyty fornirem jest dość proste. Czoło płyty (deski) oczyszczamy papierem ściernym, fornir przycinamy na szersze paski niż oklejana płaszczyzna. Następnie pasek forniru przyklejamy do boku płyty (deski) klejem Wikol, smaruj-

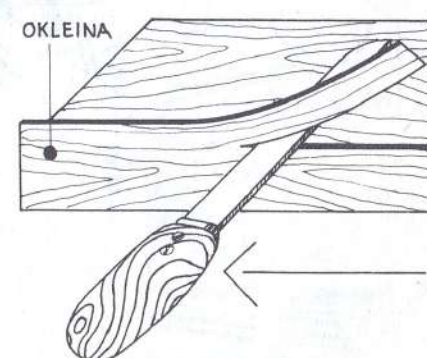
jąc nim obydwie płaszczyzny. Natychmiast po przyłożeniu forniru do czola, należy mocno go docisnąć, przesuwać klockiem drewnianym wzdłuż całej przyklejanej płaszczyzny (rys. 67). Po stwardnieniu kleju wystającą część forniru przycinamy ostrym nożem (rys. 68) i wyrównujemy boki drobnoziarnistym papierem ściernym (nr 120–160). Listwy z tworzywa sztucznego są sprzedawane na metry bieżące (w długości), dlatego przed przystąpieniem do prac należy dokładnie zmierzyć potrzebną długość listwy i kupić na wszelki wypadek 10% więcej. Listwę do czola deski lub płyty przyklejamy butaprenem, mocno ją dociskając (zasada jak przy naklejaniu płyt z tworzywa do blatów).

Renowacja powierzchni mebla wykonanego z drewna może być dwójaka, w zależności od tego czy chodzi o utrzymanie powłoki przezroczystej eksponującej słoje drewna, czy o pomalowanie powłoką kryjącą (farbą) i dostosowanie kolorystyczne do innych mebli w pomieszczeniu.

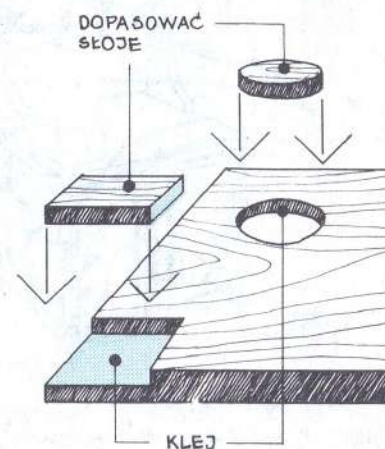
Przygotowanie drewna pod **powłoki przezroczyste** polega na wykonaniu takich czynności, jak: przyklejenie klejem kostnym ewentualnych ubytków drewna (wyklejenie tzw. plomb) (rys. 69), wypełnienie porów drewnianych dostępnym w sprzedaży gruntem stolarskim (wypełniacz porów olejno-żywiczny), wyszlifowanie bardzo drobnym papierem ściernym (nr 180–200) powierzchni oraz dokładne jej oczyszczenie z pyłu po przeszlifowaniu, zabarwienie drewna bejcą na żądany odcień (w sprzedaży są bardzo różne kolory bejcy – od żółtego poprzez czerwony, mahoń, bru-

67. Sposób oklejania płyty fornirem

68. Sposób przycinania okleiny

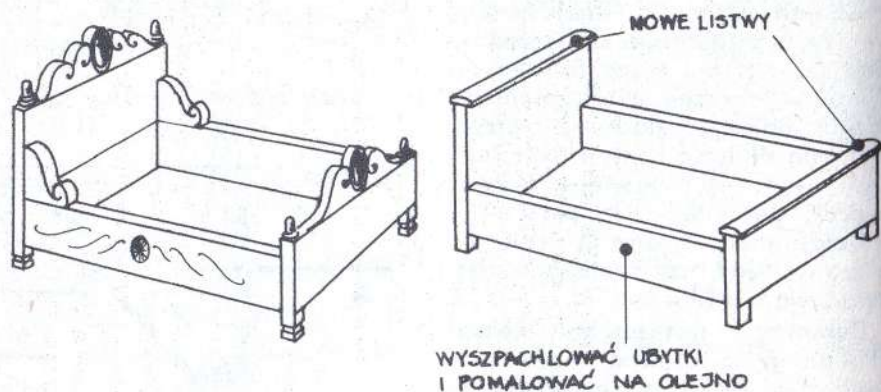

69. Zasady flekowania ubytków w drewnie

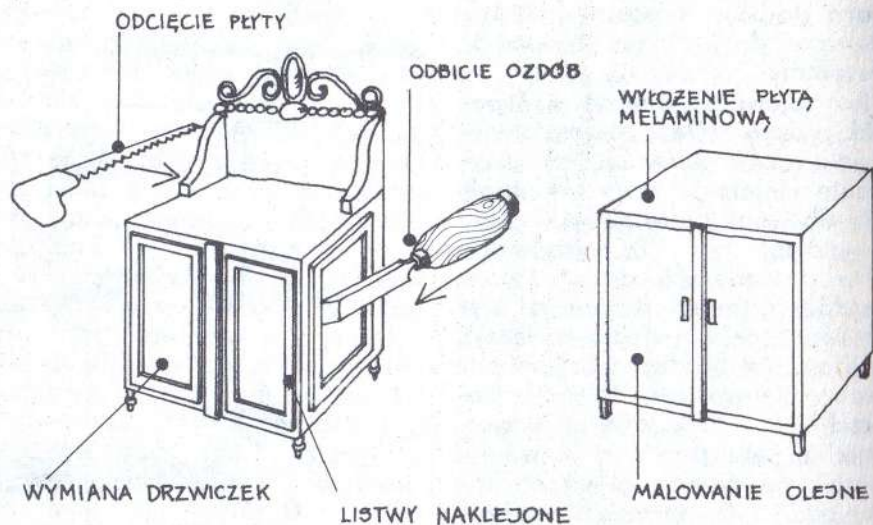
natny, szary do czarnego). Po dokładnym wyschnięciu (co najmniej po 24 godzinach) można na powierzchnię nakładać powłokę z lakieru. Powłoka ta powinna schnąć co najmniej 24 godziny, po wyschnięciu można bardzo drobnym papierem ściernym (nr 200) jesz-

cze raz przeszlirować i ponownie powlec lakierem, powtarzając te czynności aż do uzyskaniażądanego efektu. Do powlekania drewna używamy bezbarwnego lakieru olejno-żywicznego.

Podobnie przygotowujemy podłóża pod powłoki kryjące (malu-

70. Renowacja starego łóża

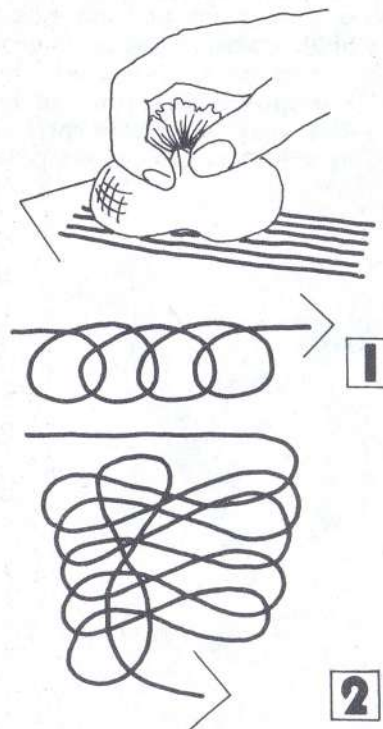

71. Renowacja starej szafki

jemy te powłoki farbami i emalia-
mi olejnymi), z tym że nie pokry-
wamy go wcześniej (przed malowa-
niem farbą) bejcą, lecz po oczysz-
czeniu i po przeszlirowaniu podłó-
ża (papier ścierny nr 80-120) ubytki
uzupełniamy ogólnie stosowa-
nym kitem szpachlowym olejno-ży-
wicznym. Po wyschnięciu kitu po-
wierzchnię ponownie szlifujemy
drobnym papierem ściernym (nr
120-160) aż do uzyskania w miarę
gładkiej i równej powierzchni. Uzu-
pełnienie ubytków i szlifowanie
możemy powtarzać kilkakrotnie aż
do uzyskania gładkiej powierzchni.
Na zakończenie, po umyciu całej
powierzchni roztworem wodnym
salmiaku i jej wyschnięciu, maluje-
my farbami na żądany kolor. W
wypadku gdy poprzednia powłoka
jest bardzo zniszczona lub drewno
jest w takim stanie, że wymaga
malowania jak gdyby od początku,
malowanie powinno odbywać się
warstwami, tj. po przygotowaniu
podłóża pierwsze malowanie po-
winno być wykonane farbą olejną
do gruntowania (ogólnie stosowa-
ną), a po 24 godzinach, po prze-
szlifowaniu powierzchni bardzo
drobnym papierem ściernym (nr
180-200), należy drugi raz ma-
lować farbą olejną nawierzchniową.
Farba ta wysycha dopiero po 36
godzinach i po tym czasie można
na powierzchni malowanej wykony-
wać różne czynności. Na rys. 70
pokazano przykłady przystosowania
starego łóżka do nowego wnętrza,
a na rys. 71 - starej szafki - po
znacznym uproszczeniu i pomalo-
waniu - przeznaczonej do wypo-
życzenia kuchni czy pokoju dziecin-
nego lub młodzieżowego.

4.5. Remont mebla o wartości artystycznej

Przywrócenie blasku zniszczonym „starociom” o wartości artystycznej jest bardzo trudne. W wypadku gdy uległy zniszczeniu niektóre elementy dekoracyjne wykonane z drewna, sami ich nie naprawimy, jeżeli nie jesteśmy wprowadzeni w arkana rzeźbienia w drewnie. Prace te będziemy musieli powierzyć fachowcowi.

72. Politurowanie - ruchy, jakie wykonuje się przy wcieraniu politory: 1 - politurowanie wstępne, 2 - politurowanie końcowe

Nadwątłone złącza reperujemy w taki sam sposób, jak podano w rozdziale 4.4., z tym że prace te należy wykonywać szczególnie ostrożnie (zwłaszcza przy rozłączaniu elementów przewidywanych do renowacji i ponownego zespolenia). Odnowienie zewnętrzne, a więc przywrócenie naturalnego połysku w tego typu meblach polega głównie na odświeżeniu powłoki z politury. Przed odświeżaniem należy cały mebel dokładnie odkurzyć i oczyścić. Na oczyszczonej powierzchni nakłada się cieniutką warstwę politury. Kawalkiem waty zawiniętym w miękką bawełnianą tkaninę wciera się politurę w powierzchnię odświeżaną – niezbyt szybkim ruchem kołowym w kolejności i w sposób pokazany na rys. 72. Jeżeli przy wcieraniu politury na płaszczyźnie pojawiają się grud-

ki, należy na powierzchnię politurowaną nalać 1–2 krople oliwy, a do politury dodać nieco spirytusu denaturowanego i starannie wymieszać.

Politurę kupuje się gotową lub przyrządza samemu. Przyrządzenie politury polega na dosypaniu do 1/4 litra spirytusu denaturowanego lub dekagramów szelaku jasnego lub ciemnego (zależnie od koloru restaurowanego mebla). Dokładnie wymieszać i postawić na 3–4 dni. W tym czasie trzeba jednak butelkę często potrząsać, ażeby szelak dobrze się rozpuścił. Po rozpuszczeniu się szelaku, przelać gotową politurę do drugiej butelki, zwracając uwagę, aby nie przedostały się grudki nie rozpuszczonego szelaku. Tak przygotowana mikstura jest odpowiednia do użycia.

5. Naprawy i usprawnienia

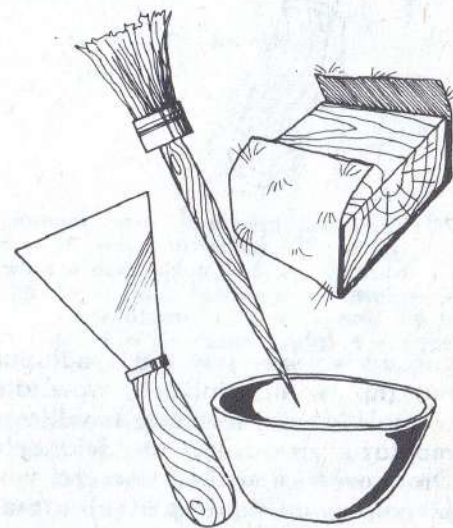
Po otrzymaniu mieszkania stwierdzamy, że ma ono wiele usterek, które powinny zlikwidować ekipy remontowo-budowlane wykonawcy bądź administracji budynku. Jednak czas nagli, chcielibyśmy jak najszybciej zasiedlić nasze mieszkanie, jak najprędzej w nim się zagospodarować. Niektóre drobne usterki możemy zlikwidować sami przy użyciu prostych narzędzi i materiałów dostępnych w powszechnej sprzedaży – stosunkowo niewielkim nakładem pracy. Niezależnie od stwierdzonych usterek budowlanych niektóre prace trzeba wykonać we własnym zakresie, ponieważ konieczne będzie zamontowanie niektórych urządzeń na ścianach (półki, szafki, obrazy). Nie będziemy też czekać z wykonaniem niezbędnych, drobnych, ale koniecznych poprawek w znajdujących się w mieszkaniu urządzeniach technicznych, mających wpływ na ich sprawność użytkową.

Poprawienie układu funkcjonalnego mieszkania czy podniesienie na wyższy poziom standardu wyposażenia wymaga czasu i zgromadzenia odpowiednich materiałów oraz środków finansowych. Prace te będziemy więc wykonywali po wprowadzeniu, sukcesywnie, w czasie dni wolnych od pracy, czy długich zimowych wieczorów. Pomocą służyć nam będą porady zawarte w tym rozdziale i w rozdziale 6. W handlu nie zawsze można kupić materiały podane w treści

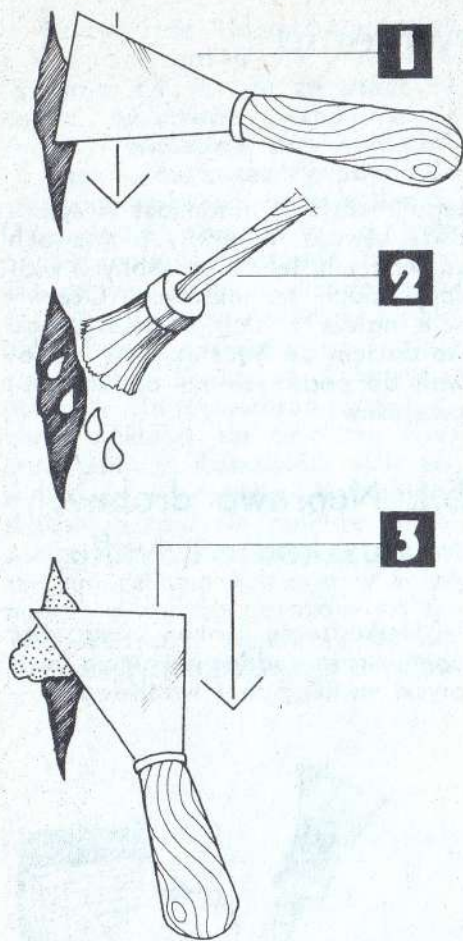
tego rozdziału, natomiast w sprzedaży bywają materiały o nazwach zastępczych, lecz o podobnych właściwościach technicznych. Oczywiście należy z nich korzystać, pod warunkiem że będziemy się stosowali do podanych na opakowaniu przepisów.

5.1. Naprawa drobnych uszkodzeń tynku

Uszkodzenia tynków mogą być bardzo różnorodne: pęknięcia i odpryski wynikające z wadliwego wy-

73. Podstawowe narzędzia do reperatury tynków

74. Kolejność czynności przy reperaturacji tynków: 1 – poszerzanie rysy, 2 – nawilżanie rys, 3 – nakładanie zaprawy gipsowej

konawstwa, zarysowania i odłupania (np. w narożnikach) powstałe w trakcie przesuwania mebli czy montażu urządzeń na ścianach. Drobne rysy i uszkodzenia na tynku zaprawia się (reperuje) zaprawą gipsową. Zaprawę gipsową przygotowuje się wsypując suchy gips do naczynia z wodą (nie odwrotnie!)

i dokładnie mieszając aż do uzyskania konsystencji masy plastycznej (mniej więcej w proporcji 1/2 część wody i 1 część suchego gipsu). Zaprawę przygotowujemy w takiej ilości, aby można ją było zużyć w ciągu około pięciu minut. Stwardniała zaprawa gipsowa nie nadaje się do wykorzystania ani do ponownego rozrobienia.

Podstawowe narzędzia do prac naprawczych to: szpachelka murarska, młotek (półkilogramowy), pędzel do czyszczenia naprawianego tynku z pyłu i nawilżania (do oczyszczania z kurzu i pyłu można użyć odkurzacza elektrycznego), miseczka do wyrabiania zaprawy (może być połówka starej piłki gumowej), klocek owinięty drobnoziarnistym papierem ściernym (rys. 73). Kolejność czynności pokazana została na rysunku 74.

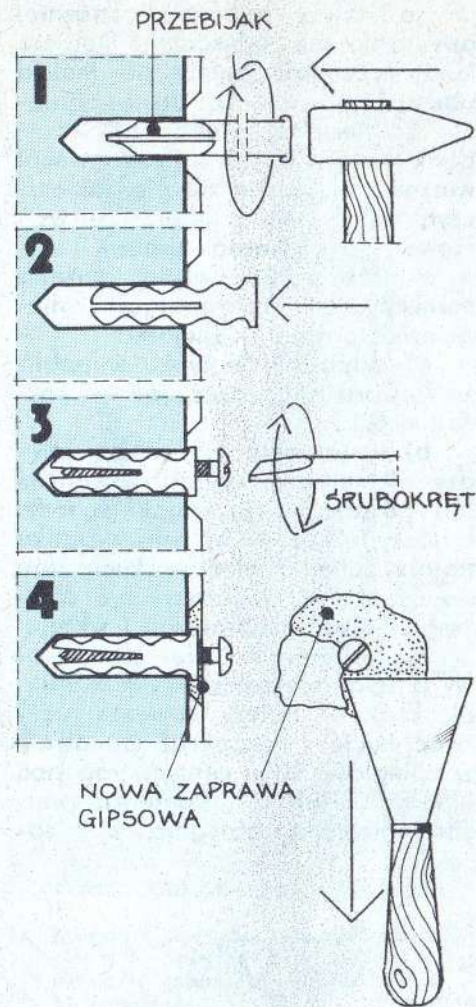
Zachowując kolejność pokazaną na rysunkach, należy stosować się do następujących zasad:

- w celu uzyskania lepszej przyczepności płytkie rysy w tynku należy pogłębiać szpachelką;
- odparzony tynk (odstający od podłoża) należy odbić, opukując go młotkiem (głuchy, tępy głos świadczy, że tynk jest odparzony);
- rysy i odpryski tynku przed wypełnieniem masą gipsową powinny być dobrze nawilgocone;
- zbyt wybrzuszenie nowej zaprawy gipsowej należy zebrać szpachelką przed wyschnięciem, a wygładzać i szlifować reperaturowane miejsca w tynku można dopiero po dwóch, trzech godzinach (po wyschnięciu gipsu) za pomocą papieru ściernego o drobnym uziarnieniu (nr 120–140);
- w celu zlikwidowania zbyt

nasąkliwości naprawianego gipsem tynku, po przeszlifowaniu i oczyszczeniu z kurzu, należy go zagruntować roztworem mydła z wodą.

5.2. Mocowanie wieszaków w ścianach

Umocowanie wieszaka w ścianie budynku realizowanego metodami przemysłowymi z płyt prefabrykowanych nie jest czynnością prostą. W starym budownictwie wbicie gwoździa czy haka w ścianę wykonaną z drewna lub z cegły ceramicznej jest o wiele prostsze. Podstawowe czynności to: silne wbicie młotkiem gwoździa czy haka, a w wypadku naruszenia wokół zaprawy wykonanie drobnej naprawy (patrz rozdział 5.1). Wbicie wieszaka w ścianę żelbetonową (konstrukcyjną), wykonaną z betonu lekkiego (siporexu) czy z pustaków gipsowych (ściany działowe) wymaga większych zabiegów. Mocowanie wieszaka w ścianie polega na: wykuciu otworu w ścianie, zamontowaniu w otworze kołka drewnianego lub tzw. kołka rozporowego, zamocowaniu w nich wieszaka, naprawieniu ewentualnych ubytków tynku. Potrzebne podstawowe narzędzia do tej pracy to: przebijał do betonu (można też użyć wiertarki elektrycznej z wiertłem mającym końcówkę z wirydowej stali), młotek ciężki do przebijaka, śrubokręt (w przypadku mocowania wieszaków w kołkach rozporowych) oraz zestaw narzędzi do naprawy

75. Mocowanie kołków w murze: 1 – wykucie otworu, 2 – wciśnięcie kapturka, 3 – wkręcenie śruby, 4 – wypełnienie ubytków zaprawą gipsową

tynków. Kolejność czynności pokazano na rys. 75.

Przy mocowaniu kołków w murze należy kierować się następującymi zasadami:

- przy wykuciu otworów w ścianie przebijałkiem pierwsze ude-

zenie należy wykonać ostrożnie, aby tynk nie odskoczył. Dopiero kiedy przebijak zagłębi się, można uderzać mocniej, aż do osiągnięcia zamierzonej głębokości. Przebijak należy stale obracać wokół własnej osi, ażeby się nie zakleszczył; co dwa-trzy uderzenia wyjmować go i usuwać „urobek”;

- w trakcie wykuwania możemy spotkać się z następującymi nieprzewidzianymi sytuacjami:

a) odpadnięcie tynku w pobliżu otworu (naprawić jak w rozdziale 5.1.);

b) natrafienie na spoinę między elementami prefabrykowanymi lub pustakami (przebijak wchodzi bardzo lekko) – w tym wypadku należy zmienić miejsce kucia lub do osadzenia wieszaka użyć dłuższego kołka rozporowego i wkrętu;

c) trafienie na pręt zbrojeniowy w ścianach żelbetowych w trakcie kucia – należy wówczas przerwać kucie i rozpocząć ponownie w odległości kilku centymetrów pod kątem 30° lub 60°, ponieważ pręty zbrojenio-we przebiegają w zasa-

dzie pionowo i poziomo, łącząc się pod kątem prostym; mogą też być pręty pośrednie, pod kątem 45°;

d) natrafienie podczas kucia otworu (bez rozpoznania) na instalację elektryczną, wodociągową, kanalizacyjną czy centralnego ogrzewania. Przed rozpoczęciem pracy należy zorientować się, jaka instalacja może w tym miejscu przebiegać. Przewody elektryczne przebiegają pionowo i poziomo od wyłącznika do puszek i wypustów (także gniazdek wtykowych). Instalacja wodociągowa prowadzona jest poziomo pod tynkiem do odbiorników takich, jak kran-y czepalne (umywalka, zlewozmywak), i można poprzez opukanie ściany zorientować się o jej przebiegu. Instalacja centralnego ogrzewania pozioma jest instalowana powierzchniowo: w miejscach gdzie wchodzi w tynk, przeważnie są przewody pionowe. Instalacja kanalizacyjna to głównie rury pionowe, które łatwo odnaleźć, ponieważ odchodzą od nich odpływy (rury) od misek klozetowych, umywalk, zlewozmywaków itp.;

- kołki drewniane (po uprzednim wykuciu otworów) powinny być osadzone w murze na zaprawie gipsowej i być wykonane z miękkiego, ale suchego drewna. Na kołki drewniane można użyć na przykład starego trzonka cd szczotki do zamiatania;

- otwór na kołki (drewniane i rozporowe) powinien być na tyle głęboki, żeby cały kołek chował się w konstrukcji ściany;

- haki i uchwyty montowane w suficie (stropie) do zawieszania lamp, żyrandoli lub karniszy powinny mieć nagwintowany trzpień, co za-

pewnia większe bezpieczeństwo i trwałość zawieszenia (rys. 76);

- średnica wykutego otworu na kołki rozporowe powinna być dopasowana do średnicy kołka;

- na kołkach drewnianych mocowanych w murze na zaprawie gipsowej można wieszak urządzenia dopiero po upływie co najmniej trzech godzin.

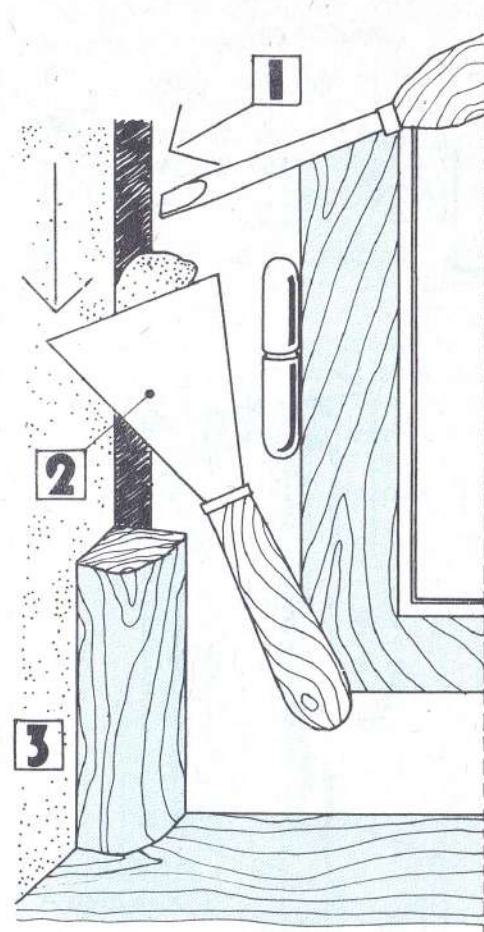
W większych miastach rzemieślnicy mający odpowiedni sprzęt elektryczny wstrzeliwiają w mur specjalne kołki. Są to usługi drogie, ale dla użytkownika bardzo wygodne.

5.3. Montaż karniszy okiennych

Karnisze okienne można mocować do ścian lub do stropu. W zależności od rodzaju szyny (przewodnicy) i jej długości ustala się liczbę punktów zamocowania. Przy długości karnisza (przewodnicy) do dwóch metrów wystarczą dwa punkty zamocowania. Przy długości większej – co najmniej trzy punkty zamocowania: dwa punkty na końcach karnisza i pośrednie w odległości ok. 80 cm. Po poznaniu zasad mocowania kołków w ścianach, montaż karniszy nie będzie kłopotliwy.

5.4. Uszczelnianie okien i drzwi

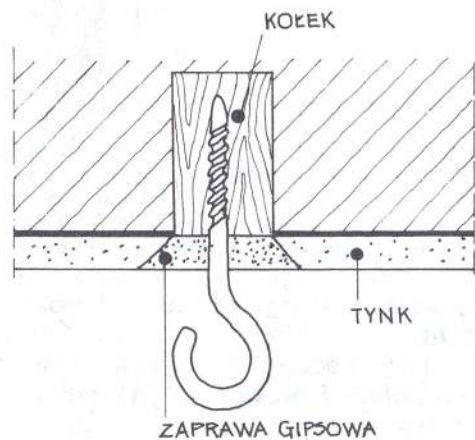
Mieszkania najczęściej przydzielane są pod koniec roku kalendarzowego, tj. w końcu jesieni lub na początku nadchodzącej zimy. W tym też okresie sprawdza

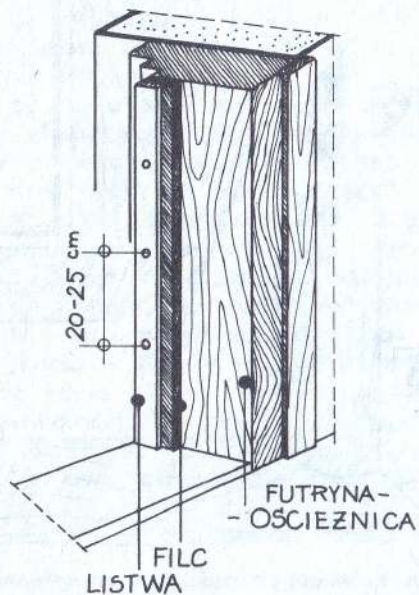
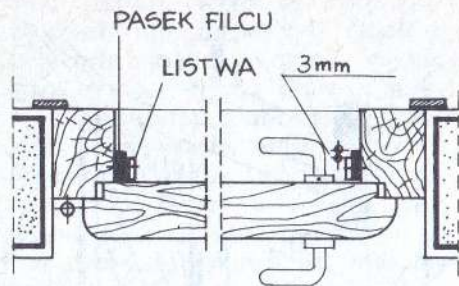
77. Kolejność czynności przy uszczelnianiu okien: 1 – upychanie pakul, 2 – uzupełnianie zaprawy, 3 – przybicie listwy przyokiennej

się szczelność nowych mieszkań. Mimo że grzejniki są gorące, w pomieszczeniu jest chłodno, temperatura jest niższa od obowiązującej (+18°C). Przyczyn takiego stanu rzeczy może być kilka:

- ściana zewnętrzna jest wykonana niewłaściwie pod względem termicznym, ciepło ucieka przez ścianę z pomieszczenia na zewnątrz;

76. Sposób umocowania haka w suficie

78. Sposób ocieplenia drzwi wejściowych

- złącza płyt ściennych (w budynkach montowanych z płyt prefabrykowanych) są źle izolowane;
- stolarka okienna i drzwiowa jest nieszczelna.

W pierwszych dwóch wypadkach sami możemy działać niewiele. Za techniczne usterki ponosi odpowiedzialność wykonawca, dlatego należy je zgłaszać do administracji budynku, do której obowiązku należy interweniowanie w

tych sprawach. W trzecim wypadku złu możemy zaradzić sami.

5.4.1. Uszczelnianie okien

W konstrukcji okien znajduje się kilka punktów krytycznych: miejsce przylegania między ościeżnicą a skrzydłem okiennym, szczelina przy zamykaniu okien przy przyldzie, szczeliny wokół brzegów szyb, połączenie ościeżnicy (futryny) z murem. Największe straty ciepła występują poprzez przyłgi w miejscu otwierania okien oraz w wyniku niedokładności montażu w ścianie ościeżnic.

Ażeby zlikwidować nieszczelności wynikające z wadliwego umocowania ościeżnicy, należy: oderwać listwę przyokienną, w wypadku niedoboru pakul (między murem a ościeżnicą) dodać ich, uzupełnić zaprawą gipsową ubytki tynku oraz wypełnić tą zaprawą szpary między murem a ościeżnicą, przybić ponownie listwę drewnianą dbając o to, by ściśle przylegała do tynku ściany (rys. 77).

Nieszczelność wynikająca z niedopasowania skrzydeł okiennych do ościeżnicy może być rozwiązana w różnoraki sposób. Można na przykład przybić blachę sprężynującą między ościeżnicą i ramą okienną. Do uszczelniania otworów okiennych używa się również pasków gumowych przyklejanych klejem syntetycznym do wrębów ościeżnicy, samoklejących pasków z tworzyw sztucznych (bywają czasem w sprzedaży) czy po prostu waty w warkoczach przyklejanych klejem własnej roboty (żytnia mąka + woda). Są to zabiegi tanie, lecz sprawne i skuteczne zaledwie przez jeden sezon. Natomiast usz-

zczelnianie taśmą metalową sprawnie funkcjonuje przez kilka sezonów zimowych, a w innych porach roku chroni pomieszczenia przed hałasem i kurzem.

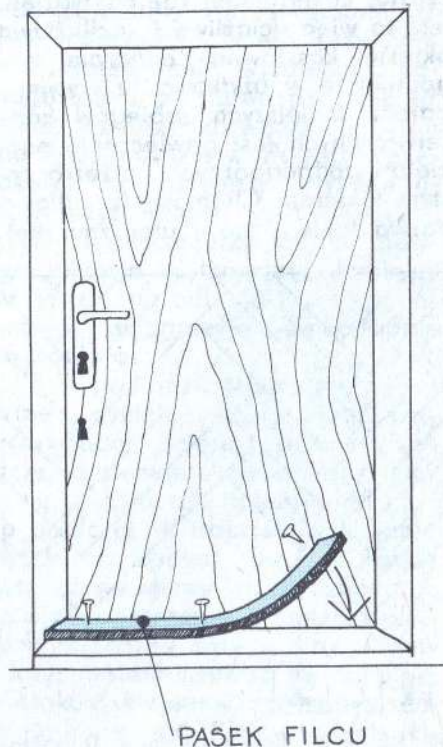
Uszczelnianiem okien taśmą metalową zajmują się spółdzielnie i prywatni rzemieślnicy, ale można taśmę zakupić w sklepie i uszczelnić samemu. Ramę okienną należy zdjąć z zawiasów, oczyścić i obić naokoło blachą (taśmą). Przyłga, do której będzie dotykała taśma, musi być gładka i równa, dlatego należy ją oczyścić i przetrzeć papierem ściernym (obitym na klocku drewnianym). Po przybiciu taśmę należy odgiąć (np. podłożyć śrubokręt pod część odstającą i przesunąć szybkim ruchem przez całą długość), tak by zapewnić mocniejsze przyleganie taśmy do przyłgi. Czynność tę należy wykonać także po dłuższym okresie użytkowania, gdy stwierdzimy, że taśma nienależyście przylega do ościeżnicy i przyłgi.

Nie radzę natomiast oklejać okna papierem. Jest to rzeczywiście najtańszy sposób izolacji pomieszczenia od warunków zewnętrznych, ale niehigieniczny, nie pozwalający na przewietrzanie mieszkania.

5.4.2. Uszczelnianie drzwi

Nieszczelność drzwi zewnętrznych powoduje nadmierne straty ciepłne, szczególnie dotkliwe przy nie ogrzewanych klatkach schodowych. W celu likwidacji nadmiernych szpar między ościeżnicą drzwiową a murem postępujemy podobnie jak przy uszczelnianiu ościeżnic okiennych. Natomiast nadmierne luzy między skrzydłem drzwiowym a ościeżnicą likwiduje

się przez przybicie do ościeżnicy uszczelki z filcu lub gumy. Z jednego z tych materiałów wycinamy paski o szerokości 25–30 mm. Następnie paski te przyklejamy lub przybijamy gwoździami do ościeżnicy, dociskając boki pasków do powierzchni zamkniętych drzwi. Na paski nakładamy listwy drewniane w odstępie ok. 3 mm od powierzchni zamkniętych drzwi i przybijamy gwoździami do ościeżnicy w odstępach co 20–25 cm. Listewka nie może być szersza od paska uszczelniającego, natomiast powinna być węższa o te 3 mm, o które odsuwamy listwę od płaszczyzny drzwi

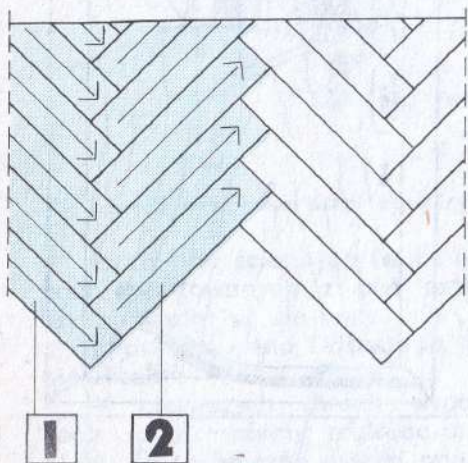

79. Sposób uszczelniania progu przy drzwiach wejściowych

(rys. 78). Grubość listewki powinna wynosić 5–8 mm. Dolną listwę progową objamy od strony zewnętrznej mieszkania paskiem filcu (rys. 79).

5.5. Podłogi, posadzki, konserwacja

Posadzka z deszczulek zwana parkietem sama w sobie jest dekoracyjna i nie wymaga dodatkowych wykładzin. Można ją okresowo pokrywać pastą do podłóg i froterować, tzn. nadawać połysk. Zabiegi te należy wykonywać dość często, co najmniej raz na tydzień, jest to więc uciążliwe i w dłuższym okresie kosztowne. Znacznie wygodniejsze w użytkowaniu i wymagające mniejszych zabiegów konserwacyjnych jest powleczenie parkietu wodoodpornym, przezroczystym lakierem Chemosil (handlowa nazwa lakieru może ulec zmianie).

80. Ruchy pędzlem i kolejność (oznaczona cyframi) malowania lakierem posadzki klepkowej

5.5.1. Malowanie posadzki lakierem

Posadzkę pod malowanie należy odpowiednio przygotować. Muszą być usunięte wszystkie dotychczasowe powłoki, tłuszcz, brud, pył itp. Posadzka uprzednio wielokrotnie pastowana musi być wycyklinowana, przeszlifowana papierem ściernym, oczyszczona z pyłu i kurzu. W nowych mieszkaniach, po jednokrotnym zapastowaniu, wystarczy wiórkowanie, lekkie przeszlifowanie drobnym papierem ściernym (nr 120–180) i oczyszczenie. Potrzebną ilość lakieru ustala się przyjmując, że jednym litrem można powlec trzykrotnie 6–7 m² podłogi.

Przy powlekanii posadzki należy stosować się do następujących zasad:

- do jednorazowego użycia należy przygotować taką ilość lakieru, który zużyjemy w ciągu 12 godzin od momentu połączenia z utwardzaczem;
- powlekanie posadzki lakierem powinno odbywać się przy otwartych oknach ze względu na przykry zapach i szkodliwe działanie oparów wydzielających się przy malowaniu;
- w trakcie malowania do pomieszczenia nie wolno wchodzić z otwartym ogniem (zapaloną zapalką, świecą) i palić w nim papierosów;
- nie wolno powlekać lakierem elementów metalowych, gipsowych, cementowych.

Lakier do malowania przygotowujemy następująco: w naczyniu porcelanowym lub szklanym łączymy 1 kg (puszkę) lakieru z załączonym do każdej puszki utwardza-

czem i pozostawiamy na 30 minut. Następnie rozprowadzamy pędzlem lakier na posadzce (rys. 80) trzykrotnie w odstępach co najmniej 12 godzin (jeżeli na opakowaniu podano inne zalecenia, należy się do nich zastosować). Lakier wysycha po ok. 24 godzinach od ostatniego malowania, a całkowitą twardość uzyskuje po 7 dniach. Po tym terminie dopiero można ustawiać meble i inne ciężkie przedmioty. Przedmioty nie ustawione na stałe (przewidziane do przesuwania) powinny być zabezpieczone filcem lub grubą flanelą. Flanela przyklejona do spodu nóg chroni przed zarysowaniami. Konserwacja posadzki polakierowanej jest bardzo prosta i polega na odkurzaniu elektroluksem lub wilgotną ściereczką (owiniętą na szczotce do zamiatania).

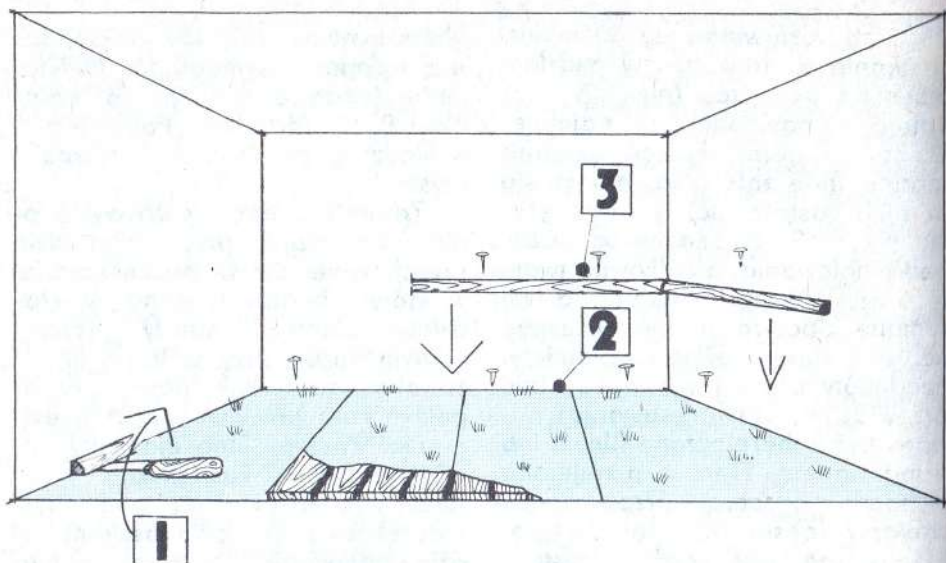
5.5.2. Wykładzina dywanowa

Posadzki wykończone prowizorycznie (np. podłóże wykonane z gładzi betonowej, podłogi drewniane z desek czy z tworzyw sztucznych – płytek PCW i podobnych) mogą być pokryte wykładzinami dywanowymi w celu uzyskania lepszych efektów estetycznych, izolacyjnych i użytkowych. W sprzedaży znajdują się dwa rodzaje wykładzin tekstylnych z włókien syntetycznych: wykładzina o strukturze filcu (siwelit) i wykładzina z runem pętelkowym lub strzyżonym. Produkowane są w pasach o szerokości 2 lub 3 m z podkładem gumowym (poprawia on znacznie właściwości akustyczne) lub bez podkładu. Wykładziny te są produkowane w różnych kolorach, gładkie i we wzory. Obok wykładzin rulonowych bywają w sprzedaży

płytki o wymiarach 40×40 cm, samoprzylepne i wymagające podklejenia (stosowane kleje to Pronakryl B lub Mozalep). Podłóże pod wykładzinę powinno być równe i czyste.

Zanim przystąpimy do wykładania, wykładzinę przez 12 godzin przechowuje się w pomieszczeniu, w którym będzie ułożona. Wykładzinę rulonową należy przyciąć (ostrym nożem przy stalowej linii) i zszyć poszczególne pasy tak, by pokryć całą powierzchnię pomieszczenia. Poszczególne elementy należy zszyć niemi kuśnierskimi w kolorze wykładziny. Przy podkładzie z desek kolejnymi czynnościami będzie oderwanie listew przyściennych, rozścielenie wykładziny, naciągnięcie i punktowe przybicie jej gwoździami przy krawędziach ścian (po 2–3 gwoździe w długości i szerokości), a następnie przybicie listew przyściennych (rys. 81). Jeżeli wykładzina rozszerzy się po pewnym okresie użytkowania, konieczne będzie, po odbiciu listew, ponowne jej naciągnięcie i umocowanie do podłoża.

Przy podłożu betonowym wykładzinę przykleja się do niego przy krawędziach ścian i w miejscach łączenia elementów. Również wykładzinę w płytkach należy przyklejać do podłoża. W trakcie przyklejania płytek szczególną uwagę należy zwracać na równe ich ułożenie oraz na niedopuszczenie, by między płytkami widoczne były spoiny. Płamy z kleju należy usuwać natychmiast w trakcie klejenia (np. spirytusem denaturowanym). Przy wykładzinach welurowych (ze stojącym włosem) poszczególne elementy układamy tak, by włos był pochylony w jed-

81. Kolejność czynności przy wykładaniu podłogi wykładziną dywanową: 1 – odbicie listew przypodłogowych, 2 – rozścielenie wykładziny, 3 – przybicie listew

nym kierunku. Zapewni to jednolity odcień podłogi w pomieszczeniu.

Płytki samoprzylepne nie wymagają specjalnych zabiegów. Na suchym, czystym i prostym podłożu rozkładamy płytki, przycinając je w razie potrzeby, następnie odrywamy od spodu folię chroniącą warstwę kleju i kolejno przyklejamy do podłoża. Z pomieszczeń, w których przyklejono wykładzinę, można korzystać dopiero po co najmniej 24 godzinach, a najlepiej po trzech dniach. Na czas schnięcia kleju można brzoży płytek i rulonów obciążyć ciężkimi przedmiotami, co zapewni lepszą przyczepność wykładziny do podłoża.

5.5.3. Konserwacja podłóg i posadzek

Podłoga z desek drewnianych nie malowana powinna być raz w

tygodniu umyta ciepłą wodą z dodatkiem proszku do prania, zapastowana i wyfroterowana.

Podłoga z desek drewnianych malowana farbami do podłóg powinna być co pewien czas (raz w tygodniu) wytarta wilgotną ścierką, wysuszona, zapastowana i wyfroterowana.

Posadzkę z parkietu nie pokrytą lakierem należy często pastować i froterować, a codziennie usuwać kurz odkurzaczem. W pierwszym roku użytkowania nie wolno zmywać podłogi benzyną, rozpuszczalnikiem, a tym bardziej wodą. Do konserwacji (pastowania) posadzki należy używać past z emulsją, która usuwa brud.

Posadzka z parkietu lakierowana nie wymaga specjalnej konserwacji. Kurz codziennie można usuwać odkurzaczem lub wilgotną ściereczką.

Posadzki z płytek lub wykładzin rulonowych PCW należy codziennie czyścić wilgotną ściereczką. Większe zanieczyszczenia można zmyć wodą z dodatkiem mydła lub proszku do prania, a następnie wytrzeć do sucha. Nie wolno zmywać benzyną, rozpuszczalnikiem lub innymi środkami chemicznymi. Po wysuszeniu można zapastować pastą przeznaczoną specjalnie dla posadzek z PCW i wyfroterować. Należy unikać zwykłej pasty do podłóg, ponieważ pod jej wpływem wykładzina może zmienić kolor. Unikamy też rozlewania gorącej wody.

Wykładziny dywanowe tekstylne z tworzyw sztucznych należy codziennie czyścić z kurzu odkurzaczem. Raz w roku należy dokładnie oczyścić wykładzinę za pomocą rozpuszczonych w wodzie środków piorących, takich jak kokosol, mersapon i różne specjalne płyny do czyszczenia dywanów. W płynie zamacza się gąbkę i lekko zmywa wykładzinę (nie namaczać wykładziny). Następnie wilgotną szmatką zmywa się pianę powstałą przy zmywaniu gąbką. Kolejno suchą szmatką wysusza się wykładzinę. Do czyszczenia nie należy używać rozpuszczalników i benzyny. Można stosować specjalne środki piorące sprzedawane w pojemnikach pod ciśnieniem (w aerozolu).

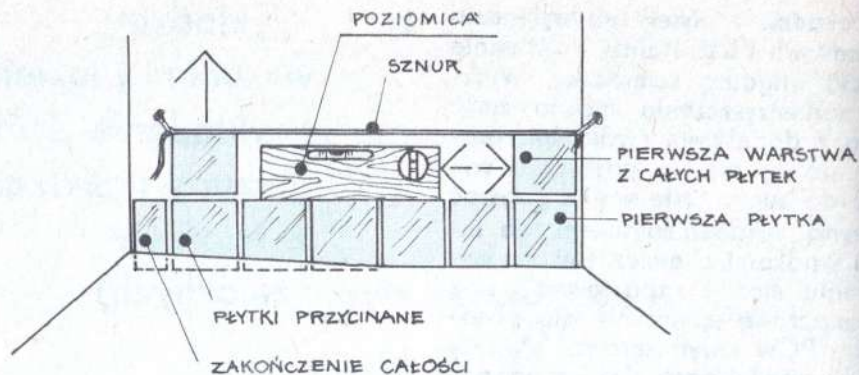
Posadzkę lastrykową, terakotową, z płytek ceramicznych (w kuchniach, łazienkach i w.c.) zmywa się wodą z dodatkiem mydła lub środków piorących. Po wysuszeniu można pastować pastą bezbarwną do podłóg i froterować (raz na tydzień). Codziennie oczyścić z kurzu.

5.6. Wykładzina w kuchni i łazience (wykładanie ścian glazurą i płytkami z tworzyw sztucznych)

Układanie płytek ceramicznych na ścianie tradycyjną metodą, tj. na zaprawie cementowej, jest bardzo kosztowne i uciążliwe. przeciętny użytkownik (majsterkowicz) napotyka przy tej czynności duże trudności, a brak doświadczenia może spowodować, że i efekt nie będzie taki, jakiego się spodziewa.

Równe, dokładne ułożenie płytek wymaga dużej wprawy i znajomości technologii wykonania. Nawet fachowcom o pewnym doświadczeniu zdarza się, że ściana faluje, a niektóre płytki po pewnym czasie użytkowania odpadają. Z chwilą wynalezienia kleju do wykładania ścian płytkami ceramicznymi sytuacja uległa radykalnej zmianie. Dzięki temu wynalazkowi każdy użytkownik może sam upiększyć swoją kuchnię czy łazienkę dobierając kolorystycznie kafelki wykładzinowe, którymi w wolne popołudnia obłoży ściany.

Przygotowanie podłoża pod wszystkie rodzaje płytek polega na oczyszczeniu go ze starych powłok (farby klejowej, farby emulsyjnej, olejnej, tapet), wyrównania szpachlówką nierówności, przeszlifowania papierem ściernym wypukłości, oczyszczeniu całej powłoki z kurzu

82. Zasady rozmieszczania płytek na ścianie

i pyłu. Powierzchnia podłoża powinna więc być równa, mocna, sucha, wolna od tłuszczu, pyłu i kurzu. Płytki można kłaść na każde podłoże, tj. na tynk, płyty wiórowe, płyty stolarskie, płyty pilśniowe twarde. Płyty pilśniowe twarde powinny być położone szorstką stroną na wierzch (szorstkie podłoże do naklejania płytek). Zapewni to lepszą przyczepność płytek i trwałość w późniejszym użytkowaniu. Powszechnie stosowane płytki (ceramiczne i z tworzyw sztucznych) mają kształt kwadratu o wymiarach 15×15 cm. Przed przystąpieniem do pracy należy zmierzyć płaszczyznę ściany, a znając wymiary płytek możemy ustalić potrzebną liczbę płytek (z niewielką rezerwą). Rezerwa potrzebna będzie na wymianę płytek pękniętych czy źle przyciętych w trakcie układania lub w późniejszym okresie, na przykład w trakcie remontu pomieszczenia czy przy wymianie skorodowanych rur instalacyjnych.

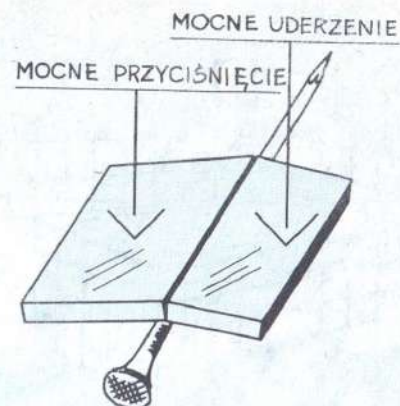
Po przygotowaniu podłoża kolejną czynnością jest rozmieszczenie płytek na ścianie. Zaczyna się od dołu. Najpierw trzeba odbić listwę przypodłogową i poziomnicą wytyczyć pierwszą warstwę. Przy nie-

równej podłodze warstwa ta będzie wykonana z płytek przycinanych, a dopiero następna z płytek (rys. 82). Dlatego też w najniższej warstwie, w najniższym punkcie, przyklejamy pierwszą pełną płytkę, a następnie przy użyciu poziomicy wytyczamy następną poziomą (bez przycięć) warstwę płytek. Podobnie dopasowujemy płytki na narożach ścian. Pionem sprawdzamy, czy ściana przy narożniku jest pionowa. W razie nierówności płytki przy narożniku należy przycinać i dopasowywać ją do nierówności. Tę warstwę (w pionie) przyklejamy na samym końcu. Podobnie przycinamy płytki na różnego rodzaju wypusty instalacyjne, gniazdka wtykowe instalacji elektrycznej itp. Aby przyciąć płytkę, nacina się ją od strony glazurowanej krajakiem do szyb, następnie przelamuje na ostrej krawędzi stołu lub gwoździu (rys. 83). Tak samo wycina się różne otwory. Można przeciąć płytkę na dwie części i dopiero po przecięciu i po zaznaczeniu na stronie glazurowanej zarysu wycięcia wyłamać go szczypcami (rys. 84), a następnie wygładzić pilnikiem. Można też otwór wywiercić za pomocą wiertarki; w

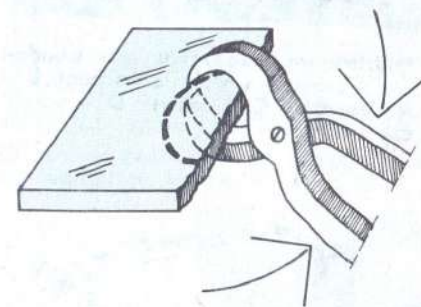
sprzedaży bywają specjalne końcówki do wiercenia otworów różnej średnicy (rys. 85). Wiercić należy od strony nie glazurowanej.

Po przygotowaniu płytek przystępujemy do naklejania ich na podłoże. Klej rozprowadzamy równą warstwą za pomocą zębatej szpachelki. Klej o nazwie Ceramit czy Glazuryt wysycha w ciągu 15–20 minut, dlatego też należy nim pokryć taką powierzchnię, jaką w tym czasie zdołamy obłożyć kafelkami. Płytki przyklejamy mocno dociskając do podłoża. Między płytkami zostawiamy niewielki luz 1,5 mm), zwany spoinami. Ażeby uzyskać jednakową wielkość spoin, możemy stosować jednolite wkładki (np. zapalki), które należy najpóźniej po 15–20 minutach usunąć. Przy wyjmowaniu wkładek płytki należy przytrzymać ręką, przyciskając do ściany. Następnie całą powierzchnię czyszcimy wilgotną gąbką z resztek kleju i do sucha wycieramy flanelową szmatką. Po 24 godzinach spoiny możemy wypełnić zaczynem z białego cementu. Płytki z tworzywa sztucznego (np. polistyrenu) przycina się drobno uzębioną piłką (np. laubzegą – piłką do cięcia dykty i sklejk). Płytki kafelkowe z cienkiej folii przycina się nożyczkami. Wszystkie inne czynności wykonuje się jak przy płytkach ceramicznych, z tym że do przyklejania użyjemy innego kleju, dostosowanego do rodzaju tworzywa, z jakiego wykonane są płytki. O nazwie handlowej kleju należy uzyskać informację w trakcie zakupu płytek.

Przy okładaniu ścian płytkami w łazience i przy obudowywaniu wanny należy pamiętać o następujących zasadach:

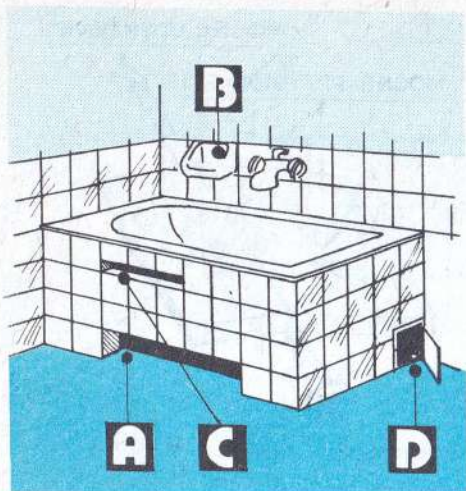
83. Przycinanie płytek

84. Sposób wycinania krzywizn w płytkach

85. Urządzenie do wycinania otworów jako osprzęt do wiertarki (wierćło pikowe)

86. Podstawowe urządzenia przy obudowie wanny: A – wcięcie na nogi, B – mydelniczka, C – uchwyt, D – drzwi czki kontrolne

- w okładanej płytkami ścianie nad wanną należy przewidzieć wmontowanie uchwytu pozwalającego na podniesienie się kąpiącego w wannie; uchwyt taki możemy też wyrobić w obudowie wanny (rys. 86 C);
- w okładzinie ściany należy zamontować pojemniki na mydło (rys. 86 B);
- w obudowie wanny należy wykonać podcięcie przy podłodze w miejscu na wprost armatury (kranu czerpalnego) na wysokość jednej płytki, szerokość 5–6 płytek, a głębokość około 15 cm (rys. 86 A);
- w obudowie wanny w miejscu odpływu wody należy zamontować drzwiczki rewizyjne, pozwalające na przeczyszczanie syfonu wanny w przypadku jego zatkania (rys. 86 D).

5.7. Wykładanie ścian okładzinami drewnianymi

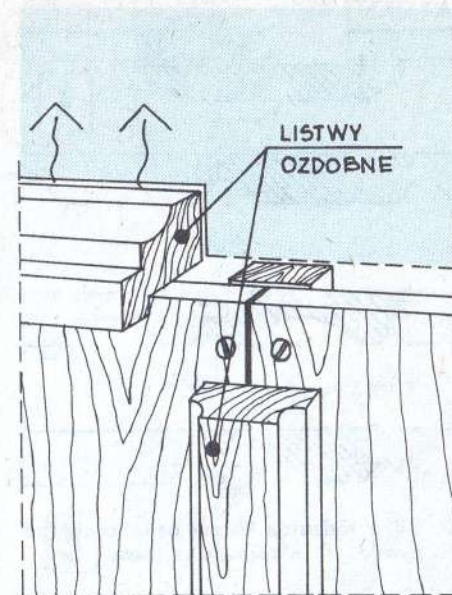
W pomieszczeniach mieszkalnych, szczególnie w przedpokoju, ze względów praktycznych i dekoracyjnych można stosować na ścianach okładzinę drewnianą. Jest to okładzina praktyczna, estetyczna, ale droga. Można ją wykonać z płyt lub z ułożonych w różne wzory deseczek. Ściana, na której mocuje się okładzinę drewnianą, nie może być wilgotna. Samą okładzinę montuje się w taki sposób, aby między ścianą a okładziną była kilkumilimetrowa przerwa umożliwiająca przepływ powietrza. Chroni to przed wypaczaniem się i niszczeniem okładziny w przypadku zawilgocenia się ściany. Sposób montowania

płyt na ścianie pokazano na rys. 87. Do kołków w ścianie przybijamy prostopadle do podłogi listwy (po uprzednim odbiciu i usunięciu listew przypodłogowych) i do nich wkrętami lub gwoździami przymocujemy płyty. Rozstaw listew zależy od wielkości płyty, nie może być jednak większy niż 60–70 cm. Na krawędziach okładziny lub przy łączeniu płyt możemy stosować listwy ozdobne (rys. 88).

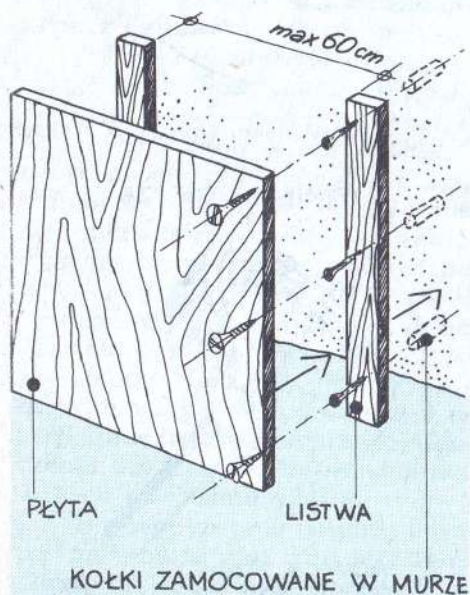
W celu uzyskania gładkiej powierzchni wykładanej ściany (bez listew kryjących połączenia płyt), wkręty mocujące płytę do listew wpuszczamy głębiej i w otwór wbijamy kołek drewniany o takiej samej fakturze co płyta (rys. 89).

Wykładzina ściany z listew drewnianych, zwana boazerią, ma bogatszą fakturę, wymaga jednak większego nakładu pracy i dokładnego wykonania. Listwy dekoracyjne montujemy na listwach poziomych zamocowanych na kołkach w murze. Rozstaw listew montażowych wynosi 50–60 cm. Listwy w długości nie powinny być montowane na styk (nie połączone ściśle). Pomiedzy nimi powinna być przerwa wielkości 1 cm, pozwalająca na przepływ powietrza w pionie. Listwy dekoracyjne można mocować do listew montażowych wkrętami lub gwoździami bez łebków (łebki gwoździ przed wbiciem ucinamy obcęgi). Profil i faktura listew dekoracyjnych może być różna (rys. 90). Płyty do wykonania boazerii mają gotową fakturę (fornir i opal), natomiast listwy są z zasady wykonane z surowego drewna (gładkiego).

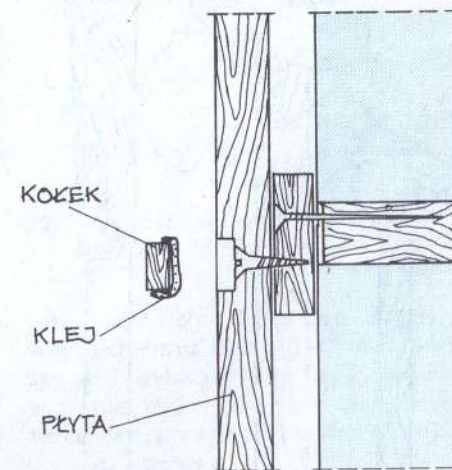
W celu uzyskania lepszego efektu estetycznego oraz zapewnienia dłuższej eksploatacji, deszczułki po-

88. Listwy ozdobne przy płytach montowanych na murze

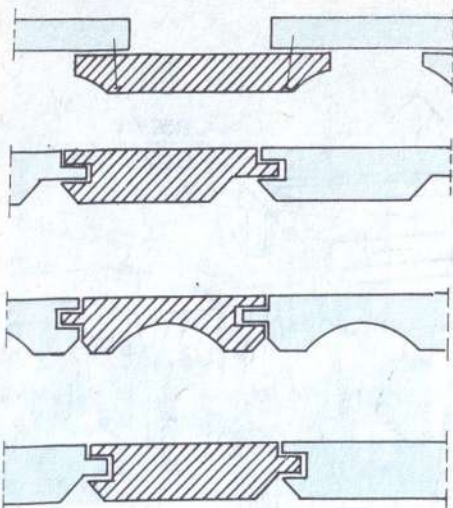

87. Sposób mocowania płyt do muru

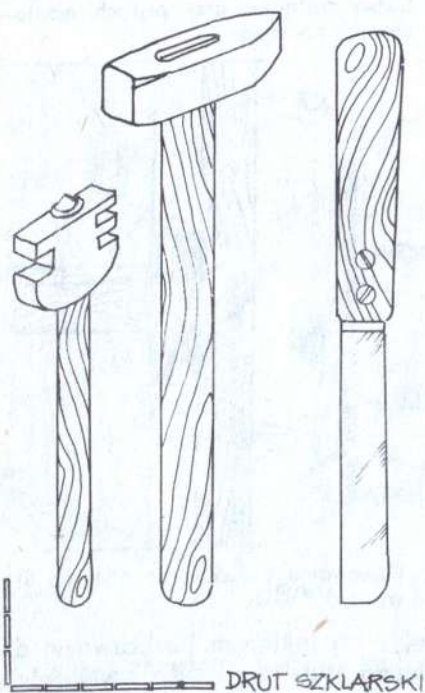

89. Flekowanie umocowania płyty do listwy

wleka się lakierem bezbarwnym do drewna lub wodoodpornym olejnym. Drewno lakieruje się trzykrotnie w odstępach umożliwiających wyschnięcie poprzedniej warstwy.

90. Kilka rodzajów listew ozdobnych (boazeria). Przekroje przez listwy

91. Podstawowe narzędzia do szklenia

Lakier bezbarwny zapewnia naturalny kolor drewna. Lakier wodoodporny olejny przyciemnia kolor drewna, długo schnie, jest trwały, przez 5–7 lat nie wymaga ponownego malowania. Boazerię czyści się z kurzu wilgotną szmatką. Nie wolno jej myć wodą z dodatkiem materiałów żrących lub proszków do prania.

5.8. Szklenie okien i drzwi

W trakcie przeprowadzki do nowego mieszkania, w wyniku przeciągów, nieuważnego przesuwania mebli i urządzeń, szyby w oknach lub drzwiach ulegają zbitiu. Na fachowca trzeba długo czekać, a same usługi nie są tanie. Zarówno szyby, kit szklarski, jak i potrzebne narzędzia są dostępne w powszechnej sprzedaży, samo zaś szklenie nie jest trudne. Szyby mocuje się w ramach okiennych i drzwiowych za pomocą listew drewnianych, listew z tworzyw sztucznych lub sztyftów i kitu szklarskiego.

Potrzebny sprzęt do prac szklarskich to: dłuto – do czyszczenia wrębów, młotek – do przybijania listew lub sztyftów, śrubokręt – do przykręcania listew, obcęgi – do usuwania starych sztyftów, nóż – do profilowania kitu we wrębach, krajak do szyb z diamentem lub ze specjalnym kółkiem ze stali szybko tnącej oraz kit szklarski i sztyfty (rys. 91). Do okien stosuje się szkło przezroczyste o grubości 2–3 mm, a do drzwi szkło grubsze mrożone lub zbrojone. Kolejność przy szkleniu okien: ramę okienną należy zdjąć z zawiasów i ułożyć pozio-

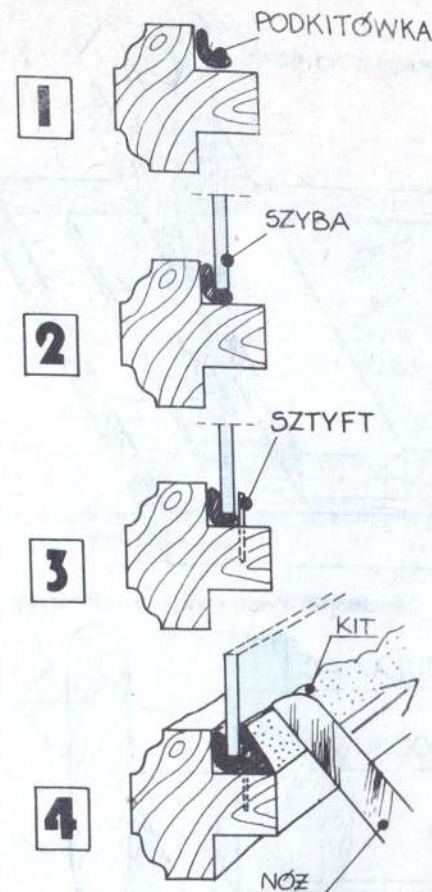
mo (np. na stole), dłutem usunąć z wrębów stary kit i resztki szkła, a obcęgami stare sztyfty oraz dokładnie oczyścić wręby. Wręby lekko podkitować, przykrojoną szybę ułożyć w ramie, przymocowując taflę szkła do ramy sztyftami (sztyfty wbijamy co 10–15 cm). Rękoma kit wyrobić na wałek o średnicy około 1 cm, nałożyć na szybę we wrębie pokrywając sztyfty oraz nożem wyprofilować kit tak, ażeby nie był większy od wrębu, na którym opiera się szyba (rys. 92).

Kolejność czynności przy szkleniu drzwi: zdjąć skrzydło drzwiowe z zawiasów i położyć poziomo, następnie kolejno oderwać listwę mocującą szybę we wrębach, odkręcić lub wyciągnąć gwoździe, usunąć stare szkło i oczyścić wręby, lekko podkitować (szyba nie drga), ułożyć szybę w ramie, wciskając ją lekko na podkitowanie, następnie umocować we wrębach listwy.

Zwymiarować i dopasować szyby do ram okiennych można w następujące sposoby:

- Metrówką we wrębach mierzy się długość i szerokość tafli, jaka będzie potrzebna do oprawienia. Pomiar wykonuje się w kilku miejscach, sprawdzając, czy rama nie jest zwichrowana. Mierząc dwie przekątne (dodatkowo), sprawdza się, czy rama ma kąty proste. Jeżeli przekątne mają jednakowy wymiar, uzyskane wcześniej wymiary zmniejsza się o 2 milimetry i według tych wymiarów zamawia się szybę w zakładzie usługowym.

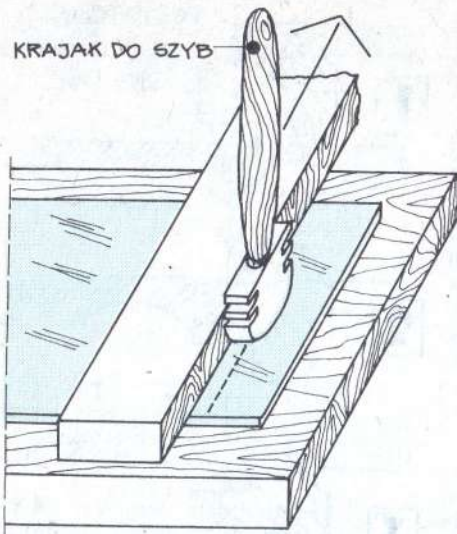
- Przy zwichrowanej ramie (brak kątów prostych) stosuje się bardziej praktyczny sposób. Dopasowując do ramy przycina się z twardej tektury kształt potrzebnej tafli. Musi

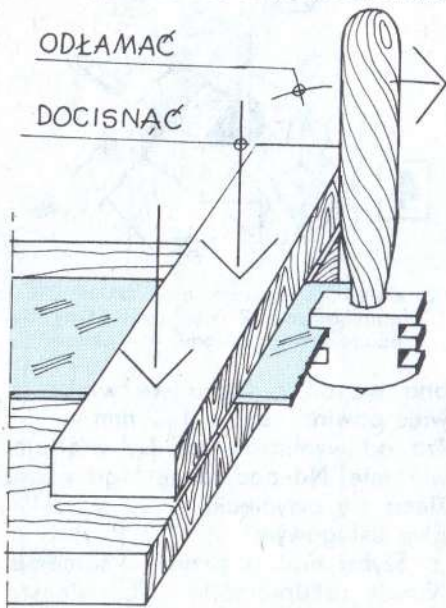
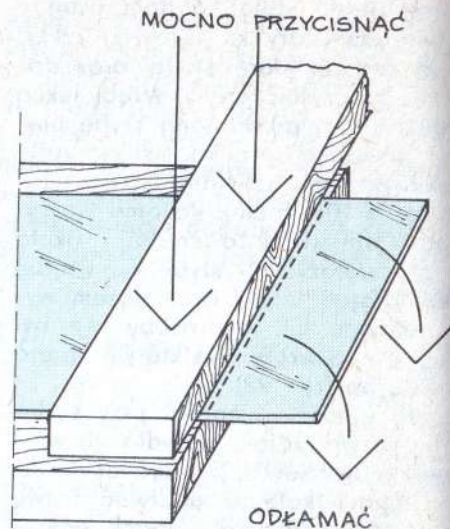
92. Kolejność czynności przy szkleniu: 1 – podkitowanie, 2 – ułożenie szyby, 3 – obicie szyby sztyftami, 4 – okitowanie

ona wchodzić luźno we wręby, a więc powinna być o 1–2 mm mniejsza od wymiarów między wrębami w ramie. Na podstawie tego wzoru zleca się przycięcie szyby w zakładzie usługowym.

- Szybę można przyciąć samemu. Należy zakupić taflę szyby większą aniżeli jest potrzebna do zamontowania w ramie. Taflę szyby kładziemy na równym, gładkim podkładzie (np. na blacie stołu wyłożonym kocem), odmierzamy dokład-

93. Przcinywanie i odłamywanie tafli szyby

94. Odłamywanie wąskich pasków szyby

nie potrzebne wymiary szyby i po zmniejszeniu o 2 mm przenosimy na tafelę szyby. Przy użyciu równej linii

krajakiem do szyb nacina się ustalony wymiar szyby. Tniemy ruchem ciągłym i jednostajnym. Przy naciśnięciu należy uwzględnić grubość krajaka. Tafelę szyby przesuwa się na krawędź stołu, nacięcie lekko od spodu opukuje krajakiem, następnie przytrzymując tafelę, odłamuje się zbędną część szyby (rys. 93). Jeżeli jest to wąski pasek szyby, do odłamania można użyć krajaka. Ma on w obudowie specjalne wcięcie do odłamywania szyb (rys. 94).

5.9. Instalacja elektryczna, zasady użytkowania, montaż niektórych urządzeń

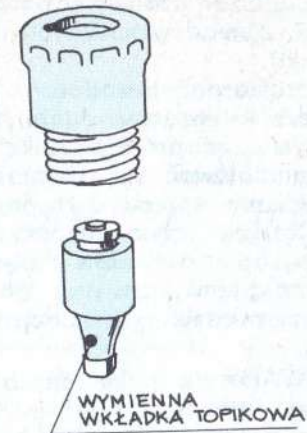
W każdej dziedzinie prac związanych z urządzeniem nowego mieszkania nie zdarza się tyle wypad-

ków, co przy montowaniu różnego rodzaju osprzętu do instalacji elektrycznej. Elektryczna instalacja domowa zaczyna się od bezpieczników przy liczniku rejestrującym przepływ prądu do mieszkania. Bezpieczniki zwane potocznie korkami w przypadku awarii w instalacji lub osprzęcie wyłączają dopływ prądu do instalacji domowej. W praktyce są używane dwa rodzaje bezpieczników: topikowe z wkładką wymienną (rys. 95) i automatyczne – droższe, ale sprawniejsze i ekonomiczniejsze (rys. 96). Polecam stosowanie tych drugich.

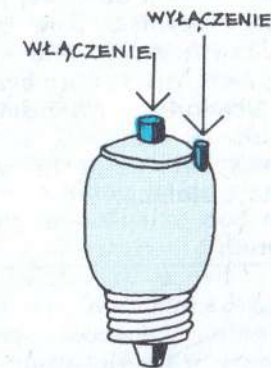
Przy korzystaniu z energii elektrycznej, w imię własnego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa naszego mienia, należy stosować się do następujących zakazów:

NIE WOLNO:

- przeciążać domowej sieci elektrycznej zbyt wieloma urządzeniami. Włączenie wielu urządzeń i odborników w tym samym czasie powoduje nagrzewanie się gniazdek wtykowych i przełączników lub częste wyłączanie się (przepalanie) bezpieczników. W tych wypadkach należy odłączyć od sieci część urządzeń i korzystać tylko z niezbędnych;
- używać niesprawnych urządzeń elektrycznych gospodarstwa domowego, mogących spowodować porażenie prądem (np. gdy po włączeniu do sieci obserwujemy iskrzenie w obudowie lub następuje poprzez bezpieczniki przerwanie dopływu prądu do instalacji);
- używać sprzętu elektrycznego bez wymaganego wykonania insta-

95. Korek (bezpiecznik) z wymienną wkładką topikową

96. Korek (bezpiecznik) automatyczny

lacji uziemiającej. Konieczność jej wykonania podana jest w warunkach eksploatacji lub w instrukcji obsługi urządzenia;

- samodzielnie dokonywać napraw i przeróbek w instalacji elektrycznej w mieszkaniu (naturalnie bez odpowiedniego przygotowania technicznego), lecz zlecić ich wykonanie uprawnionemu elektrykowi;

- będąc zanurzonym w wannie korzystać z urządzeń elektrycznych (np. golarki);

- pozostawiać bez dozoru czynne urządzenie elektryczne (np. żelazko, podgrzewacz, prodiż, pralkę);

- manipulować w wyłącznikach, gniaздkach wtykowych, oprawkach czy dotykać gołymi rękoma odizolowanych przewodów będących „pod prądem”, tzn. przy nie wyłączonym prądzie z instalacji domowej.

UWAGA: wszelkie naprawy instalacji, wymianę gniazdek wtykowych, przełączników, wyłączników w sieci domowej można wykonać tylko wtedy, kiedy wyłączymy dopływ prądu z instalacji domowej poprzez wykręcenie bezpieczników z tablicy przy liczniku prądu. Dla większego bezpieczeństwa bezpieczniki w trakcie tych prac powinniśmy mieć przy sobie (w kieszeni), żeby inni domownicy bezwiednie nie włączyli prądu do instalacji.

5.9.1. Montaż oświetlenia (żyrandola, kinkiety)

Instalacja elektryczna biegnie pod tynkiem: od puszek pod kątem prostym do wyłącznika lub gniazda wtykowego oraz do wypustów, do których będziemy przyłączali żyrandole czy kinkiety (boczne oświetlenie montowane na ścianie) (rys. 97).

Montowanie **żyrandola** – lampy zwieszającej do przyłącza sufitowego. Przyłącze to składa się z haka do zawieszania lampy oraz przewodów wychodzących spod tynku. Lampa posiada przewody, które widoczne są w jej górnej konstrukcji, przysłonięte rozetą (zwaną też baldaszkiem), którą na pręcie (lub przewodzie) zwisającym przytrzymuje przykręcany śrubą zacisk. Zwalniając zacisk (odkręcając śrubę), opuszczamy rozetę, następnie za pomocą kostki łączymy nawzajem przewody wychodzące z tynku i z lampy, uprzednio wieszając lampę

na haku w suficie. Naturalnie czynność tę wykonujemy przy prądzie wyłączonym z instalacji domowej. Następnie rozetę podciągamy do góry, by zakryła całe połączenie, i przykręcamy śrubę zacisku.

W niektórych typach lamp rozeta jest wmontowana na zacisk (stożek) przymocowany na stałe do sznura lampy lub zwieszaka. W tych wypadkach rozetę mocno naciskamy na stożek.

Kinkiety montowane są podobnie, z tym że hak jest montowany w ścianie. Można też kinkiety za pomocą luźnego sznura z wtyczką włączyć do gniazodka wtykowego (tak jak lampki nocne, biurowe, kreślarskie). Sznur od kinkiety do gniazodka powinien być tak ułożony, by nie przeszkadzał w poruszaniu się po pokoju. Należy go więc prowadzić od kinkiety prostopadle w dół po ścianie do listwy przypodłogowej, następnie przy listwie przypodłogowej poziomo do gniazodka wtykowego. Sznur można przymocować na trwałe specjalnymi blaszkami do listwy.

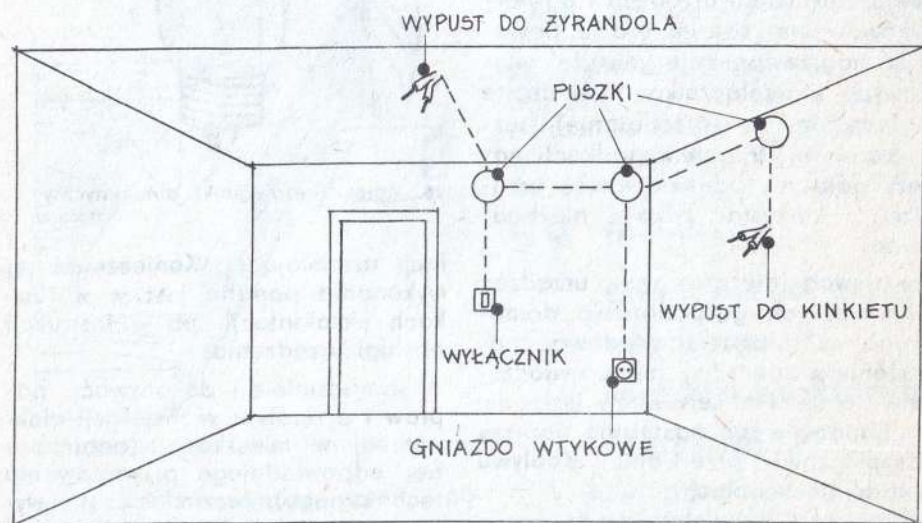
5.9.2. Naprawa drobnych uszkodzeń w instalacji elektrycznej

Popękaną obudowę wtyczki, gniazodka wtykowego, przełącznika lub wyłącznika oświetlenia należy wymienić na nową, a nie sklejać. Wymiana gniazodka wtykowego, wyłącznika światła jest bardzo prosta. Wykonujemy ją przy wyłączonym prądzie. Odkręcamy widoczne śruby na obudowie, zwalniając tym samym zaczepy utrzymujące gniazdko w puszcze wmontowanej w murze. Gniazdko wtykowe oraz przełącznik

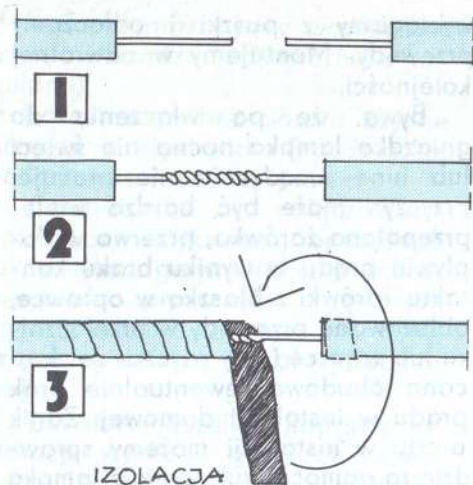
wyciągamy z puszek i odłączamy przewody. Montujemy w odwrotnej kolejności.

Bywa, że po włączeniu do gniazodka lampka nocna nie świeci lub inne urządzenie nie pracuje. Przyczyn może być bardzo wiele: przepalona żarówka, przerwa w dopływie prądu w wyniku braku kontaktu żarówki z blaszką w oprawce, obluźowane przewody w przełączniku lub wtyczce (przy wtyczce za skręcaną obudową) ewentualnie brak prądu w instalacji domowej. Zanik prądu w instalacji możemy sprawdzić za pomocą śrubokręta z lampką kontrolną (dostępny w sprzedaży), wiedząc, że zawsze jeden przewód „jest pod prądem”. Śrubokręt ten wkładamy kolejno w jeden z otworów gniazodka wtykowego i lekko przyciskając z góry sprawdzamy, czy lampka świeci, co oznacza, że jest prąd w instalacji, a więc podłączane urządzenie jest niesprawne i należy oddać je do naprawy. Jeżeli inne gniazodka są pod napięciem, w pomieszczeniu normalnie działa oświetlenie, a tylko jedno gniazdko wtykowe nie kontaktuje, należy więc je odkręcić i sprawdzić, czy nie obluźowały się przewody na śrubach mocujących, znajdujących się na wewnętrznej stronie gniazodka (sprawdzamy po wyłączeniu prądu z instalacji). Jeżeli po odkręceniu gniazodka stwierdzamy, że przewody podłączone są prawidłowo, to wada tkwi w samej instalacji zamocowanej pod tynkiem. W tych wypadkach należy wezwać uprawnionego elektryka.

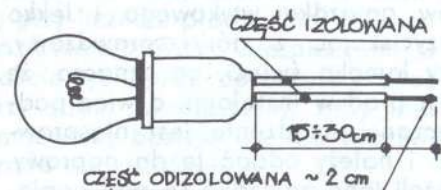
Przewód zewnętrzny przy sprzęcie elektrycznym (przy lampce, żelazku itp.), zwany też sznurem, może ulec przerwaniu wewnątrz gu-

97. Przykład prowadzenia instalacji podtynkowej w pomieszczeniu

98. Kolejność czynności przy łączeniu przewodu elektrycznego

99. Lampka kontrolna do instalacji

mowej otoczki. Można to stwierdzić przesuwając go w palcach i lekko zginając; przerwę wyczuwamy jako ścinienie przewodu. Taki sznur należy wymienić na nowy – koszt niewielki i mamy gwarancję bezpiecznego użytkowania. Jeżeli jednak nie możemy kupić nowego przewodu, a z urządzenia musimy korzystać, to na krótki czas można sznur prowizorycznie zreperować. Przecina się gumową osnowę sznura, przewód drutowy łączy się na splot i dobrze izoluje taśmą izolacyjną (rys. 98). Nie jest to połączenie trwałe i po pewnym czasie nie stanowi pełnej gwarancji bezpieczeństwa.

Do badania sprawności instalacji elektrycznej można samemu wykonać lampkę kontrolną, zastępującą produkowany przemysłowo śrubokręt z wmontowaną lampką kontrolną (neonową). Będzie to żarówka w zwykłej oprawce, z której wyprowadzone są przewody izolowane, z tym że końce tych przewodów na długości ok. 20 mm powinny być odizolowane (rys. 99). Wytakając odizolowane końce przewodów lampki kontrolnej do gniazdka wtykowego czy łącząc je z innymi przewodami, możemy stwierdzić, czy przebiega prąd w instalacji (świeci się żarówka).

5.10. Inne drobne uszkodzenia

W nowym mieszkaniu wszystko może nas zaskoczyć, niesprawną spłuczka klozetowa, ciekący kran, niesprawną instalację gazową. Mankamenty wynikają przeważnie z niedokładnego wykonania w trakcie montażu tych urządzeń lub z niechlujstwa osób, które wykonując prace wykończeniowe, uszkodziły zmontowane wyposażenie techniczne pomieszczeń. Zdarza się, że w momencie wprowadzenia do mieszkania wszystkie urządzenia funkcjonują prawidłowo, lecz po bardzo krótkim czasie w najmniej oczekiwanych momentach następuje awaria. Nie wszystkie awarie i uszkodzenia sami będziemy mogli naprawić, do pewnych prac konieczne będzie wezwanie fachowca, który swoim doświadczeniem zarządzi naszym kłopotom.

5.10.1. Instalacja gazowa

W wyniku uszkodzenia instalacji gazowej, kuchni czy podgrzewacza gazowego w pomieszczeniu wydziela się gaz. Podstawową czynnością użytkownika mieszkania jest zamknięcie dopływu gazu do instalacji domowej. Jakiegokolwiek próby naprawienia uszkodzenia we własnym zakresie i poszukiwanie miejsca ualniania się gazu za pomocą zapalanej zapalki jest niedopuszczalne. Zawór zamykający gaz znajduje się przy liczniku gazowym w przedpokoju lub na klatce schodowej. Jest to klucz zamocowany na przewodzie doprowadzającym gaz do instalacji w mieszkaniu, który przekręcamy o 90°. Następnie zawiadamiamy o awarii pogotowie gazowe. Telefon pogotowia powinien być wywieszony na klatce schodowej na tablicy informacyjnej. W pomieszczeniu, gdzie wydziela się gaz, należy otworzyć okna, zapewniając napływ świeżego powietrza. Do pomieszczenia tego nie wolno wchodzić z otwartym ogniem, zapalonym papierosem ani zapalać światła elektrycznego. Oczekując na przybycie pogotowia należy przebywać poza pomieszczeniem.

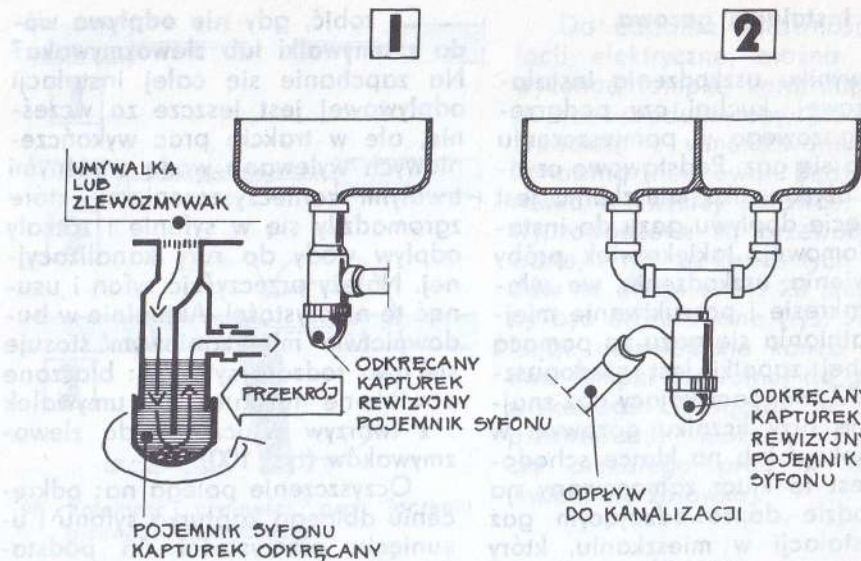
5.10.2. Awaria niektórych urządzeń w instalacji sanitarnej

Najczęstsze niesprawności w urządzeniach sanitarnych to: zatkanie odpływów z umywalki czy zlewozmywaków, ciekące zawory czerpalne, zwane powszechnie kranami czy bateriami, lub nie działająca spłuczka ustępowa.

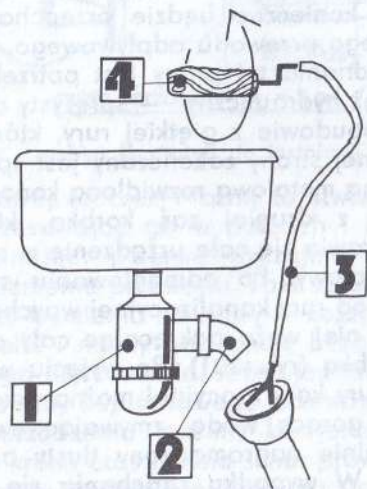
Co robić, gdy nie odpływa woda z umywalki lub zlewozmywaka? Na zapchanie się całej instalacji odpływowej jest jeszcze za wcześnie, ale w trakcie prac wykończeniowych wylewano wodę z różnymi trwałymi zanieczyszczeniami, które zgromadziły się w syfonie i zatkały odpływ wody do rury kanalizacyjnej. Należy przeczyścić syfon i usunąć te nieczystości. Aktualnie w budownictwie mieszkaniowym stosuje się dwa rodzaje syfonów: blaszane powlekane farbami do umywalki i z tworzyw sztucznych do zlewozmywaków (rys. 100).

Oczyszczenie polega na: odkręceniu dolnego kapturka syfonu i usunięciu nieczystości do podstawionego wcześniej pod syfon naczynia (np. miski lub kubła) oraz ponownym nakręceniu kapturka. Jeżeli czynności te będą nieskuteczne, konieczne będzie przepchanie całego przewodu odpływowego. Do wykonania tej pracy jest potrzebny „wąż hydrauliczny” – sprężysty drut w obudowie z giętkiej rury, który z jednej strony zakończony jest specjalną metalową rozwidloną końcówką, z drugiej zaś korbką, którą wprawia się całe urządzenie w ruch obrotowy. Po odmontowaniu syfonu od rury kanalizacyjnej wpychamy do niej węża pokręcając cały czas korbką (rys. 101). Po wyjęciu węża z rury kanalizacyjnej można przelać ją gorącą wodą, zmywając ewentualnie nagromadzony tłusty osad.

W wypadku **zapchania się miski klozetowej** przepchanie przewodu odpływowego (rury kanalizacyjnej) odbywa się następująco: odkręca się korek rewizyjny (rys. 102) i w otwór przewodu wpycha się węża hydraulicznego, wykonując te

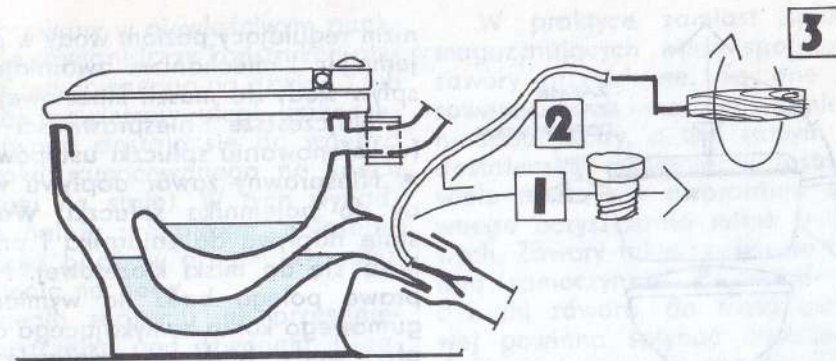
100. Rodzaje syfonów przy umywalce, przy zlewozmywaku, przekrój przez syfon

101. Kolejność czynności przy przeczyszczaniu rury kanalizacyjnej: 1 – rozkręcenie syfonu, 2 – odłączenie od rury, 3 – wepchnięcie przewodu do rury, 4 – kręcenie korbką i popychanie przewodu

same czynności co przy przepychaniu umywalki. Po przepchaniu korek rewizyjny się zakręca.

Przecieka kran (zawór czerpалny) przy umywalce, zlewozmywaku czy wannie. Niezależnie od strat gospodarczych ciekący kran ulega powolnemu zniszczeniu. Przyczyną tkwiącą wewnątrz zaworu. W korpusie zaworu przy dokręcaniu pokrętkiem zewnętrznym grzybek z zamontowaną na nim uszczelką zamyka dopływ wody. Uszczelka bądź została niewłaściwie zamontowana, bądź uległa zniszczeniu i konieczna będzie jej wymiana. Przy wymianie uszczelki należy zamknąć dopływ wody do instalacji domowej. Zawór zamykający znajduje się w łazience na przewodzie doprowadzającym wodę do mieszkania. Następnie kluczem francuskim odkręcamy trzpień zaworu, wyjmujemy go łącznie z grzybkiem z korpusu i wymieniamy za-

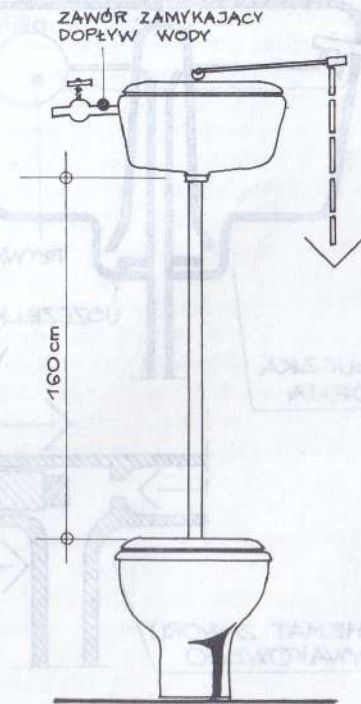
102. Kolejność czynności przy przeczyszczaniu przewodem odpływu z miski klozetowej: 1 – odkręcenie korka rewizyjnego, 2 – wciśnięcie przewodu do rury, 3 – kręcenie korbką i popychanie przewodu

mocowaną na grzybku uszczelkę (uszczelki można nabyć w sklepach z osprzętem sanitarnym). W sprzedaży bywa komplet: grzybek łącznie z już na nim zamontowaną uszczelką. Jest on oczywiście znacznie droższy, ale mamy gwarancję dobrego technicznego zamocowania uszczelki na grzybku. Po wymianie wkręcamy trzpień w korpus zaworu, owijając gwint trzpienia niewielką ilością pakuł posmarowanych minią. Zapewni to lepszą szczelność kranu w dalszym użytkowaniu. Na koniec odkręcamy zawór odcinający, napełniając wodą instalację domową.

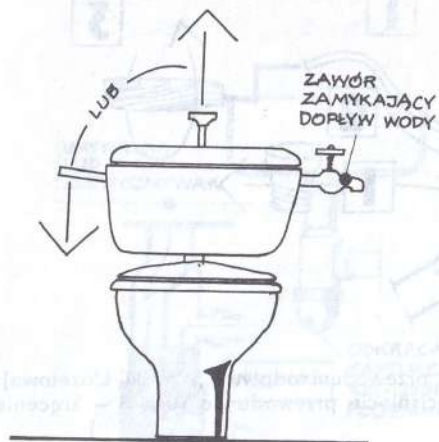
5.10.3. Spluczka klozetowa

W budownictwie mieszkaniowym najpopularniejsze są dwa rodzaje spluczek: starszego typu – montowane na ścianie na wysokości powyżej 1,50 m (rys. 103) oraz nowsze, montowane na muszli klozetowej – tzw. dolnoptuk (rys. 104). Bez względu na konstrukcję wewnętrzną i sposób umocowania każda

spluczka ma pojemnik na wodę, zawór zamykający i otwierający dopływ wody do pojemnika, mecha-

103. Płuczka ustępowa starego typu

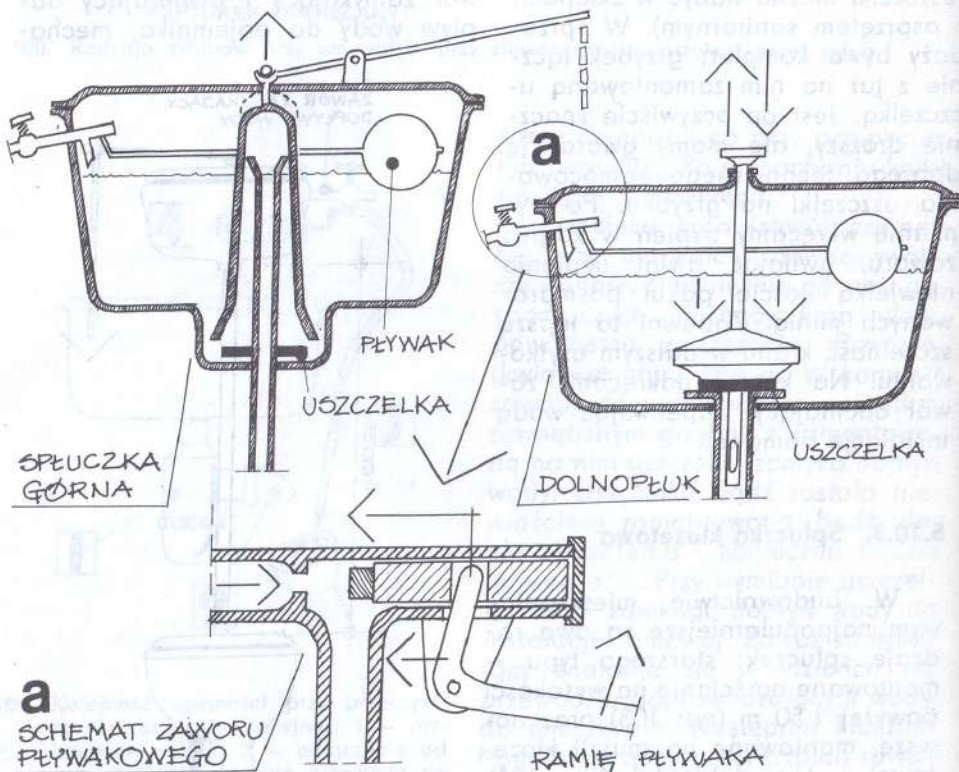

104. Płuczka ustępowa nowego typu

nizm regulujący poziom wody w pojemniku i mechanizm zwalniający spływ wody do muszli klozetowej.

Najczęstsze niesprawności w funkcjonowaniu spłuczki ustępowej:

- Niesprawny zawór dopływu wody do pojemnika spłuczki. Woda stale napływa do zbiornika i przelewa się do miski klozetowej. Naprawa polega bądź na wymianie gumowego korka zamykającego dopływ wody, bądź na poprawieniu przegubu dźwigni zamykającej (rys. 105).
- Podobne zjawisko przeciekania wody obserwujemy, gdy pływak jest

105. Przekrój przez płuczkę ustępową o górnym zawieszeniu oraz detal (a) – zawór doprowadzający wodę do spłuczki

zamocowany w niewłaściwym punkcie na dźwigni (przy konstrukcji pływaka regulowanego na dźwigni) lub pływak powietrzny uległ uszkodzeniu (woda dostaje się do wnętrza pływaka zamocowanego na końcu dźwigni na stałe). W tych wypadkach należy uregulować położenie pływaka bądź (w drugim wypadku) wymienić na nowy.

- Uległa zepsuciu lub przesunięciu uszczelka pod dzwonem. Ciągłe napływająca woda nie gromadzi się w pojemniku, lecz przelewa do miski klozetowej. Należy poprawić ułożenie uszczelki, a w wypadku jej uszkodzenia wymienić na nową.

Wszystkie te naprawy można wykonać samemu przy zamkniętym dopływie wody do spłuczki (przed zaworem w spłuczce powinien być zamontowany dodatkowo zawór odcinający wodę do spłuczki).

W praktyce zamiast spłuczek magazynujących wodę spotyka się zawory przyciskowe. Są one stosowane coraz rzadziej, ponieważ niedobór wody, a tym samym niedostateczne ciśnienie w instalacji wielu miast, nie gwarantuje sprawnego oczyszczania misek ustępowych, Zawory takie częściowo działają samoczynnie. Po naciśnięciu dźwigni zaworu, do miski ustępowej powinna spłynąć dostateczna ilość wody; zawór zamyka samoczynnie dopływ wody. Naprawa takiego zaworu polega głównie na wymianie zużytych części lub sprężyny, jak też na właściwym ułożeniu (po odkręceniu górnej zakrętki) poszczególnych elementów zaworu. W wypadku jednak awarii zalecałbym korzystanie z pomocy hydraulika.

6. Ściana – kompozycja przestrzenna w pomieszczeniu

W niektórych obiektach przekazywanych do użytkowania prace wykończeniowe w pomieszczeniach pozostawia się do wykonania przez przyszłych użytkowników (np. ściany są tylko otynkowane, bez powłoki malarskiej, a pod posadzkę wykonane jest tylko podłoże). Bywa i tak, że wykończenie wnętrza poszczególnych pomieszczeń nie odpowiada naszym gustom i wymaganiom lub mamy zgromadzone wyposażenie pomieszczeń, które kłóci się z kolorystyką przydzielanego mieszkania. Często jeszcze przed zasiedleniem zaplanowaliśmy inny, niż zaproponował wykonawca, kolor i fakturę ścian w pokojach, kuchni czy w innych pomieszczeniach. W związku z tym trzeba poznać zasady wykonania różnych prac budowlanych, prawa rządzące kompozycją kolorystyczną itp. Bywa i tak, że mimo naszych najszerszych chęci stała obudowa ścian zaraz po wprowadzeniu jest niemożliwa choćby ze względów finansowych czy aktualnych możliwości technicznych. Decydujemy się więc na rozwiązanie prowizoryczne lub tylko niewielkie prace kosmetyczne, które poprawią (według naszych upodobań) proponowany przez wykonawcę wystrój wnętrza. Ściana, jej faktura, kolor oraz rodzaj zastosowanej powłoki w pomieszczeniu – oto sprawy, przy których rozwiązaniu postaram się pomóc czytelnikowi na kartach tej książki.

6.1. Kolor w mieszkaniu

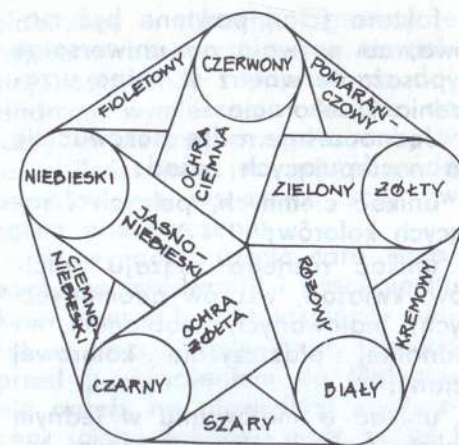
Każde mieszkanie powinno mieć swój indywidualny, niepowtarzalny charakter, będący odbiciem osobowości i upodobań mieszkających w nim użytkowników. W wyglądzie mieszkania kolor ścian odgrywa bardzo ważną rolę. Obok osobistych, często od lat pielęgnowanych koncepcji kolorystycznych, opartych na wcześniej poznanych rozwiązaniach, przy ustalaniu kolorystyki ścian należy uwzględnić fakt, że w pomieszczeniach będziemy pracowali i wypoczywali, tzn. spędzali znaczną część życia. Zestaw więc barw na ścianach musi być taki, by dodatnio wpływał na naszą psychikę. Kompleksowo rozwiązana kolorystyka wszystkich pomieszczeń w mieszkaniu, a szczególnie w pokojach i kuchni, nie może powodować negatywnych odczuć, takich jak: niepokój, smutek czy rozdrażnienie, i nie może nadmiernie absorbować wzroku.

Spełnienie tych warunków będzie możliwe dopiero po poznaniu kilku podstawowych zasad stosowania barw w pomieszczeniach oraz ich wpływu na wielkość i rodzaj pomieszczenia.

Podstawowy zestaw barw pokazany został na rys. 106. Przez odpowiednie łączenie barw podstawowych uzyskuje się barwy pośrednie. Barwy dzielimy na zimne, ciep-

łe i neutralne. Do grupy barw zimnych zaliczamy: niebieską, zieloną i fioletową. Do grupy barw ciepłych: żółtą, czerwoną, pomarańczową i pośrednie: beżową, jasnobrązową. Neutralne barwy to biała i perłowa (szara). Są barwy, które aktywnie wpływają na psychikę człowieka. Barwy powodujące podniecenie to: czerwona (po dłuższym kontakcie powoduje rozdrażnienie i nerwowość), pomarańczowa (po dłuższym kontakcie powoduje zmęczenie). Barwy działające przygnębiająco to: ciemnozielona, purpurowa, czarna, ciemnoszara. Barwa fioletowa sprawia wrażenie spokoju, powagi oraz chłodu. Barwy łagodzące i uspokajające to wszelkie odcienie żółci, jasnoniebieska, jasnozielona, oraz kolory pastelowe. Biel – kolor modny, neutralny rozjaśnia pomieszczenie, przy dłuższym jednak kontakcie jest monotonna, wymaga bogatego wystroju wnętrza. Podobnie neutralnym kolorem jest perłowy (popielaty), lecz bez domieszki koloru niebieskiego. Biel stosowana jako domieszka do innych kolorów rozjaśnia je, zmniejszając intensywność, dzięki czemu uzyskujemy kolory półpełne (nieintensywne). Przy większej domieszce bieli uzyskujemy tzw. kolory pastelowe.

Powłoki kolorystyczne na ścianach (farby, tapety) cechuje współzależność z wielkością pomieszczenia, jego wysokością, powierzchnią a więc jego przestrzennością. Użycie właściwej barwy w konkretnym pomieszczeniu zależy też od jego położenia w stosunku do stron świata (kierunku naświetlenia). Mając na uwadze dobre samopoczucie mieszkańców, zależności te radzę uwzględniać przy doborze kolorów

106. Barwy podstawowe i pochodne powstałe w wyniku połączenia barw podstawowych

w pomieszczeniu. Praktycznie prowadzą się one do kilku zasad:

- pomieszczenia nasłonecznione (eksponowane od strony południowej i zachodniej) mogą być malowane barwami zimniejszymi, wywołującymi wrażenie chłodu, lub w ciemniejszym odcieniu;
- pomieszczenia nie nasłonecznione (eksponowane od północy) powinny być malowane barwami ciepłymi i jasnymi (pastelowymi);
- kuchnie wskazane jest malować kolorami ciepłymi, półpełnymi (kremowy, beżowy, jasnobrązowy);
- sypialnie dobrze jest malować wszystkimi odcieniami koloru żółtego (kolory pastelowe);
- pomieszczenia, w których ściany malowane są na kolor biały, optycznie stwarzają wrażenie większej głębi, dlatego kolor ten powinien być stosowany w pokojach ogólnoużytkowych. Małe pokoiki, w których ściany są malowane na kolor biały, optycznie wydają się większe;

- faktura ścian powinna być matowa, co pozwala na uniwersalne wyposażenie wnętrz w różne urządzenia i dekoracje.

Jednocześnie radzę stosować się do następujących zasad:

- unikać ciemnych, pełnych i rąjących kolorów;
- unikać różnego rodzaju rzucików, kwiatów, wzorów geometrycznych, malowanych szablonem na jednolitej płaszczyźnie kolorowej ściany;
- unikać w malowaniu w jednym pokoju każdej ściany w innym kolorze (szczególnie kontrastowym). Możliwe jest pomalowanie wnęki pokoju (przy świadomym uprzednio zaprojektowanym urządzeniu pomieszczenia) na ciemniejszy odcień koloru, jakim pomalowane są ściany w pomieszczeniu;
- nie malować szlaczków czy paszków (do tego bardzo ozdobnych i kolorowych), dzielących kolor ściany od koloru sufitu.

Podobne zasady obowiązują przy stosowaniu tapet w pomieszczeniach. Kryteria doboru tapet pod względem faktury, wzoru czy koloru są następujące:

- małe pokoje można optycznie powiększyć przez zastosowanie tapet o jasnych kolorach i drobnym wzorze;
- w dużych pokojach można stosować tapety o większych wzorach, w kolorach ciemniejszych, kontrastowych, ale raczej ciepłych;
- w pomieszczeniach niskich w celu uzyskania efektu jego podwyższenia należy stosować tapety w pionowe pasy, naklejając je na ścianę pod sam sufit (jeżeli połączenie ściany z sufitem nie ma

kształtu półokrągłego), który powinien być pomalowany na jasny, najlepiej biały kolor;

- w pomieszczeniu zbyt wysokim w celu uzyskania jego optycznego obniżenia należy stosować tapety w poprzeczne pasy (wzory); dodatkowo możemy uzyskać efekt obniżenia pomieszczenia malując sufit na ciemniejszy kolor;

- kolor i wzór tapety powinny zależeć od rodzaju i koloru mebli oraz od tego, co na ścianach zamierzamy zawiesić; w wypadku wieszania na ścianach wielu obrazów kolorowych lub różnego rodzaju bogatych plastycznie urządzeń wnętrza, tapeta powinna być o drobnej fakturze i wzorze, kolorystycznie stonowana lub gładka, w jednolitym kolorze;

- w dużym wielopokojowym mieszkaniu można sobie pozwolić na modny zwyczaj wyklejania jednej ze ścian fototapetą (np. w pokoju gościnnym). Inna, bardziej dekoracyjna, tapeta na jednej ścianie pokoju jest dekoracyjnym akcentem całego pomieszczenia. W pokoju powinna to być ściana na wprost wejścia;

- połączenie ściany z sufitem jest w większości współczesnych mieszkań bardzo nierówne. Tapeta naklejona pod sam sufit będzie tę nierówność podkreślała. W takich wypadkach zaleca się pozostawienie 10–15 cm wolnej przestrzeni (od końca tapety na ścianie do sufitu), która tworzyć będzie fryz;
- w wysokich pomieszczeniach można w górnej części tapety mocować fryz jako jej zakończenie. Fryz powinien być fakturą i kolorystyką dostosowany do tapety.

6.2. Malowanie farbą klejową i emulsyjną

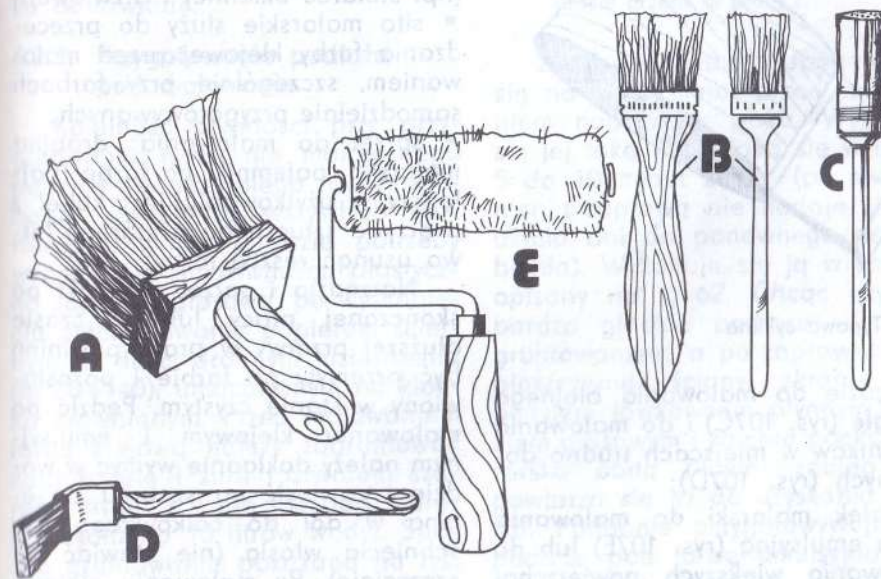
Zarówno farby klejowe, jak i emulsyjne będące w sprzedaży nadają się do stosowania na różnych podłożach. Farby te są produkowane w szerokiej gamie kolorystycznej. Dodatkowe odcienie barw i różnic w ich gradacji można uzyskać przez dodawanie pigmentów do gotowych mieszanek farb klejowych (np. w celu złagodzenia intensywności barwy do gotowej suchej mieszanki dodaje się bieli), a przy farbach emulsyjnych przez dodanie pigmentów w tubach specjalnie przeznaczonych do tego rodzaju farb (można stosować farby

plakatowe w tubach). Pigmenty te najpierw rozpuszcza się w niewielkiej ilości wody i dopiero po dokładnym wymieszaniu dodaje do farby emulsyjnej przygotowanej w takiej ilości, jaka jest potrzebna do pomalowania wszystkich ścian w całym pomieszczeniu.

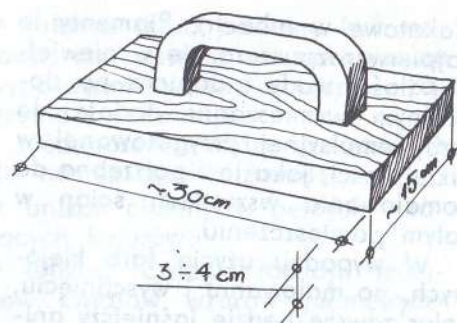
W wypadku użycia farb klejowych, po malowaniu i wyschnięciu, kolor zawsze będzie jaśniejszy aniżeli w trakcie malowania. Dlatego przed przystąpieniem do malowania należy na niewielkiej powierzchni ściany wykonać małą próbę i poczekać, aż farba wyschnie. Po tej próbie, jeżeli kolor nam odpowiada, możemy przystąpić do zasadniczego malowania.

Podstawowy zestaw narzędzi do malowania:

- pędzle do malowania: ławkowiec (rys. 107A) oraz pędzle płaskie (rys. 107B);

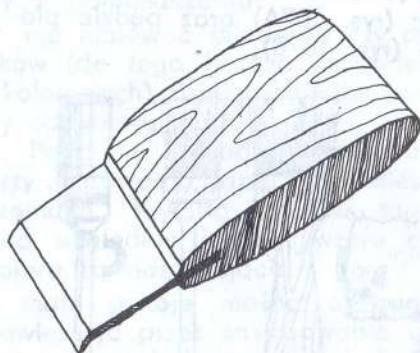
107. Podstawowy sprzęt do malowania

108. Paczka murarska do zacierania podłoża

109. Szczotka druciana do oczyszczania podłoża

110. Typowa cyklina

- pędzle do malowania olejnego okrągłe (rys. 107C) i do malowania grzejników w miejscach trudno dostępnych (rys. 107D);
- wałek malarski do malowania farbą emulsyjną (rys. 107E) lub do malowania większych powierzchni farbą olejną;

- szpachelki mniejsze i większe do napraw w tynku, skrobienia powierzchni ścian ze starych podkładów malarskich, nakładania zaprawy gipsowej na ubytki w tynku itp.;

- drewniana paczka murarska (zwana też zacieraczką) służy do gładzenia ścian po naprawach w tynku (rys. 108), obita filcem, służy do uzyskania poprzez zacieranie bardzo gładkiej powierzchni;

- klocek drewniany obity papierem ściernym służy do wygładzania powierzchni pod malowanie;

- szczotka druciana (rys. 109) służy do oczyszczania powierzchni pod malowanie, usuwanie rdzy z urządzeń pod malowanie olejne;

- cyklina (rys. 110) obok podstawowego przeznaczenia do cyklinowania podłóg drewnianych służy do zdzierania starych olejnych powłok na podłożach drewnianych (np. stolارce okiennej i drzwiowej);

- sito malarskie służy do przecedzania farby klejowej przed malowaniem, szczególnie przy farbach samodzielnie przygotowywanych;

- sprzęt do malowania: drabina malarska, pojemniki na farbę (najlepszy w użytkowaniu jest kubek z tworzywa sztucznego, z którego łatwo usunąć resztki farby).

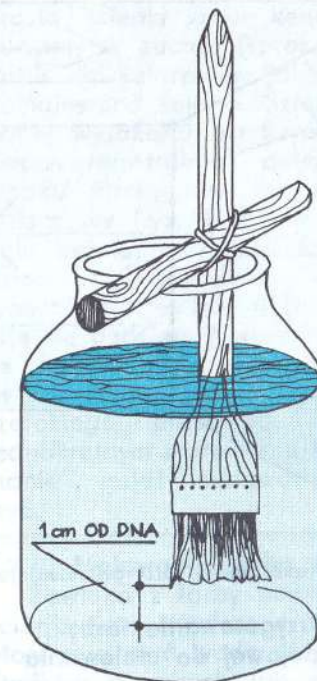
Narzędzia i sprzęt malarski po skończonej pracy lub w czasie dłuższej przerwy w pracy powinien być przemyty po farbie i pozostawiony w stanie czystym. Pędzle po malowaniu klejowym i emulsyjnym należy dokładnie wymyć w wodzie i zawiesić na sznurku szczecinę w dół do całkowitego wyschnięcia włosa (nie stawiać na szczecinie). Po malowaniu olejnym pędzle wymywa się w rozpuszczal-

niku lub benzynie lakowej, po malowaniu farbą nitro – w rozcieńczalniku nitro. W czasie przerw (np. nocnych) w malowaniu farbami olejnymi pędzle przechowujemy – po wymyciu – w pojemniku z wodą (rys. 111) w taki sposób, by nie opierały się na szczecinie.

Przed przystąpieniem do malowania należy obliczyć powierzchnię, którą będziemy pokrywać farbami. Od ogólnej powierzchni ścian odejmuje się powierzchnię, jaką zajmują okna i drzwi. Mając te dane, możemy udać się do sklepu i zakupić potrzebną ilość farby (sprzedawca pomoże nam określić dokładnie tę ilość przy znajomości przewidzianej do malowania powierzchni). Przy zakupie należy zaznaczyć, że jest to pierwsze malowanie po wprowadzeniu się. Surowe tynki wymagają większej ilości farb (klejowej czy emulsyjnej) niż tynki wielokrotnie malowane i tylko odnawiane.

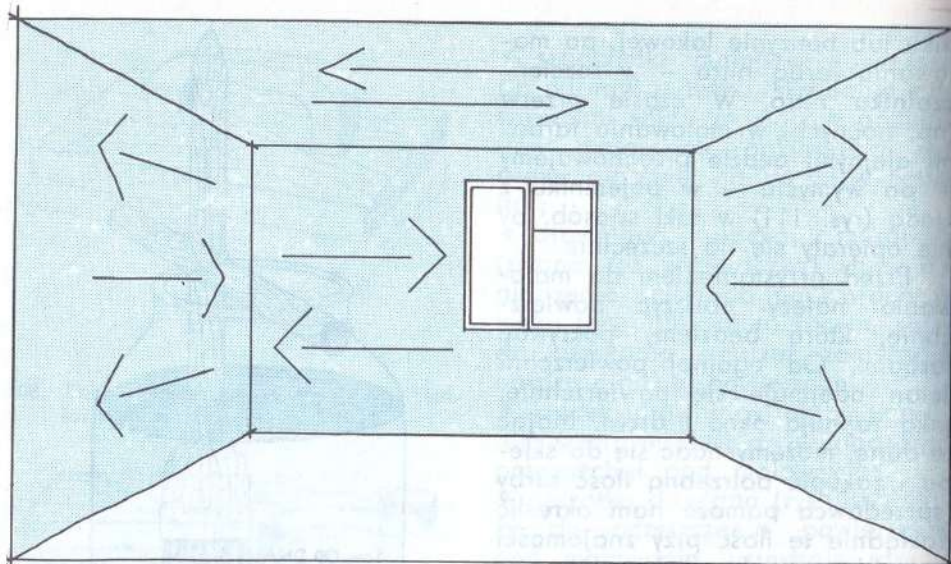
6.2.1. Przygotowanie podłoża pod malowanie

Kolejność czynności przy przygotowaniu tynku nie malowanego pod malowanie polega na: zeskrobaniu szpachelką wszystkich nierówności tynku, w razie potrzeby wypełnianiu nierówności plastyczną zaprawą gipsową, po wyschnięciu przeszlifowanie papierem ściernym o dość drobnym uziarnieniu (nr 80–140), umocowanym na klocku drewnianym. Przed malowaniem farbą klejową należy zagruntować całą ścianę i sufit roztworem szarego mydła z wodą (30 dag szarego mydła na 10 litrów wody). Sposób gruntowania pokazano na rys. 112.

111. Sposób przechowywania pędzli w czasie przerw w pracy

Zaprawę gipsową przygotowuje się na kilka minut przed wykonaniem napraw w tynku. Wykonuje się jej taką ilość, jaką się w ciągu 5 do 10 minut zużyje (po stwardnieniu zaprawa nie nadaje się do użycia ani do ponownego przerebienia). Wykonuje się ją w sposób opisany na s. 62. Chcąc uzyskać bardzo gładkie podłoże – przed gruntowaniem, a po zaprawkach – płaszczyznę ściany skrapia się pędzlem ławkowcem płynnym mlekiem gipsowym i zacierza paczką murarską obitą filcem; zabieg ten powtarza się aż do uzyskania gładzi. Podobnie przygotowuje się podłoże pod farbą emulsyjną bez gruntowania.

112. Kierunki pędzla przy gruntowaniu

6.2.2. Przygotowanie farby klejowej do malowania

Farbę do malowania można przygotować samemu przy użyciu gotowych suchych mieszanek. Sucha gotowa mieszanka jest sprzedawana w opakowaniach 3 i 5 kg lub w workach po 50 kg. Na 2,5 litra wody sypiemy ok. 1 kg mieszanki, następnie dokładnie mieszamy i pozostawiamy przygotowaną farbę na ok. 4 godziny. Po tym okresie farba nadaje się do malowania. Tradycyjny sposób przygotowania farby klejowej wymaga od wykonawcy dużego doświadczenia przy ilościowym doborze składników.

Kolejność czynności przy przygotowaniu farby jest następująca:

- w wiadrze wody moczymy przez ok. 1 godzinę ton lub kredę pławioną (połupany ton lub kreda musi ulec rozpuszczeniu) w stosun-

ku 1:2 (2,5 l wody na 5 kg kredy);

- w osobnym naczyniu przygotowuje się klej roślinny (skrobiowy), rozpuszcza się w zimnej wodzie w proporcjach 1:8 (1 część kleju + 8 części wody) i po 20 minutach miesza się, by uzyskać gęstą masę klejową;

- pigmenty barwne powinny być wymieszane poprzedniego dnia z niewielką ilością wody (utarte na dość gęstą pastę). Dodaje się je do rozmoczonej kredy w takiej ilości, by uzyskać żądaną barwę;

- przed malowaniem miesza się obydwie mieszanki (kredową i klejową), przecedza przez sito i przystępuje do malowania próbnego.

Farbą maluje się kawałek tektury (lub grubego papieru) i czeka aż farba wyschnie. Po wyschnięciu pocieramy dłonią pomalowaną powłokę. Jeżeli na dłoni pozostają ślady farby, oznacza to, że jest w niej za mało kleju; jeżeli nato-

miast farba się łuszczy, kleju jest za dużo. Po wyschnięciu mamy też sprawdzian, czy uzyskaliśmy zamierzony kolor. Przeprowadzenie tego testu jest niezmiernie ważne, ponieważ powłoka będzie identycznie zachowywała się później w trakcie użytkowania.

Jeżeli stwierdzimy, że kleju jest za dużo, należy do mieszaniny dodać więcej rozpuszczonego w wodzie pigmentu, ponownie sprawdzając (po wymieszaniu), jak zachowa się próbka. Do farby przewidzianej na sufit kleju się nie daje.

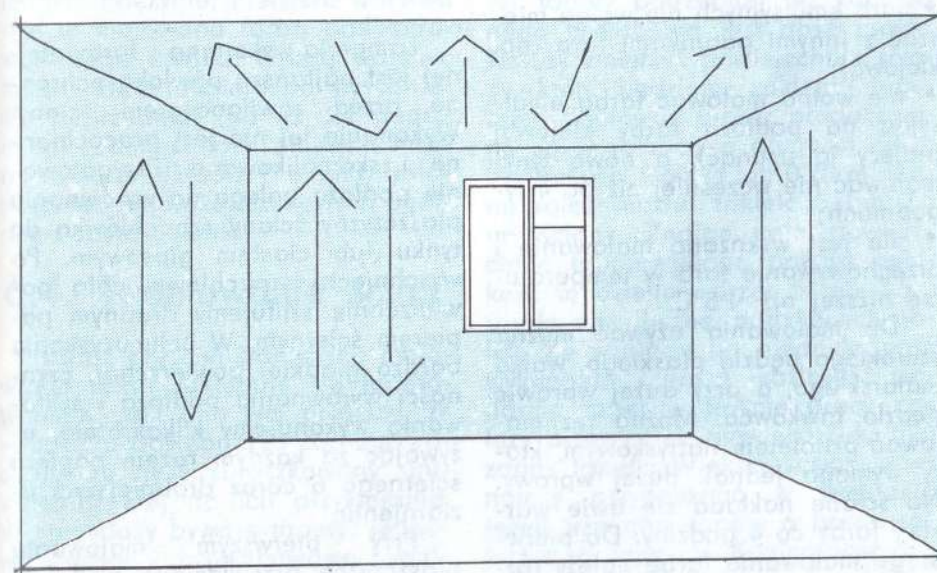
6.2.3. Malowanie farbą klejową

Najpierw maluje się sufit, później ściany według zasad pokazanych na rys. 113. Chcąc równo odciąć kolor od białego sufitu, musimy na ścianie wyznaczyć linię

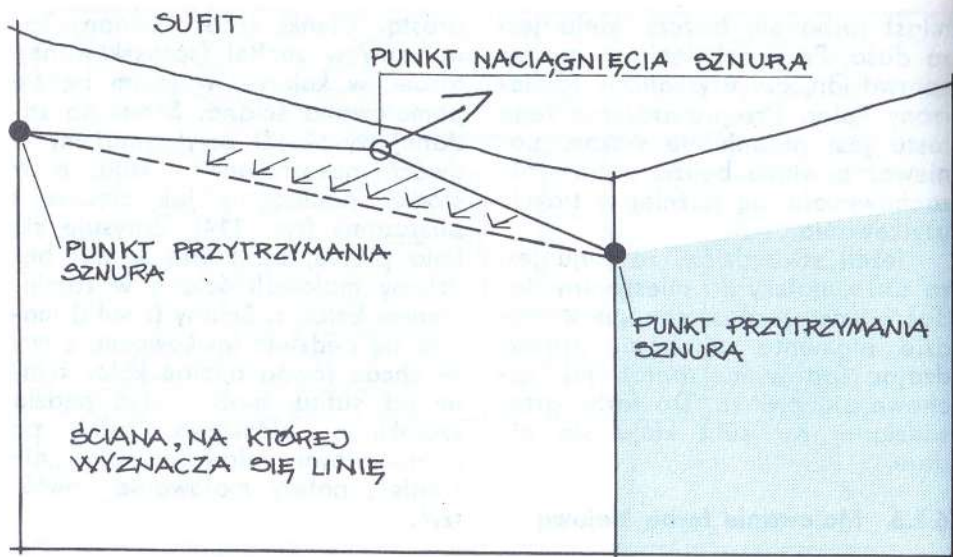
prostą. Cienki sznur konopny zanurzamy w suchej (sproszkowanej) farbie, w kolorze, w jakim będzie pomalowana ściana. Sznur na żądanej wysokości przytrzymujemy w dwóch narożnikach pokoju, a w środku naciągamy jak cięciwę i puszczamy (rys. 114). Zarysuje się linia prosta, od której w dół będziemy malowali ścianę w zamierzonym kolorze. Ściany (i sufit) maluje się pędzlem ławkowcem, z tym że chcąc równo odciąć kolor ściany od sufitu, można użyć pędzla szerokiego, płaskiego. Jeżeli po jednokrotnym malowaniu kolor „nie stanie”, należy malowanie powtórzyć.

6.2.4. Malowanie farbą emulsyjną

Powłoka z farby emulsyjnej na ścianie jest trwalsza i zmywalna. Można ją myć wodą z dodatkiem środków piorących lub specjalny-

113. Kierunki pędzla przy malowaniu

114. Odcinanie linii prostej na tynku (ściana) za pomocą sznura

mi płynami (np. Gam) za pomocą gąbki. Używając farb emulsyjnych należy przestrzegać następujących zasad:

- farb emulsyjnych nie wolno mieszać z innymi gatunkami farb (np. klejową);
- nie wolno malować farbą emulsyjną na podłożu farby klejowej (należy ją usunąć), a nowe tynki malować nie wcześniej niż po 4 tygodniach;
- nie jest wskazane malowanie i przechowywanie farb w temperaturze niższej niż $+5^{\circ}\text{C}$.

Do malowania używać można szerokiego pędzla płaskiego, wałka malarskiego, a przy dużej wprawie pędzla ławkowca. Można też malować pistoletem natryskowym, który wymaga jednak dużej wprawy. Na ścianę nakłada się dwie warstwy farby co 4 godziny. Do pierwszego malowania farbą należy rozcieńczyć, dodając ok. 20% wody.

6.3. Malowanie olejne lamperii

Lamperia wykonana z farby olejnej jest najtańszą powłoką ochronną przed zawilgoceniem ściany. Wykonanie jej nie jest pracochłonne i skomplikowane. Przygotowanie podłoża polega na wyrównaniu płaszczyzny ściany szpachlówką do tynku lub ciastem gipsowym. Po wyschnięciu szpachlówki całą powierzchnię szlifujemy drobnym papierem ściernym. W celu uzyskania bardzo gładkiej powierzchni, czynności wyrównania podłoża i szlifowania wykonujemy kilkakrotnie, używając za każdym razem papieru ściernego o coraz drobniejszym uziarnieniu.

Przy pierwszym malowaniu płaszczyznę przewidzianą pod farbą olejną gruntuje się pokostem.

Gruntować należy tylko powierzchnię przewidzianą do malowania, ponieważ zagruntowanie poza obrys lamperii jest bardzo trudne do zlikwidowania. Ściana pod malowanie powinna być sucha; oznacza to, że świeżych tynków nie wolno malować. Świeże betony można malować dopiero po pół roku. Natomiast ściany z płyt czy pustaków gipsowych mogą być malowane w kilka godzin po wykonaniu.

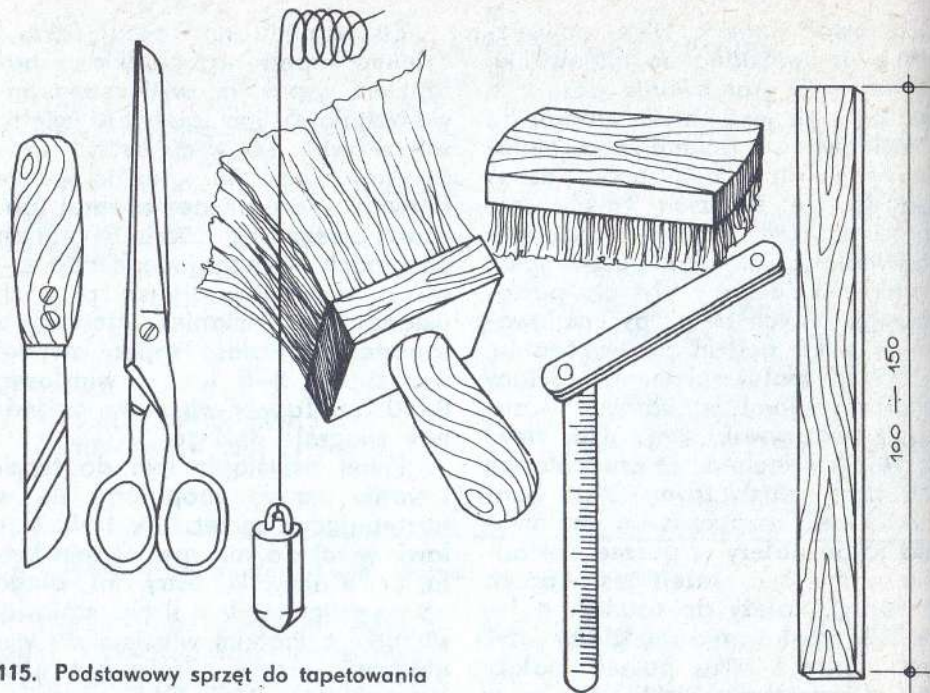
Przed malowaniem styki ściany z urządzeniami sanitarnymi (wanina, zlewozmywak, umywalka, zlew) szczelnie wypełnia się szpachlówką lub kitem elastycznym (Olkit, Sankit). Przed rozpoczęciem malowania farbą należy w puszcze dokładnie wymieszać. Jeżeli jest kożuch (z farby), należy go usunąć, a jeżeli do malowania będziemy używali farby z kilku puszek, należy (po wymieszanii) połączyć je w jednym naczyniu. Pierwsza warstwa będzie malowana farbą podkładową, druga emalią. Drugą warstwę można kłaść dopiero po wyschnięciu poprzedniej (po ok. 24 godzinach). Zamiast farb olejnych można użyć podkładu i emalii ftalowych lub chlorokauczukowych ogólnego zastosowania.

6.4. Tapetowanie ścian

Coraz częściej tradycyjne malowanie ścian zastępuje się tapetowaniem. Jest ono tym prostsze, że w handlu dostępne są różnego rodzaju tapety i sproszkowany uniwersalny klej do ich przyklejania. W sprzedaży bywają tapety: jednowarstwowe i dwuwarstwowe nieodporne na działanie wody i o pełnej odporności (np. winylowe).

Ze względu na rodzaj faktury dzielimy tapety na: gładkie, z nadrukiem wypukłym, wytłaczane powierzchniowo lub głęboko (wielowarstwowe). Ze względu na wzór dzielimy tapety na: gładkie jednobarwne, wzorzyste bez raportu (powtarzającego się wzoru w stałych odstępach, wymagającego dopasowania sąsiednich arkuszy przy ich układaniu na ścianie), wzorzyste z raportem. Trwałość tapety zwykłej wynosi ok. 3–5 lat, a winylowej 8–10 lat. Tapety winylowe są jednak znacznie droższe.

Przed przystąpieniem do tapetowania należy zaopatrzyć się w następujący sprzęt: pędzel (np. ławkowiec) do rozprowadzania kleju, ostre nożyczki, ostry nóż, długą na co najmniej 1 m listwę stalową, szczotkę z krótkim włosiem do wygładzania tapety, miarkę oraz pion murarski (rys. 115). Obliczenie ilości tapety potrzebnej do konkretnego mieszkania jest dość proste. Należy zmierzyć powierzchnię ściany, którą będziemy zaklejali tapetami. Ponieważ tapety produkowane są w rolkach o długości 10 m i szerokości 0,50 m lub 0,75 m, jedną rolką można zakleić 5 lub 7,5 m^2 ściany. Znając całą powierzchnię tapetowanego pokoju, wielkość tę dzielimy przez 5 lub 7,5 i uzyskujemy liczbę potrzebnych rolek. Ze względu na niedokładność wykonania ścian i możliwość podarcia tapet w trakcie pracy należy przewidzieć niewielki (ok. 5%) zapas tapety. Większy zapas tapet należy przygotować w wypadku, jeżeli używamy tapety o powtarzającym się raporcie. Konieczność dopasowania wzoru łączy się z większymi stratami tapety.

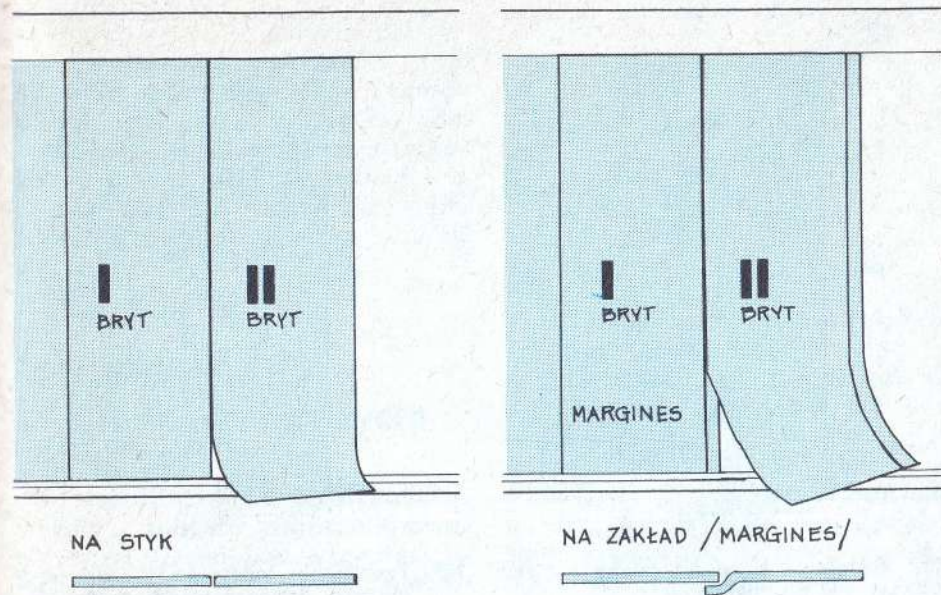

115. Podstawowy sprzęt do tapetowania

Podłoże pod tapety powinno być suche, czyste i w miarę gładkie. Nierówne, gruboziarniste tynki można przetrzeć packą murarską obitą filcem, skrapiając jednocześnie tynki mlekiem wapienno-gipsowym. Można też okleić całą powierzchnię ściany makulaturą gazetową, używając tego samego kleju co do przyklejania tapet. Gdy makulatura wyschnie, szlifujemy ją papierem ściernym dla strącenia wystających z niej ziaren piasku. Przy ścianach prefabrykowanych z wykończoną fakturą lub przy ścianach wykonanych z pustaków gipsowych lub tynków gipsowych czynności te są niepotrzebne. Natomiast połączenia elementów gipsowych oraz wszelkie złącza płyt lub konstrukcji widoczne w ścianie (drobne popękania) czy instalację

biegnącą w płaszczyźnie muru okleja się paskami cienkiej tkaniny lub papieru.

Na tak przygotowane przedłoże możemy naklejać tapety. Do tapet zwyczajnych stosuje się klej Pronicel P, a do winylowych – Pronicel W. Sposób przygotowania kleju podany jest na opakowaniu i należy stosować się do żądań producenta. Tapetowanie wykonuje się w pomieszczeniu zamkniętym, nie narażonym na przeciągi. Na prostym podłożu (stole, równej podłodze) odmierzamy z rolki potrzebną długość arkusza (brytu), powiększając ją o ok. 6–8 cm, i odcinamy. Wymieniony zapas jest potrzebny ze względu na nierówności ścian oraz konieczność dopasowania tapety na dole do listwy przypodłogowej. Przy tapetach z ra-

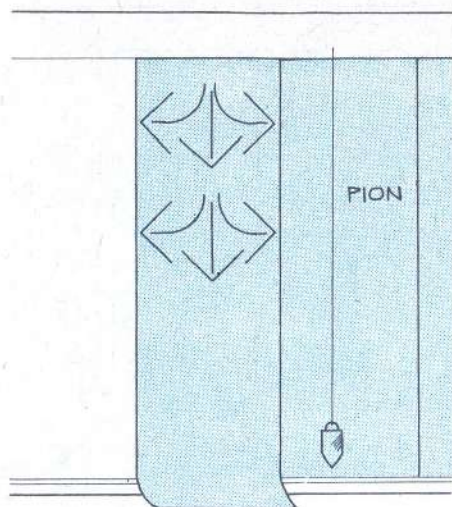

116. Sposoby łączenia tapet

portem należy przy przycinaniu zwracać uwagę na dopasowanie wzoru. Ze względu na możliwość uszkodzenia tapet w czasie transportu mają one na brzegach niewielki margines (zakład) nie zadrukowany. Przed tapetowaniem zakład ten należy z jednej lub z obydwu stron przyciąć. Wynika to z zasady, jaką przyjmujemy przy naklejaniu tapet, a więc: czy będziemy przyklejać na styk czy na zakład. Przy tapetach wielowarstwowych, bardzo grubych, lepsze jest połączenie na styk (rys. 116).

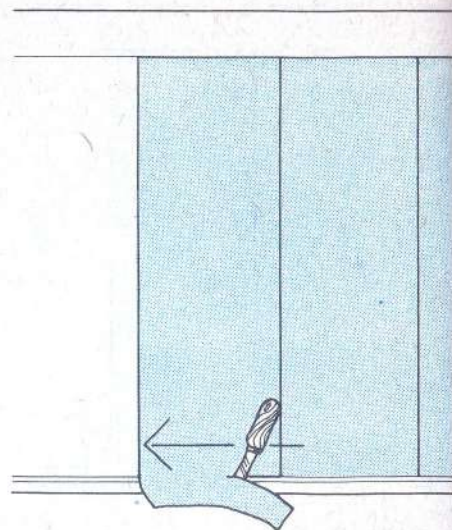
Samo tapetowanie polega na posmarowaniu podłoża rozcieńczonym klejem do tapet na ok. 12 godzin przed tapetowaniem i kolejno smarowanie klejem tapety i przyklejenie jej do podłoża (ściany). Tapety przycięte do potrzebnych wymiarów ułożone na gładkim podłożu smarujemy klejem i

czekamy, aż nasiąkną i przestaną się marszczyć. Czas oczekiwania wynosi od 3 do 8 minut, w zależności od grubości tapety, a nawet wilgotności panującej w pomieszczeniu. Bardzo cienkie tapety można przyklejać zaraz po nasmarowaniu. Na czas nawilżania tapety klejem nie ma normy; w toku pracy sami nabierzemy doświadczenia, kiedy należy naklejać tapetę do podłoża. Tapety z grubego papieru, wielowarstwowe smaruje się dwu- lub trzykrotnie. Na podłoże, na którym wcześniej (na ok. 12 godzin) rozprowadziliśmy klej (zagruntowaliśmy), naklejamy tapety, zaczynając od strony okna w kierunku wnętrza pokoju. Kolejne bryty przyklejamy nakładając jeden bryt tapety na drugi w kierunku przeciwnym do padania światła (aby nie było widać połączeń). Tapetę przykładamy do ściany od

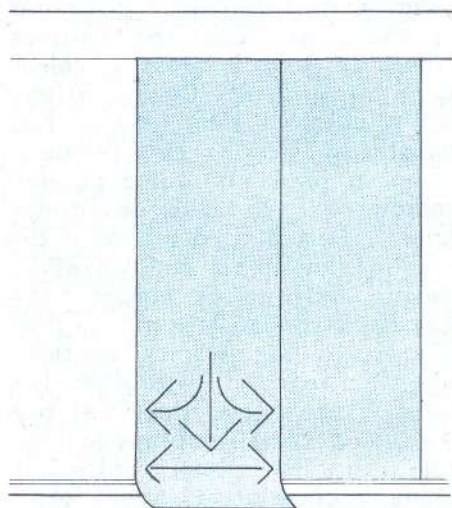

LISTWA PRZYPODŁOGOWA

117. Naklejanie brytu na ścianę i ruchy szczotki po naklejeniu

119. Przycinanie tapety po jej wyschnięciu przy listwie przypodłogowej

118. Ruchy szczotki w fazie końcowej

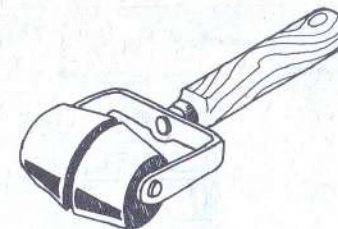
góry, sprawdzając pionem murarskim, czy równo (pionowo) jest przyklejana, przyciskamy szczotką górną krawędź tapety do ściany,

a następnie z góry do dołu przyklejamy tapetę do ściany (rys. 117), usuwając szczotką lub ściereczką nadmiar kleju i pęcherzyki powietrza. Wilgotną ściereczką ścieramy ewentualne zabrudzenia tapet klejem. Przy listwie podłogowej mocno dociskamy tapetę szczotką (rys. 118), a następnie, już po wyschnięciu, przycinamy ostrym nożem dół tapety (rys. 119).

W trakcie naklejania szczególnie mocno należy dociskać połączenia poszczególnych brytów na ścianie. Do tego celu służy specjalny wałek do spoin (rys. 120). Jeżeli takiego wałka nie mamy, należy szczególnie mocno dociskać za pomocą suchej ściereczki lub szczotki o twardym włosiu (ale nie szczotki ryżowej czy z tworzywa sztucznego, bo wtedy można uszkodzić tapetę).

Przy wyłącznikach w ścianie przed naklejeniem tapety należy je

wykręcić, a po naklejeniu ponownie zamocować. Naklejanie tapet na sufit jest trudniejsze i wymaga udziału co najmniej trzech osób. Podłoże musi być smarowane gęstszym klejem aniżeli użyty do ścian. Po przyklejeniu tapety do sufitu należy tak długo ją dociskać, aż klej „złapie”.

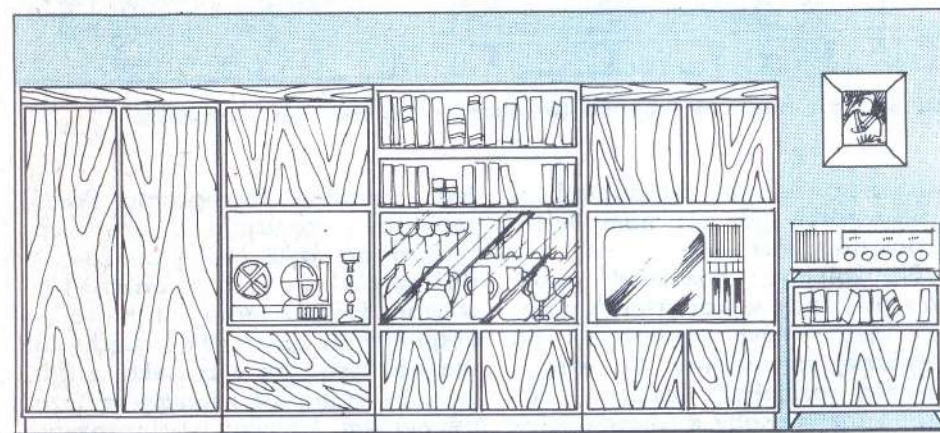

120. Wałek do spoinowania tapet

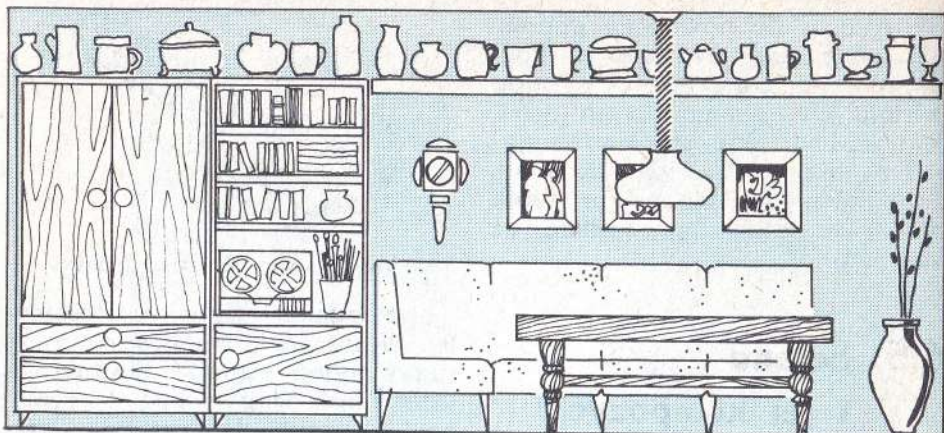
6.5. Ściana i jej kompozycja

W poprzednich rozdziałach omówiono sposoby zagospodarowania pomieszczeń pod względem użytkowym oraz wykończenie niektórych elementów stałych, jak sufity i ściany. Podano również zasady ekonomicznego wykorzystania zestawów mebli i urządzeń. W tym rozdziale natomiast zostaną pokazane przykłady ustawienia mebli i niektórych dekoracyjnych elementów wyposażenia pokoju na tle ściany.

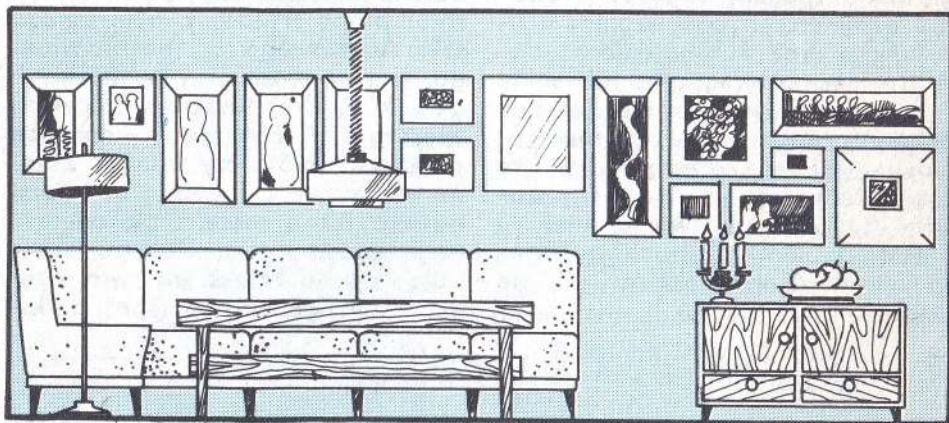
Szczególnie ciekawym elementem wyposażenia wnętrza mogą być zbiory hobbystyczne stanowiące kolorystyczne uzupełnienie typowych regałów, szaf, stolików itp. Oczywiście nie muszą to być zbiory drogie „staroci”, o które dziś jest bardzo trudno, ale na przykład zbiór proporczyków, współczesnego szkła użytkowego czy dekoracyjnego, talerzy ceramicznych, ludowych gliniaków, dzbanuszków, porcelany wrocławskiej, obrazów wykonanych przez amatorów czy książki. Zbiornictwo ma to do siebie, że latami narasta, choć zaczyna się od jednego egzemplarza. Dlatego decydując się na kolekcjonerstwo, trzeba przemyśleć miejsce i sposób eks-

121. Ściana z regalem – ekspozycja dekoracyjnego szkła

122. Ściana – kompozycja mieszana: regał i kącik relaksowy z ekspozycją porcelany lub fajansu

123. Ściana z ekspozycją obrazów (współczesne malarstwo lub reprodukcje)

ponowania zbiorów na początku i w przyszłości, gdy się nam liczba eksponatów rozrośnie.

Na kolejnych rysunkach pokazano przykłady wykorzystania typowych segmentów regalowych, po częściowej rozbudowie, do ekspozycji rozmaitych zbiorów. Pokazano też sposoby dekoracji ścian obrazami. Naturalnie nie są to

jedyne możliwe rozwiązania. Przedstawione propozycje powinny zainspirować użytkownika mieszkania do poszukiwania podobnych rozwiązań, które z jednej strony będą eksponowały nasze zbiory, będą naszą hobbystyczną wizytówką, z drugiej zaś staną się estetycznym uzupełnieniem typowego wyposażenia mieszkania (rys. 121, 122, 123).

Cena zł 130.-

ISBN 83-209-0490-0